

KULTURRINGEN

KULTUR PÅ CYKEL I ØSTJYLLAND

3. udgave

Kulturringen er en skiltet cykelrute på 540 km. Ruten og denne guidebog er resultatet af et kultursamarbejde mellem Odder, Skanderborg, Favrskov, Norddjurs, Syddjurs, Samsø, Hedensted og Aarhus kommuner. Bogen er støttet af Kulturministeriet og kommunerne bag kulturaftalen Kulturring Østjylland.

Læs mere på kulturringen.dk

Indhold

Oversigtskort	s. 4-5
Om Kulturringen	s. 6
Sådan bruger du guiden	s. 7
Rute 1 Aarhus C - Skødstrup	
Aarhus C - Moesgaard	s. 8
Rute 2 Moesgaard - Odder	s. 24
Rute 3 Odder - Gylling	s. 32
Rute 4 Gylling - Torrild	s. 40
Rute 5 Torrild - Alken	s. 48
Rute 6 Alken - Ry	s. 56
Rute 7 Ry - Pøt Mølle	s. 64
Rute 8 Pøt Mølle - Gudenåen	s. 74
Rute 9 Gudenåen - Laurbjerg	s. 80
Rute 10 Laurbjerg - Clausholm	s. 88
Rute 11 Clausholm - Pindstrup	s. 96
Rute 12 Pindstrup - Allingåbro	s. 104
Rute 13 Allingåbro - Hevring	s. 110
Rute 14 Hevring - Nimtofte	s. 118
Rute 15 Nimtofte - Thorsager	s. 126
Rute 16 Thorsager - Femmøller Strand	s. 132
Rute 17 Femmøller Strand - Vrinnere	s. 140
Rute 18 Vrinnere - Skødstrup	s. 148
Rute 19 Sælvig - Ballen	s. 158
Rute 20 Ballen - Sælvig	s. 168
Rute 21 Hjarnø - Rosenvold	s. 176
Rute 22 Rosenvold - Hjarnø	s. 184
Nyttig viden, inden du cykler	s. 194

Verden bliver større på en cykel ...

'Nothing compares to the simple pleasure of a bike ride ...'
har den amerikanske præsident John F. Kennedy sagt en gang. Og han har jo ret. Der er vitterlig ikke meget i denne verden, der giver så megen glæde som en cykeltur. Sommer og vinter, forår og efterår. Enhver årstid har sin egen charme, når man cykler; både på en ganske almindelig cykel – eller som motionscyklist. Et hvil i en grøftkant på en solrig sommerdag efter kilometer efter kilometer op og ned af bakkerne. Ens øje, der fanger de første blomster i en landsbyhave på en forårsdag. En kraftig efterårsvind, der giver én en susende fart; vel og mærke når man har den i ryggen. Den varme chokolade i termokanden på en iskold frostklar vinterdag. Dette og tusindvis af andre er mine gode minder fra et dejligt cykelliv. Jeg bliver så klar i hoved og krop af at cykle. Ikke mindst klar til at opleve alle de ting man – tilfældigt eller planlagt – kommer forbi på cykelturen. Det er så nemt at hoppe op på cyklen. Og det er ligeså nemt at hoppe af cyklen og gå om bord i alt, der byder sig til undervejs. Verden bliver alt andet lige meget større på cykel. God tur ud på Kulturringen.

Klaus Bondam
Direktør

Cyklistforbundet

Om Kulturringen

Kulturringen er en cykelrute – og meget mere

Det er 540 kilometer spækket med kultur- og naturoplevelser. Ruten er delt op i 22 unikke ruter, hvor alle kan være med. Vi håber, at denne guide vil give dig lyst og mod på at komme op på cyklen og ud på opdagelse.

Tæt på oplevelsen – ned i tempo

I denne guide beskriver tekst og billeder det, der venter dig. Du kommer forbi museer, kunst, slotte, gravhøje, kirker og andre spor i landskabet, som vidner om egens kultur. Du møder blinkende søer, brusende hav og betagende bakker. Du kommer til åer, høje udsigtspunkter, storbyen Aarhus, skove, marker, landsbyer, stationsbyer og meget mere. Der er mange gode steder at stå af, og mange gode argumenter for at tage af sted sammen med børn, familie og venner.

Det skal være nemt at komme afsted

Alle kan bruge lidt hjælp til at komme afsted. I bogen finder du derfor tips til, hvordan du forbereder dig og din cykel. Du får også gode råd til overnatningssteder, spisesteder, indkøb, transport og andet praktisk. Kulturringens ruter er planlagt, så du nemt kommer til og fra ruterne enten med tog, færge, turboat, bil eller bus. Alle ruterne går ad asfalterede veje, og indimellem vil der også være cykelsti. Ruterne er skiltet de fleste steder. Så kan du finde vej, også selvom mobiltelefonen er slukket.

Du kan følge Kulturringens skilte på det meste af ruten. Du kan også hente ruten digitalt på kulturringen.dk

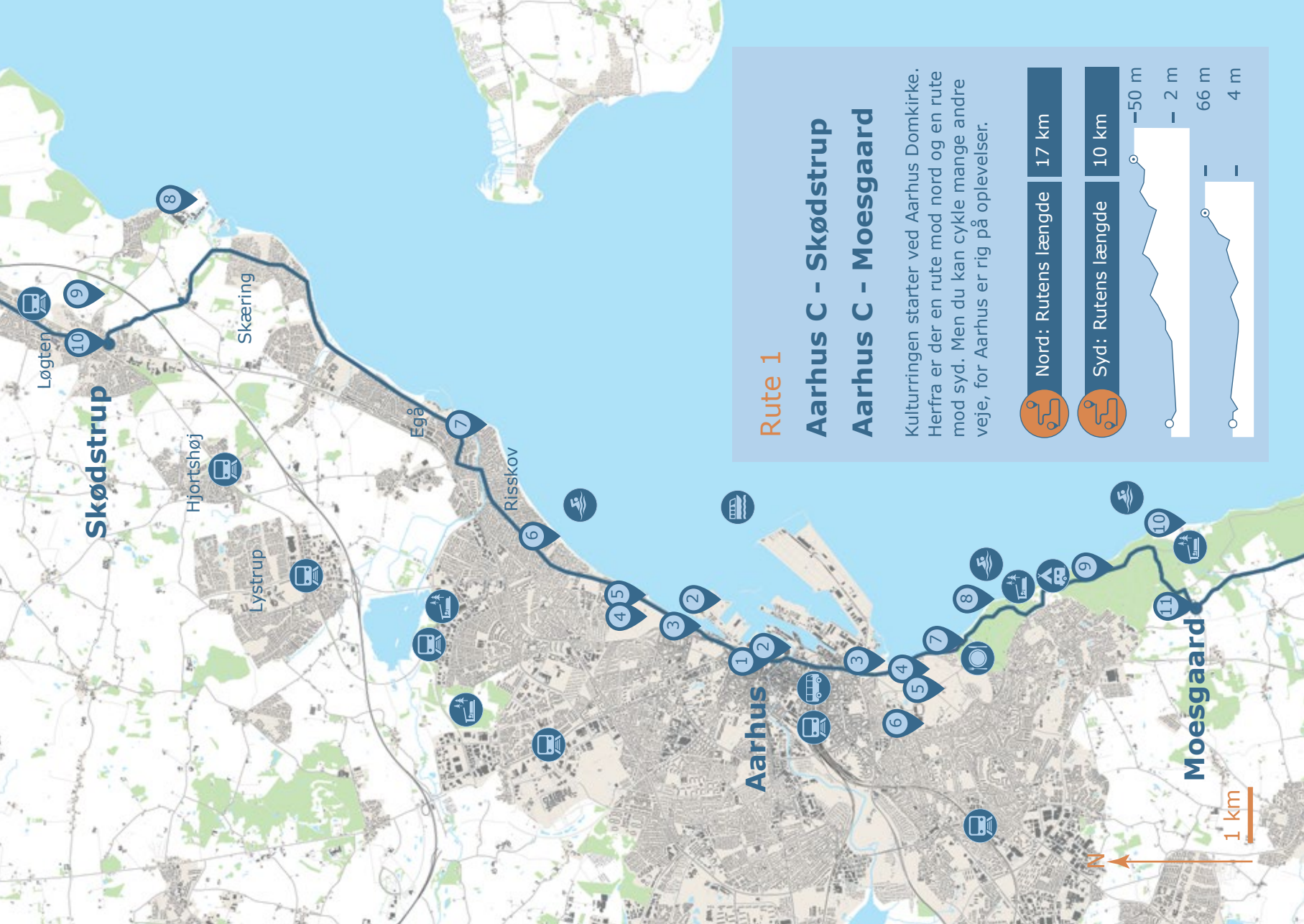

Sådan bruger du guiden

Kulturringen er én lang sammenhængende rute, som er delt op i 22 mindre ruter. På oversigtskortet kan du se hvilket nummer, de enkelte ruter har. Vær opmærksom på, at numrene ikke står på skiltene ude på ruterne. Hver rute har sit eget kort. Ikonerne på kortene henviser til faciliteter på ruterne. Numrene henviser til de oplevelser, der er beskrevet. Efter hver rutebeskrivelse finder du nyttige telefonnumre og links. Til sidst i bogen finder du generelle gode råd til cykelture. God fornøjelse.

Ikonforklaring

	Overnatning		Bademulighed		Toilet
	Teltplads		Lystfiskeri		Cykelsmed
	Spisested		Golf		Campingplads
	Grillplads		Kanouudlejning		Udsigtspunkt
	Madpakkehus		Togstation		Shelter
	Borde/bænke		Regionalbus		Fortidsminde
	Fugletårn		Parkering		Drikkevand
	Indkøb		Båd- og færgefart		

Rute 1

Aarhus C - Skødstrup Aarhus C - Moesgaard

Kulturringen starter ved Aarhus Domkirke. Herfra er der en rute mod nord og en rute mod syd. Men du kan cykle mange andre veje, for Aarhus er rig på oplevelser.

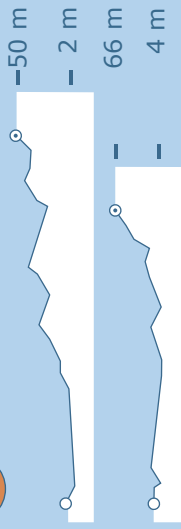
Nord: Rutes længde

17 km

Syd: Rutes længde

10 km

Moesgaard

Aarhus

Skødstrup

1 km

N

Løgten

Hjortshøj

Lystrup

Skæring

Egå

Risskov

Oplev Aarhus på cykel

Det er oplagt at cykle, når du vil udforske Aarhus. Det er nemt at parkere, og der er kort afstand til det meste. I Aarhus finder du smukke gamle og nye bygninger, som ligger side om side med Aarhus Å, grønne oaser og havnen. Byen har kunstmuseum og udstillingssteder, musiksteder, teatre og kulturhuse. Det myldrer med caféer og restauranter. Nogle har endda Michelinstjerner. Men her er også haller med Street Food, torve- og gadeboder.

Det gamle Aarhus

Aarhus har rødder langt tilbage. Domkirken samt det lille Vikingemuseum under banken på Clemens Torv vidner om, at der har boet mennesker her i langt over 1000 år. Latinerkvarteret og Møllestien er historiske kvarterer med en helt særlig stemning. Her er snævre brostensbelagte gader, fine gamle huse, specialbutikker, caféer og meget mere. I købsstadsmuseet Den Gamle By findes også Cykelsmeden. Det er et værksted med originale cykeldele og værktøjer fra dengang, der blev fremstillet cykler fra bunden i Danmark.

Det unge Aarhus

Aarhus har også en ung profil, fordi det er en populær uddannelsesby. Aarhus Universitet har ca. 35.000 studerende. Dertil kommer studerende fra mange andre uddannelsessteder. Det er med til at gøde jorden for bylivet, festivaler, udstillinger, events og den årlige Aarhus Festuge i september.

Aarhus cykler

Mange lokale i Aarhus bruger cyklen hver dag. Næsten 50% cykler til skole eller arbejde. Aarhus Kommune har investeret over 250 mio. kr. i cyklismen for at gøre det attraktivt og sikkert at cykle i Aarhus. Et af tiltagene har været at gøre

Mejlgade til Danmarks første cykeltgade. Aarhus har flere lysreguleringer, hvor cyklister har fortrinsret. Der er også sikret 8800 gratis cykelparkeringspladser fordelt i hele byen. Endvidere er der cykelruter, cykelstianlæg, skiltning, cykelbarometre, luftpumper og terminaler til opbevaring af cyklen ved parkeringspladser.

Cykelløb i Aarhus

I løbet af sommeren afholdes flere landevejs- og mountainbikeløb for motionister med udgangspunkt i Aarhus. Her kan nævnes klassikerne Aarhus Rundt og Marselisløbet, motionscykelløbet Tour De Femme og mountainbikeklassikerens Marselisborg MTB samt det nyere Aarhus MTB Challenge.

Lang tradition for at cykle

Aarhus har en lang tradition for cykelsport og cyklisme, som går helt tilbage til slutningen af 1800-tallet. Her kom den første cykelsti til byen. Bernhardt Jensen, der var borgmester i Aarhus fra 1958-1971, blev kaldt for "den cyklende borgmester". Han afskaffede borgmesterbilen og brugte sin cykel i stedet for. Danmarks eneste udendørs cykelbane ligger i Aarhus. Den blev bygget i 1940. Læs mere på side 19 under Rute 1/Syd punkt 6.

Her kan du cykle hen

Her er et bud på lidt af det, du kan opleve i Aarhus C. Der er tale om et udpluk, så hold øje med begivenhedskalenderne. Der sker altid et eller andet i byen og omegn.

Links til kultur i Aarhus

Aros / aros.dk - Aarhus store og spændende kunstmuseum med Your Rainbow Panorama af Olafur Eliasson på toppen.
Den Gamle By / dengambleby.dk - en by i byen, der viser de gamle huse, butikker og værksteder.
Godsbanen / godsbanen.dk - godstogenes tidligere endestation er nu værksteder, udstillings- og musiksteder og restaurant.
Musikhuset Aarhus / musikhusetaarhus.dk - byder på musik, scenekunst og koncerter.
Aarhus Teater / aarhusteater.dk - smuk, historisk bygning og spændende teaterforestillinger.
Tivoli Friheden / friheden.dk - byens forlystelsespark.
Sciencemuseerne / sciencemuseerne.dk - som er **Steno Museet, Botanisk Have, Observatoriet og Herbariet**.
Ikke at forglemme: **Naturhistorisk Museum / naturhistoriskmuseum.dk, Køn - Gender Museum Denmark / konmuseum.dk, Kunsthall Aarhus / kunsthallaarhus.dk og Vikingemuseet / vikingemuseet.dk**

Cykelvenlige links

smart.aarhus.dk – gode informationer til cyklister
aarhuscyklebane.dk – se kalender og læs om cyklebanen
ckaarhus.dk – Cykle Klubben Aarhus´ hjemmeside
visitaarhus.dk - søg på *cykel*

Rute 1 Nord / Aarhus c - Skødstrup

1. Aarhus Domkirke

Domkirken i Aarhus ligger som en markant bygning midt i Aarhus. Kirken blev bygget i slutningen af 1100-tallet og ombygget i sidste halvdel af 1400-tallet i gotisk stil. Domkirken har en prægtig altertavle, interessante kalkmalerier, glasmosaikker, kunstfærdige smedejernsgitre og meget mere.

2. Aarhus Ø

En hel ny bydel kaldet Aarhus Ø er skudt op. Her bliver havnen ombygget med rekreative arealer, beboelse, højhuse og kanaler side om side med de gamle havneanlæg. Der er anlagt havnebad med forskellige bassiner, omklædning, sauna og kiosker.

3. Aarhus´ gamle fiskerihavn

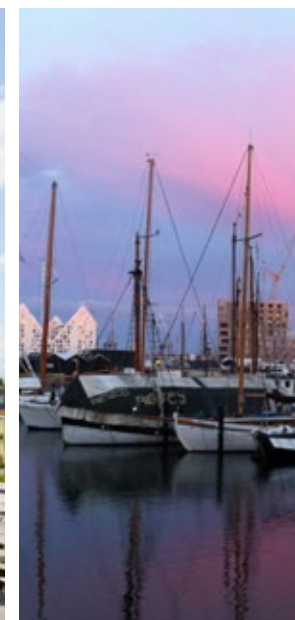
Fra Aarhus Domkirke går ruten forbi den gamle og smukke stationsbygning ved Østbanetorvet. Bagved ligger den gamle fiskerihavn med fiskehandlere og restauranter.

4. Risskov og friluftsliv nær Aarhus

Fra Aarhus C mod Riis Skov går cykelstien langs vandet. Skoven er nu som før en rigtig lystskov. Her er masser af stier, legepladser og ishus. I 1800-tallet var der servering, sommerforlystelser og musik i Salonen og Pavillonen. Salonen er i dag Sjette Frederiks Kro, og Pavillonen er vandrerhjem. Forår og sommer kan lugten i skoven være lidt speciel. Det er duften af ramsløg, der vokser i skovbunden.

5. Havbadeanstalten Den Permanente

På vandsiden møder du den gamle badeanstalt Den Permanente. Den blev opført i 1933. Her bader, leger, griller

og solbader man. Vinterbadere holder også til her. Risskovstien blev indviet af Aarhus Bicykle Club i 1894. Der er kiosk, som har åbent i højsæsonen.

6. Bellevue

Bydelen Risskov strækker sig langs skoven og stranden ud til Egå. Riiskov Kirke er en ombygget villa fra 1922, som blev indviet til kirke i 1934. Bellevue Strandpark er kun 5 km fra Aarhus C. Det er en dejlig sandstrand med fint sand.

7. Åkrogen og Kaløvig Bådelaug

Ved Åkrogen tæt på Egå Marina bolttrer mange surfer sig, når vinden passer. Der er badebro, legeplads og grønne plæner, der strækker sig helt ned til stranden og giver plads til boldspil og drageflyvning. Inden ruten går ind i landet mod Skødstrup, passerer du Kaløvig Bådelaug. Det er en lille fritidsperle for sejlere, lystfiskere og havkajakker.

8. Studstrupværket

Studstrupværket er et af de største kraftværker i verden, der fyrer med biomasse som træpiller og halm. Det er ejet af Ørsted. Værket leverer varme og el til Aarhus og omegn.

9. Skødstrup - Løgten

De to sammenvoksede byer Skødstrup og Løgten er endnu ikke indlemmet i Aarhus. Mange oldtidsgravhøje og fund fra både bronze- og jernalderen er dukket op ved arkæologiske udgravninger her.

10. Skødstrup Kirke

Kirken har knejset på bakken siden 1180 og har hørt under Øm Kloster. De smukke barokke træskærerearbejder i kirken er gaver fra familien Rosenkrantz.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Sjette Frederiks Kro	sjettefrederikskro.dk	+4586161400
Aarhus Danhostel	aarhusdanhostel.dk	+4586212120
Se også	visitaarhus.dk og smagaarhus.dk	

Museer og gallerier

Se	visitaarhus.dk	+4587315010
----	----------------	-------------

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk	
----	---------------	--

Transport

Tog / busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk	
Aarhus Letbane	letbanen.dk	
Hurtigfærge Aarhus-Sjælland	mols-linien.dk	+4570101418

Øvrige links

Aarhus Domkirke	aarhusdomkirke.dk	+4586205400
Svømmehaller, badesteder	vigirbyenpuls.dk	

Rute 1 Syd / Aarhus C - Moesgaard

1. Aarhus Domkirke

Læs mere om Aarhus Domkirke under Rute 1/Nord side 14

2. Dokk1

Den store bygning på havnen er byens bibliotek, borger-service, medie- og kulturhus. Bygningen er tegnet af Smidt, Hammer og Lassen Architects og stod færdig i 2015.

3. Tangkrogen og lystbådehavnen

Nu er du ved området med Marselisborg Slot og Aarhus Lystbådehavn. På det grønne areal Tangkrogen er der ofte markeder, cirkus og festivaler i sommerhalvåret. På lystbådehavnen er der restauranter, caféer og lystsejlere.

4. Mindeparken

I Mindeparken kan du blandt andet se mindemonumentet for danske faldne i 1. Verdenskrig. Parken er til glæde for motionister, solbadende og picnicgæster om sommeren. Om vinteren er den byens bedste kælkebakke.

5. Marselisborg Slot

Øverst ligger Marselisborg Slot, hvor kongefamilien ofte opholder sig. Slottets smukke park og rosenhave er åben for gæster, når Dronningen ikke er på slottet.

6. Aarhus Cyklebane

Cykelentusiaster bør besøge Aarhus Cykelbane. Her bliver kørt baneløb med over 70 km/t. Banen stod færdig i 1940, og tribunen og den 333 meter lange betonbane har en særlig arkitektonisk æstetik. Der er få udendørs cykelbaner i Europa, og dette er den eneste i Danmark.

7. Marselisborgskovene og Varna

Nu kører du ind på en syv kilometer lang skovstrækning langs kysten. Her er bakker og bøgetræer, udsigt og lysninger. Iskiosken ved cykelstien er startsted for blandt andet byens mountainbikerute – en af landets mest benyttede. Kast et blik på det smukke Varnapalæ. Det blev opført i 1909 i forbindelse med Landsudstillingen.

8. Dyrehaven og Blommehaven Camping

Dyrehaven er et indhegnet skovområde på 22 hektar, hvor du kan opleve sikavildt, dåvildt og vildsvin. Der er gratis adgang, og skoven er smukt kuperet med mange gode picnicsteder. Blommehaven Camping ligger også i skoven tæt på stranden.

9. Ørnereden

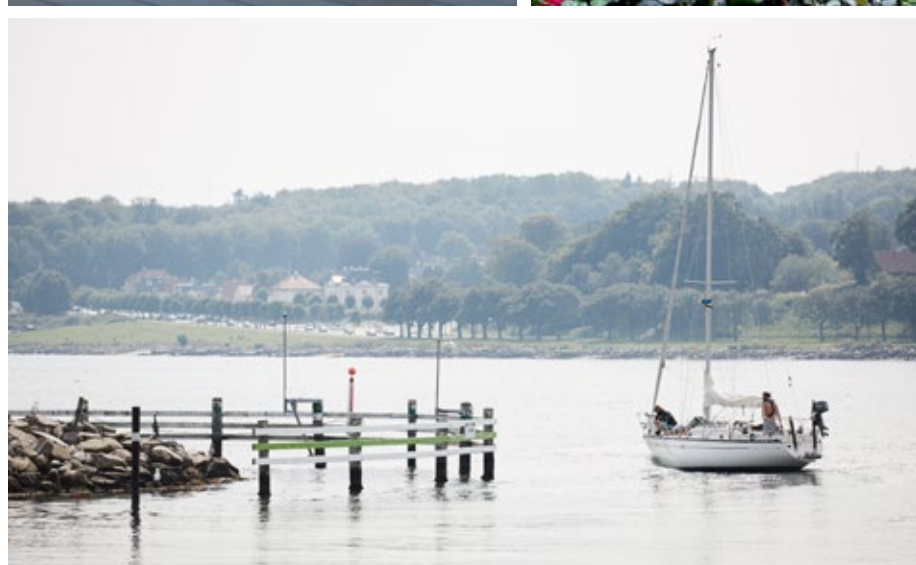
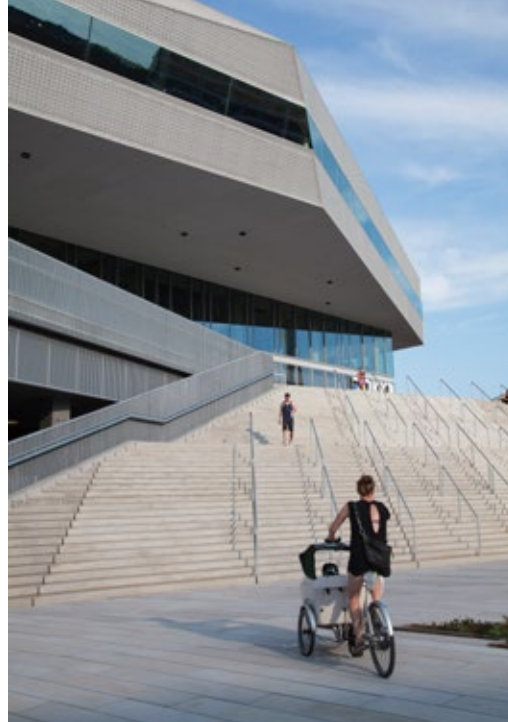
Ved Ørnereden har man kunnet gøre holdt for forfriskninger siden 1910. Her er der en flot udsigt over bugten. Der har været en ørnerede, men nu er der kun en træfigur. Der er gode stier og muligheder for at komme en tur ned af de ellers så stejle skrænter til stranden.

10. Moesgård Strand

Fortsætter du mod syd kommer du til Moesgaard Strand. Her bader og hygger mange århusianere, når de har fri. Der er badebro, kiosk og masser af strandliv.

11. Herregården Moesgaard

Herregården Moesgårds hovedbygning er fra 1778 og opført i nyklassicistisk stil. Herregården hører til Moesgaard Museum. Alle er velkomne i den smukke, romantiske park med små damme og stianlæg. Du kan følge Oldtidstien og se den fine rekonstruktion af Hørning Stavkirke. Læs mere om Moesgaard under rute 2.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Moesgaard Museum	moesgaardmuseum.dk	+4587394000
Helnan Marselis Hotel	helnan.dk/marselis	+4586144411
Se også	visitaarhus.dk og smagaarhus.dk	

Museer og gallerier

Se	visitaarhus.dk	+4587315010
----	----------------	-------------

Campingpladser

Blommehaven Camping	camping-blommehaven.dk	+4586270207
---------------------	------------------------	-------------

Primitiv overnatning

Se	friluftslivaarhus.dk og udinaturen.dk	
----	---------------------------------------	--

Transport

Tog / busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk	
Aarhus Letbane	letbanen.dk	
Hurtigfærge Aarhus-Sjælland	mols-linien.dk	+4570101418

Øvrige links

Aarhus Domkirke	aarhusdomkirke.dk	+4586205400
Dokk1	dokk1.dk	+4589409200
Marselisborg Havn	marselisborghavn.dk	
Aarhus Cykelbane	aarhuscykelbane.dk	
Svømmehaller, badesteder	vigirbyenplus.dk	

Rute 2

Moesgaard – Odder

På ruten kan du opleve det spændende Moesgaard og idylliske Norsminde. Norsminde Fjord byder på et rigt fugleliv, og havnen på historiske huse og god mad. Ruten går videre til hyggelige Rude. Du kan også vælge den alternative rute til Saksild Strand og Saksild. Begge ruter slutter i smukke Odder.

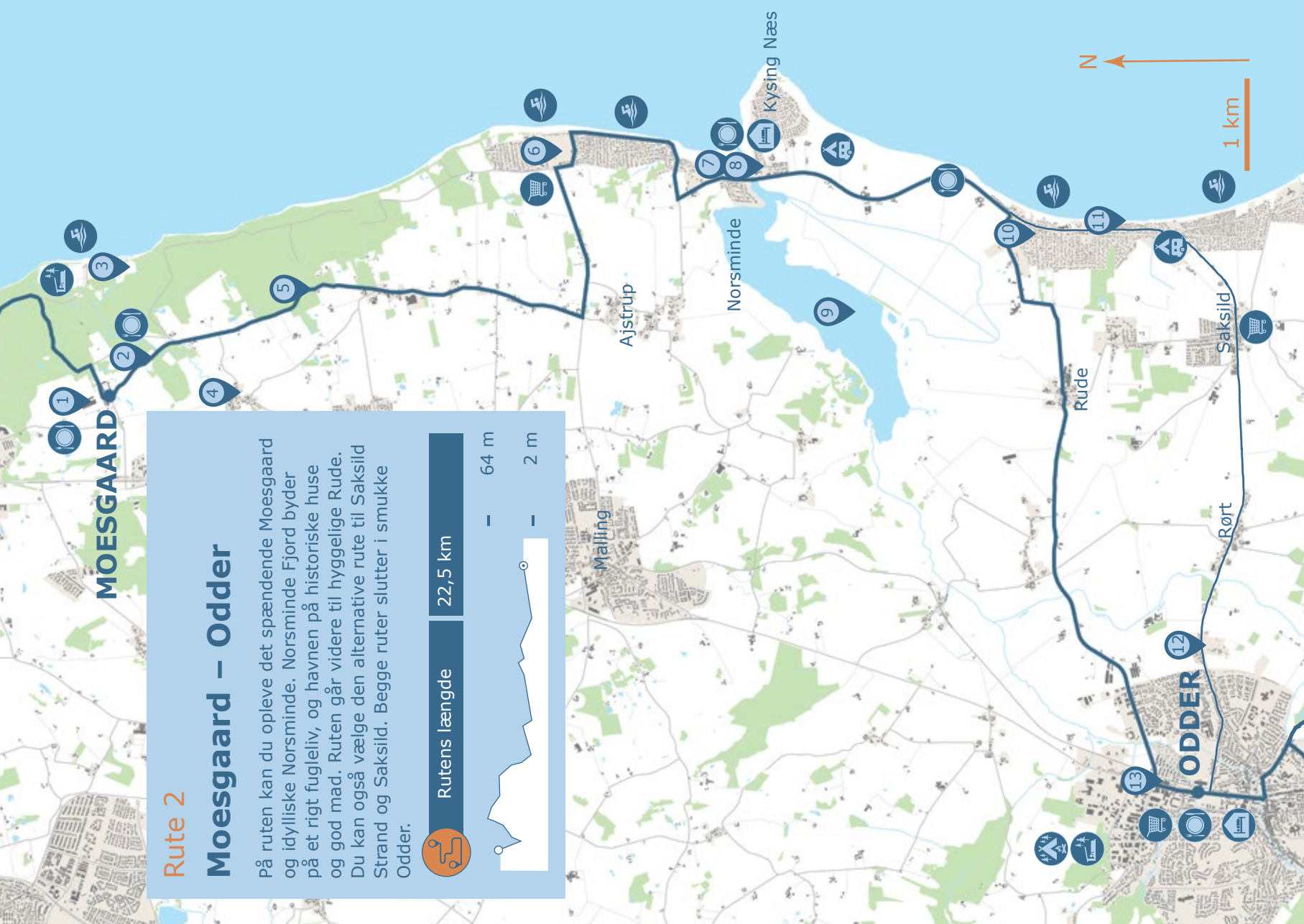

Rutens længde

22,5 km

– 64 m

– 2 m

1. MOMU - Moesgaard Museum

Moesgaard Museum er et kulturhistorisk museum. Museets udstillingsbygning fra 2014 er tegnet af Henning Larsen Architects, og den tiltrækker stor opmærksomhed fra både ind- og udland. Nogle af bygningens forskudte niveauer befinder sig under jorden og afspejler dermed den arkæologiske udgravningsproces. Moesgaard Museum byder på arkæologiske og etnografiske udstillinger og spændende særudstillinger. Selve bygningen er et udflugtsmål i sig selv. Tagfladen er altid åben, og der er en forrygende udsigt over landskabet og Aarhusbugten. Den skrå tagflade bliver også brugt til koncerter og teaterforestillinger. Stedet er også populært til picnic eller som kælkebakke om vinteren.

2. Moesgaard til Norsminde, Giber Å og Skovmøllen

Alléerne pryder ruten endnu et stykke mod syd. Du krydser Giber Å, der er på vej ud i Kattegat. Denne smukt bugtende og vandrige å har været til gavn for flere vandmøller i ådalen. En af dem er Skovmøllen, som stammer fra 1600-tallet. De smukke bindingsværkshuse ligger ved den opdæmmede mølledam og vandkraftfaldet med laksetrapper. Møllen er restaureret og funktionsdygtig til at kværne mel. Skovmøllen er desuden en velbesøgt restaurant.

3. Vikingetræf ved Moesgård

Hvert år i uge 30 emmer stranden af liv, kampråb og duft af bålmad. Det er det årlige vikingetræf, hvor aktører fra over 14 forskellige nationer deltager. Næsten 600 "krigere" med familier, 65 heste med tilhørende rytteri og over 70 handelsboder udgør en vikingehandelsby med over 1000 indbyggere. Der er åben for publikum med entré.

4. Fulden, bakker og landidyl

Er du til landsbyidyl er Fulden en afstikker værd med sine krogede veje, virksomme gårde, liebhaverejendomme og den for længst nedlagte Fulden Mølle. Fulden Byvej er stejl. Det gør den populær blandt cykelryttere.

5. Fløjstrup Skov

Hvis du vil køre i skoven langs kysten, skal du tage grusvejen gennem Fløjstrup Skov. Der mange spor af fortidsminder her. Mest synligt er digeresterne. Det er diger med hegn, der dannede skel og indrammede skoven i 1800-tallet. De skulle beskytte skoven mod græssende dyr og tyveri.

6. Ajstrup Strand

Vejen slår et knæk og går ud mod Ajstrup Strand. I sommerhusområdet er der kiosk og campingplads. Herefter følger en lang smuk strækning langs stranden og Kattegat. Du skal huske badetøjet.

7. Norsminde Havn

Området omkring havnen og fjorden i Norsminde har i flere tusinde år tiltrukket mennesker. Der er fundet spor, der er mere end 6000 år gamle. Engang var det vikingerne, der huserede her. I dag er det lystsejlere, kajakroere, turister og lokale, der befolker området. På havnen kan børnene fange krabber og få en is. Skulle sulten efter mere melde sig, kan du vælge imellem havnens grillplads, anmelderrost gastronomi på Norsminde Kro eller en lækker frokost fra fiskehuset med udsigt til havet. Havneområdet er et unikt miljø, som strækker sig på begge sider af fjorden. Handelspladsen, den gamle stenbro, sluseanlægget og kroen er hjertet i det, der engang var et vigtigt knudepunkt for handel og fiskeri. Kroen stammer fra 1693. Her kom vejfarende og søfolk. Den gamle stenbro

var tidligere grænseovergang, og kroejeren i Norsminde havde retten til at opkræve bropenge her. Slusen ved fjordens udløb blev bygget i 1964. Den skal beskytte de lave arealer omkring fjorden mod oversvømmelse. Slusen lukker automatisk, når vandstanden i Aarhus Bugt er 35 cm over daglig vande.

8. Meden Kirkeruin

På bakketoppen ud til den lille asfalterede vej lige syd for Norsminde Kro ligger nogle få ruiner fra den gamle Meden Kirke. Kirken formodes anlagt i slutningen af 1200-tallet og blev anvendt frem til 1790, hvorefter den fik lov at forfalde.

9. Norsminde Fjord

Den 4 km lange fjord udgør den yderste nordlige del af en tunneldal, der gennemskærer området ned til Horsens Fjord. Vandet i Norsminde Fjord er lavt og bliver derfor hurtigt varmet op. Det giver grobund for et stort og varieret biologisk liv og dermed også et rigt fugleliv. Fjorden blev vildtreservat i 1942. Hele fjorden og store dele af de tilstødende landarealer er udlagt som fuglebeskyttelsesområde. Op mod 10.000 ande- og vadefugle gør stop her i træktiden.

10. Rude Strand Langhøj

Turen går sydpå mod sommerhusområdet Rude Strand. Her kan du se en langhøj med stenkister fra den tidlige bondestenalder fra ca. 3.500 f.Kr. Der er skilte, der viser hen til højen. Udgravninger har afsløret de to stenkister, som stadig kan ses. Man fandt også knogler fra mennesker, en lille kobberskive og rester af en trækonstruktion. Undersøgelser har klarlagt, at gravhøjen har været i brug igennem flere hundrede år. Trækonstruktionen var formentlig det kultsted, man brugte under gravlæggelserne. Der er informationstavle på stedet.

11. Saksild strand

På kortet er markeret en alternativ rute, der går forbi Saksild Strand. Det er en af Østjyllands bedste strande. Den er børnevenlig, for der er hverken store bølger eller understrøm at bekymre sig om. Her summer det af liv og aktiviteter, og hele sommeren står trænedede livreddere klar i livreddertårnet. Når den friske havluft har skærpet appetitten, er der flere muligheder for et let måltid eller en is. Danmarks ældste minigolfbane med originale baner finder du også ved Saksild Strand. Her serveres både lune retter, et stort udvalg af specialøl, lækre is og der er ofte live musik.

12. Økologiens Have

Du kan gøre stop ved Økologiens Have, som er et godt udflugtsmål for alle med interesse for jord- og havebrug, økologi og bæredygtighed. De 20 tønder land byder på flere forskellige emnehaver blandt andet med vin, krydderurter og skovhave med sø. Børnene kan muntre sig på en stor legeplads med kæmpesandkasse, legehus, pilehytter m.v. Der er dyr som geder, æsler, får og høns, som gerne vil klappes. Der kan bestilles rundvisning, særlige workshops eller andet, og der er café og butik.

13. Odder

Odder byder på mange seværdigheder, spisesteder og indkøbsmuligheder samt mulighed for overnatning. Der er endvidere togforbindelse til Aarhus. Du kan læse mere om Odder under rute 3.

Oplev et velbevaret moselig på Moesgaard Museum. Grauballemanden blev lagt i mosen ca. 300 år før vor tidsregning. Se: grauballemanden.dk og moesgaardmuseum.dk

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Moesgaard Museum	moesgaard.dk	+4587394000
Unico & Skovmøllen	restaurantunico.dk	+4586271214
Norsminde Kro	norsminde-kro.dk	+4586932444
Norsminde Fiskehus	fiskehusetnorsminde.dk	+4550510418
Se også:	visitaarhus.dk	+4587315010
	visitodder.dk	+4561724580

Museer og gallerier

Se	visitaarhus.dk	+4587315010
----	--	-------------

Campingpladser

Campingplads Ajstrup Strand	dancamps.dk	+4575521482
N.F.J. Naturistcamping	nfj.dk	+4586558365
Saksild Strand Camping	saksild.dk	+4586558130

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk og visitodder.dk	
----	--	--

Transport

Tog / busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk	
Færgen Hou - Samsø	tilsamsoe.dk	+4570225900

Øvrige links

Økologiens Have	okologienshave.dk	+4524963015
-----------------	--	-------------

Rute 3

Odder – Gylling

På denne rute er der mulighed for at se et velbevaret herregårdsmiljø, et mølleværk med gårdbutik, flere autentiske landsbymiljøer, interessante kirker og smuk natur. I Hov er der flere muligheder for indkøb og spising, og der er forbindelse til Samsø og Tunø.

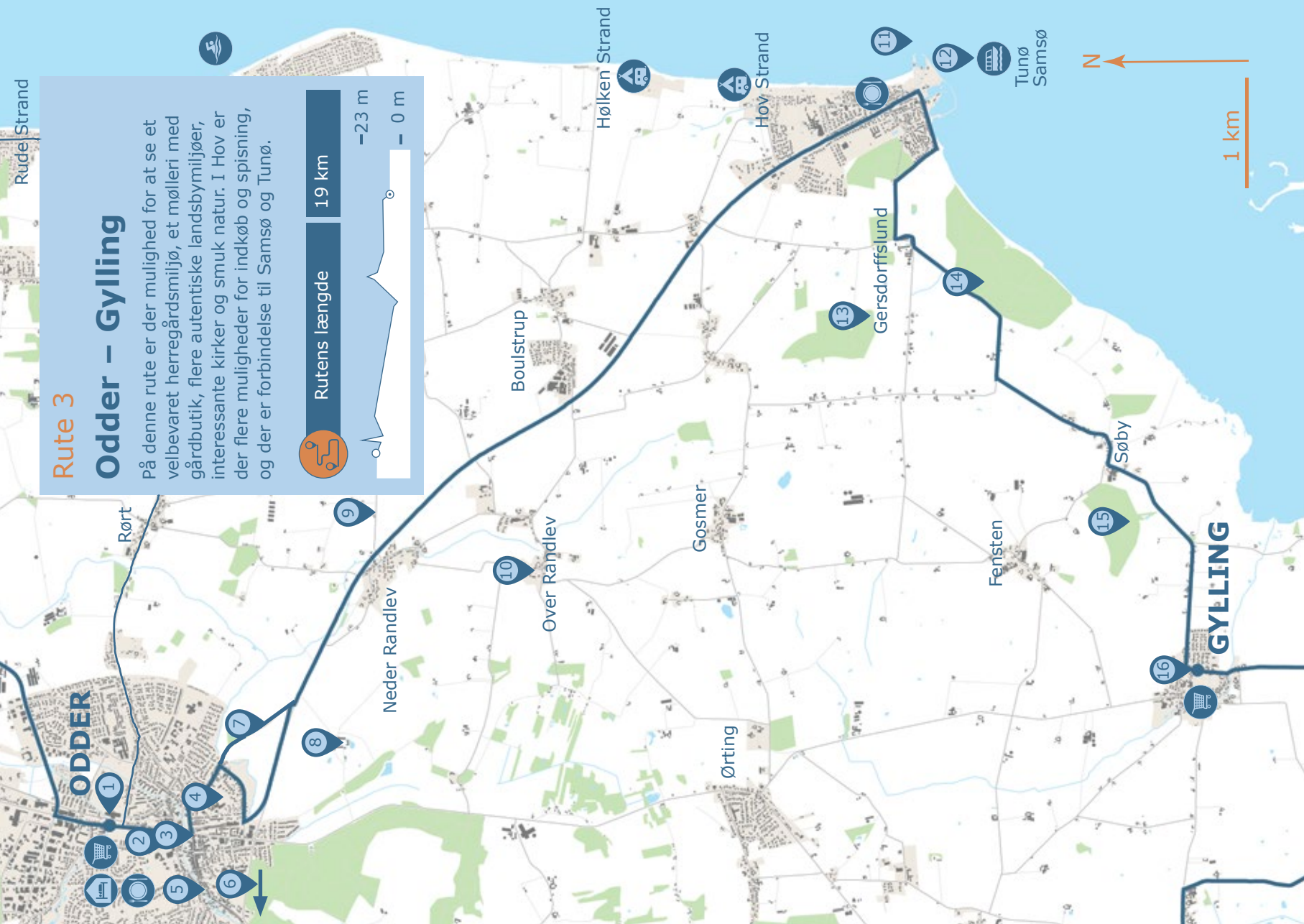
Rutens længde

19 km

-23 m

- 0 m

1. Odder

I Odder kan du finde flere muligheder for overnatning, spising og indkøb. Byen har en smuk bymidte med små gader og fine historiske bygninger. Torvet i bymidten er et velproportioneret byrum foran det gamle Centralhotel.

2. Odder Rådhus

I Odder fører ruten dig blandt andet forbi Odder Rådhus. Det er tegnet af arkitektfirmaet Friis & Moltke og opført i 1972. Rådhuset er et typisk udtryk for den arkitekturstil i 1970'erne, der fik betegnelsen "brutalisme".

3. Rådhusgade 1

Bygningen var tidligere retsbygning og politistation i Odder.

4. VitaPark

I Vitapark står kunstværket To på Tur skabt af kunstner Ole Grøn. Værket indfanger historier og minder fra borgere i kommunen. Til værket hører der mindre værker, der befinder sig rundt omkring i kommunen. Se hvor på side 35.

5. Odder Museum

Odder Museum er et besøg værd. Museet ligger ved den gamle Odder Vand- og Dampmølle og mølledammen. Møllen fremstår, som da produktionen stoppede i 1955. Museet viser spændende lokalhistoriske udstillinger og en enestående jagtudstilling.

6. Rathlousdal

Herregården Rathlousdal er ikke åben for publikum, men der er adgang til skovene. Her var der engang park og dyrehave, og du kan stadig se en bjørnegrotte. Den smukke lindeallé er Danmarks længste. Den er i dag fredet.

TO PÅ TUR

Her kan du opleve Ole Grøns værk To på Tur:

- Odder i VitaPark
- Norsminde
- Saksild Strand
- Hov Havn
- Ørting over for kirken
- Tunø ved gadekæret
- Gylling ved møllen
- Alrø ved Traktørstedet
- Sondrup by
- Hundslund ved kirken
- Torrilid ved kirken

7. Odder-Hov-banen

I 1882 besluttede man, at der skulle være togforbindelse fra Aarhus til Odder og videre til Hov. Banen blev nedlagt i 1977. Cykelruten mellem Odder og Hov har omtrent samme forløb som den tidligere jernbane.

8. Rodsteenseje

Lige uden for Odder ligger herregården Rodsteenseje. Herregården hører under Åkjær Gods og er privatejet.

9. Fru Møllers Mølleri

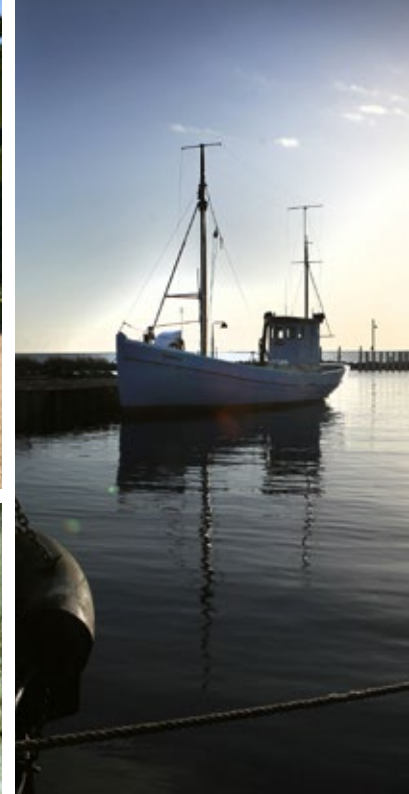
Når du kommer til Neder Randlev, kan du vælge at køre ad Bjeragervej til Fru Møllers Mølleri. Besøg den berømte restaurant samt gårdbutik, kafferisteri og grøntbod.

10. Over Randlev landsby, præstegård og kirke

Over Randlev ligger lidt fra ruten. Den lille romanske kvaderstenskirk er fra 1125. Præstegårdens store bindingsværksbygninger er typiske for 1700-tallets østjyske præstegårde. I perioden 1794-1823 var Niels Blicher præst ved Randlev Kirke, og hans søn, forfatteren Steen Steensen Blicher, var præstegårdsforpagter.

11. Hov

Engang var Hov to huse ved et fiskerleje. I dag er det en charmerende havneby med færgeleje, lystbådehavn, forretninger, restauranter og caféer. Nord for færgelejet finder du byens bedste badestrand. Syd for byen ligger lystbådehavnen. Hovs historie er især knyttet til søfarten og fiskeriet. Flere virksomheder er etableret sig på havneområdet, bl.a. Hov Skibs- og Bådebyggeri, som i dag hedder Hou Værft. I de gamle bygninger bygger man stadig både. Fra havnen er der forbindelse til Samsø og Tunø.

12. Tunø

Du kan forlade ruten og tage færgen til Tunø. Øen er bilfri og er derfor særdeles cykelvenlig. Her er et enestående landsbymiljø, fantastisk natur og mange muligheder for overnatning og aktiviteter. Her er også kro, røgeri og indkøbsmuligheder.

13. Godset Gersdorffslund og Bjørnkær Voldsted

Ruten fører dig lige forbi godset Gersdorffslund. Godset er privatejet. Kun 700 meter fra Gersdorffslund lå der i middelalderen en fæstning. Den eksisterer ikke mere, men man kan stadig se voldene og fundamentet til et fæstningstårn. Området er et af de bedst bevarede voldsteder.

14. Ravnskoven på kanten af havet og jættestuen

I Ravnskoven yngler raven i perioder i de høje bøgetræer, og vinbjergsneglene nyder det fugtige klima. Du kan være heldig at høre og se spætte, natugle og gransanger. Få meter inde ad skovvejen findes Odderegnens eneste jættestue. Det er et dyssekammer af enorme kampesten rejst i bronzealderen for omkring 4.000 år siden.

15. Skålstenen i Fensten Sønderskov

I Fensten Sønderskov kan du finde skålstenen i venstre side af vejen. Det er en mandsstor sten med henved 40 skåltegn. Tegnene kan tydes som frugtbarhedstegn. Legenden siger dog, at stenen er Svend Feldings tallerken. Han skulle efter sigende have haft 12 mands styrke og 12 mands appetit!

16. Gylling

Ruten slutter i Gylling, en særlig autentisk landsby med kirke, præstegård og mølle. Læs mere under rute 4.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Fru Møllers Mølleri	frumollersmoller.dk	+4521782760
Odder Parkhotel	montrahotels.dk	+4586544744

Museer og gallerier

Odder Museum	oddermuseum.dk	+4586540175
--------------	----------------	-------------

Campingpladser

Hou Strandcamping	houstrandcamping.dk	+4586556162
Hygge Strand Camping	hyggestrandcamping.dk	+4588448383

Primitiv overnatning

Teltplads Forriddergården		+4586531280
Se også	udinaturen.dk og visitodder.dk	

Transport

Tog og busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk	
Færgen Hou – Samsø	tilsamsøe.dk	+4570225900
Tunøfærgen	tunoefaergen.odder.dk	+4530863627

Rute 4

Gylling – Torrild

På denne rute kommer du helt nær Horsens Fjord. Du kan opleve Gyllingnæs, og du cykler langs strandenge med mange sjældne plante- og dyrearter og et rigt fugleliv. Ruten passerer dæmningen til Alrø og Alrø Bys gamle huse og hyggelige atmosfære. Ved Torrild er ruten præget af et bakket og meget smukt morænelandskab.

Rutens længde

41 km

– 85 m

– 0 m

1 km

HJARNØ

ALRØ

GYLLING

TORRILD

Cykelfærgen
Alrø - Hjarnø

1. Gylling kirke, præstegård og by

Gylling by var allerede i første halvdel af 1800-tallet en ret stor landsby. Der er et helt særligt landsbymiljø med bæk, broer og lindetræer. Flere af byhusene i landsbyen er velbevarede. Ved Østergade ligger Gylling Mølle. Her kan du se det fortællende kunstværk "To på Tur". Gylling Kirke er karakteristisk med sit såkaldte stylvetårn, som har en høj rundbueåbning. Kirkens ældste dele, skib og kor, er opført i romansk stil i slutningen af 1100-tallet. I våbenhuset er opstillet en runesten fra vikingetiden omkring år 900. Præstegården er et usædvanlig smukt og velbevaret gårdanlæg i bindingsværk med tilhørende driftsbygninger i træ. Området og bygningerne omkring præstegården er fredede.

2. Gyllingnæs

På Gyllingnæs kan du opleve store skovstrækninger og uberørte kyster. Den yderste del af næsset hører til herregården Gyllingnæs. Selve herregården er ikke åben for publikum, men det er tilladt at færdes til fods på strandbredden samt på cykel og til fods på skovvejene. En tur rundt om hele næsset varer ca. 3-4 timer. Der er et rigt fugleliv ved kysten. I skovene kan du blandt andet se orkideen Tyndakset Gøgeurt, og der er gamle egetræer og velbevarede landarbejderhuse.

3. Pakhuset i Amstrup

Ruten tager dig igennem den lille landsby Amstrup. Mod vest lidt fra ruten ligger det tidligere pakhus, opført i 1854 af købmændene Lisbjerg og Ree fra Aarhus. Bygningen blev siden brugt som kvindefængsel og er i dag privat ejet. Da det var pakhus, blev her opbevaret korn, som man fra det nærliggende landingssted kunne fragte med båd til oplandet. Korn var dengang en meget vigtig handelsvare.

4. Øen og landsbyen Alrø

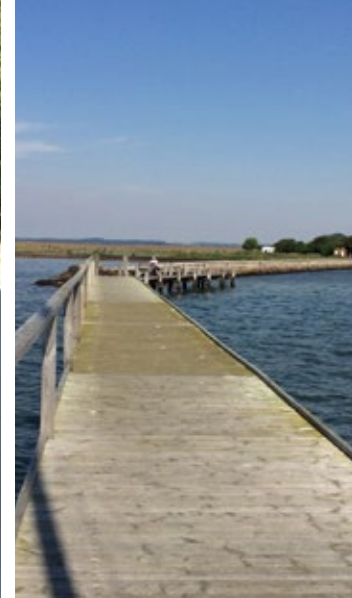
Alrø er 7 km lang og 5 km bred, og det højeste punkt er kun 15 meter over havet. Øen er derfor meget cykelvenlig. På øen kan du finde spisesteder, hyggelige gårdbutikker og vejboeder. Øen blev landfast i 1931, da dæmningen til øen blev anlagt. Indtil da havde man brugt den 1000 meter lange vadegrund til Gyllingnæs eller benyttet færgemandens lille fladbundede færge. Alrø by ligger midt på øen. Her ligger kirken, den gamle smedje, den oprindelige skole og præstegården blandt andet. Der er også en række af små fine landarbejderhuse. Bygninger i kampesten er karakteristisk for øen. Den lille kirke uden tårn er opført i hvidkalket kampesten.

5. Dampskibsbroen

Dampskibsbroen er en karakteristisk kampestensmole. Den ligger ved Egehoved på øens sydvestlige spids, og blev anlagt i 1898. Herfra kan du tage cykelfærgen til Hjarnø og fra Hjarnø er der færge til Snaptun, hvor du kan komme videre til rute 21.

6. Sondrup Plantage og Uldrup Bakker

Etapen kommer forbi Sondrup Plantage og Uldrup Bakker, som ligger vest for ruten. Tager du denne afstikker, vil du kunne opleve et usædvanligt naturskønt og afvekslende landskab. Naturen er fredet og rummer skove, enge, strand og bakker. Der er et rigt og varieret plante- og dyreliv. Ca. 450 plantearter er registreret her. Stil eventuelt cyklen og gå op på Traphøj eller Blakshøj, som begge er højt beliggende bronzealderhøje. Blakshøj ligger 74 meter over havet. Herfra er der en betagende udsigt over Horsens Fjord. Ved Sondrup Strand kan du opleve klintformationer på op til 10 meters højde. Ude i fjorden mod vest ligger den lille ø Vorsø, hvor Danmarks næststørste koloni af skarver holder til.

7. Ålstrup

Det er særlig karakteristisk for Ålstrup, at markerne visse steder går helt ind til bygaden. Her er strukturen i vejforløbet og bebyggelsen forblevet næsten uændret gennem 200 år. De små huse har rummet købmandshandel, bødkerværksted, træskomager og drengeskole. Der har også være frysehus, vandværk og transformatorstation. Alle oprettet som andelsfællesskaber.

8. Åkjær Gods

Åkjær Gods er ikke åbent for offentligheden, men godsets vidtstrakte herregårdslandskab og mange smukke bygninger kan opleves fra cykelruten, som blandt andet passerer lige forbi hovedbygningen. Den trefløjede hovedbygning er fra 1600-tallet. Dens nuværende udseende stammer fra en ombygning i begyndelsen af 1700-tallet. Huset er opført med én etage over en høj kampestenskælder. Åkjær Gods er et af landets største landbrugsbedrifter.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Café Alrø	cafealroe.dk	+4522110338
Møllegården på Alrø	grisestalden.dk	+4586552083
Se også	visitodder.dk	

Museer og gallerier

Se	visitodder.dk
----	---------------

Primitiv overnatning

Eventyrskoven	eventyrskov.dk
Se også:	udinaturen.dk
	visitodder.dk

Transport

Tog og busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk	
Cykelfærgen	visithorsens.dk	+4575602120

Lystfiskeri og fisketegn

Se	visitodder.dk	
Køb fisketegn	fisketegn.dk	+4572185606

Øvrige links

Se også	visithorsens.dk	+4575602120
Holtgård Gårdbutik	holtgaard.dk	+4586551431

Rute 5

Torrild – Alken

Ruten er rig på spor fra forhistorie til nutid. Den runder helt små landsbyer, et supermoderne mejeri og nogle af de smukkeste udsigtspunkter over Danmarks højland. Du møder spor fra egnens klostervæsen og moderne velfærd ved et af de smukkeste beliggende golfbaner. Mens du cykler tæt på Mossø, kommer du til et af arkæologiens største fundsteder, nemlig Alken Enge.

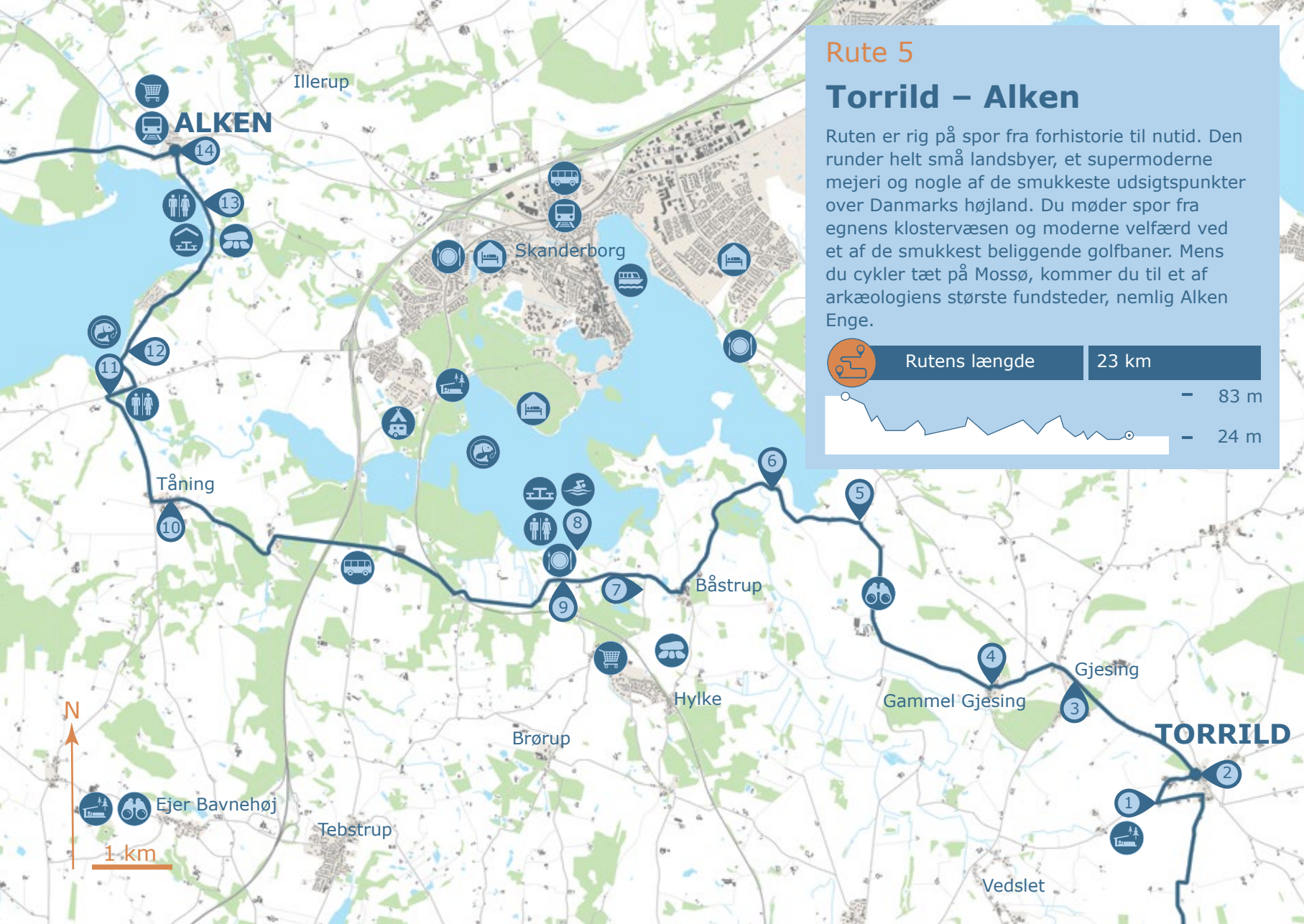

Rutens længde

23 km

– 83 m

– 24 m

ALKEN

Illerup

Skanderborg

Tåning

Bårstrup

Hylke

Brørup

Gammel Gjesing

Gjesing

TORRILD

Ejer Bavnehøj

Tebstrup

Vedslet

1 km

1. Eventyrskoven i Torrild

Når du ankommer til Torrild, slår ruten et knæk mod vest ad Krogstrupvej. Her kan du vælge at stå af cyklen og besøge Eventyrskoven, hvor heksen, trolde og nissen bor. Her er der sansesti, oplevelsesskov, motoriske udfordringer og naturlegeplads. Der er endvidere picnicfaciliteter, shelters og teltplads. Der betales entré.

2. Torrild landsby og kirke

Området omkring det oprindelige landsbycentrum ved kirken udgør en velbevaret helhed med kirke, præstegård, forsamlingshus og den tidligere skolebygning. Fra sin placering centralt i landsbyen kan Torrild Kirke, som er en typisk middelalderkirke bygget omkring år 1200, ses fra alle verdenshjørner. Kirken er siden udbygget, og våbenhuset og stylvåbenet er tilføjet senere. Mellem kirke og præstegård kan man opleve en del af kunstværket "To på tur". Mejeri-bygningen blev opført i 1913 og er en markant bygning med de oprindelige facader intakte.

3. Gjesing

Landsbyen Gjesing opstod i kølvandet på familien Tholstrups grundlæggelse af mejeriet i 1893. De startede produktionen af de nu verdensberømte skimmeloste. Nu ejes Gjesing Mejeri af Arla Foods. Man producerer stadig skimmeloste, blandt andet Blå Castello, som eksporteres til store dele af verden. Udover forskellige skimmeloste bliver der produceret mange tusinde tons forskellige typer friskost om året i Gjesing, så produktionen er i gang både nat og dag.

4. Herregården Herschendsgave

Via Gl. Gjesing kommer du forbi herregården Herschendsgave. Den smukke hovedbygning er opført i 1868, og er et

herskabeligt bygningsværk i klassicistisk stil med tårn og højt spir tegnet af ingeniør J.C. Clausen fra Horsens. Herregården er privat, men det er helt ok at tage et kik til den smukke hovedbygning fra portåbningen. Herschendsgave var tidligere kron- og ryttergods. I 1767 købte kammerråd Peder Herschend stedet. Han stammede fra jævne bønder i Herskind og satte sig for at blive herremand, hvilket lykkedes med flid og initiativ. Godset har nu 177 hektar jord. Det svarer til ca. 350 fodboldbaner!

5. Smukke udsigter og Ringkloster Skole

Turen byder på varieret landbrugsland med store marker, eng og skov. Stå eventuelt af og nyd udsigten ved Nissumgård. Det lille hus på Ringklostervej 7 var oprindeligt Ringkloster Skole. I dag findes der en lille butik, Jakobi Vin, som forhandler økologiske vine. Der er åbent, når flaget er ude. Nyd udsigten over Skanderborg Sø og by mod nordvest.

6. Ring Kloster

Turen går lige forbi stedet, hvor Ring Kloster lå. Benediktiner nonneklosteret blev opført i 1100-tallet og nedlagt i 1536, men klosterets historie kendes fra arkæologiske udgravninger. I dag ligger her to store lader, som Naturstyrelsen ejer. Den smukke lade i bindingsværk var oprindeligt en kornlade. Laderne blev opført i årene 1750 - 1800 blandt andet af materialer fra det oprindelige kloster og den tilhørende kirke. I muren på den private villa kan man se en reminiscens fra klosteret. Det er et såkaldt tympanon, som angiveligt stammer fra klosterets kirke. Vær opmærksom på, at villaen og grunden her er privat, men gå gerne ind på græsset ved laderne. På porten ind til kampestensladden kan man se klosterets oprindelige grundplan.

7. Udsigtspunktet Fårbjerg

Snyd ikke dig selv for en lillebitte afstikker ad Fårbjergvej. Overfor rasteplassen er der adgang til udsigtspunktet Fårbjerg, som ligger på toppen af en gravhøj. Her venter et flot udsyn over det varierede landskab omkring Skanderborg Sø. Herfra kan man se Danmarks højeste punkter ved Ejer Bauehøj og Yding Skovhøj, Hylke Kirke samt Skanderborg. Har du brug for at proviantere, kan du fortsætte ca. 1,5 km ad Fårbjergvej til Hylke. Der er indkøbsmulighed i den smukt beliggende og meget aktive landsby.

8. Hylke Strand

Tilbage på vejen, og lige før du når til golfklubben, er der en grusvej, som fører ned til Hylke Strand. Her bader mange lokale både sommer og vinter.

9. Skanderborg Golf Klub

Er du til golf, ligger det lige for at tage et ophold ved Skanderborg Golf Klub. De tilbyder Pay & Play, og du kan leje udstyr. Du kan også besøge restauranten, som byder på alt fra kaffe og is til frokost eller middag. Se hjemmeside for åbningstider.

10. Tåning ved Ejer Bauehøj

Turen går gennem Horndrup og til Tåning, som er en lille, smuk landsby med krogede stræder. Kirken ligger placeret på det højeste punkt i byen. Du kommer også til det gamle mejeri, som er smukt restaureret. Hvis du vil prøve kræfter med bakker, ligger Ejer Bauehøj kun ca. 5 km væk. Her stiger vejen fra 51 meter til 170,35 meter over havets overflade. Du bliver belønnet med en smuk udsigt, og om sommeren er kiosken åben. I nærheden af Ejer Bauehøj er der sti til Møllehøj, som er Danmarks højeste punkt med 170,86 meter over havets overflade.

11. Fuldbro Mølle - vadested gennem årtusinder

Fuldbro Mølle ligger ved den trafikerede Vroldvej, som krydser Tåning Å. Her bærer mange kano- og kajaksejlere deres både over vejen. Fuldbro Mølle er en tidligere vandmølle, og anlægget ved broen fungerer som sluse for at regulere vandstanden i søerne. Valdemar Atterdag grundlagde allerede i 1300-tallet en vandmølle her, og der er fundet rester af et stenlagt vadested fra 600-tallet.

12. Mossøbrå og Mossø

Mossø er Danmarks fjerde største sø. Du kan både fiske og bade ved Mossøbrå, og der er borde og bænke. Den smalle vej langs søbredden går tæt forbi boliger, gårde og sommerhuse. Det er en idyllisk rute, hvor der er plads til både biler og cykler. Gå kun ned til søen, hvor der er offentlig adgang.

13. Alken Enge – dræbte krigere i offermosen

Bag ved parkeringspladsen ved Vædebro ligger Alken Enge. Her har udgravninger afsløret tusindvis af knogler fra mennesker. Alken Enge og Illerup Ådal har gennem flere hundrede år været et offersted i jernalderen. Her foregik specielle efterkrigsritualer, hvor faldne krigere, dyr og våben blev smidt i mosen. Man kan ikke længere se udgravningerne, men der er masser af information både på plancher og digitalt. På Museum Skanderborg formidler de den spændende historie om udgravningerne, som kan suppleres med udstillinger på Moesgård Museum. Prøv også App´en Digitale Tråde på stedet. Madpakkehuset har plancheudstilling om Mossøs historie. I madpakkehuset er der også langbord, bænke og toilet.

14. Alken

I Alken er der indkøbsmuligheder og togforbindelse. Du kan læse mere om Alken, og mulighederne der, under rute 6.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Skanderborg Park	skanderborgpark.dk	+4589933310
Skanderborghus	hotelskanderborghus.dk	+4586520955
Danhostel Skanderborg	danhostel.dk	+4586511966
Vestermølle	restaurantvestermolle.dk	+4586522000
Se også	visitskanderborg.dk	+4586821911

Museer og gallerier

Museum Skanderborg	museumskanderborg.dk	+4587943260
--------------------	----------------------	-------------

Campingpladser

Skanderborg Sø	campingskanderborg.dk	+4586511311
----------------	-----------------------	-------------

Primitiv overnatning

Eventyrskoven	eventurskov.dk	
Se også	udinaturen.dk og visitskanderborg.dk	+4586821911

Transport

M/S Dagmar	dagmar-skanderborg.dk	+4598522077
------------	-----------------------	-------------

Kanoudlejning

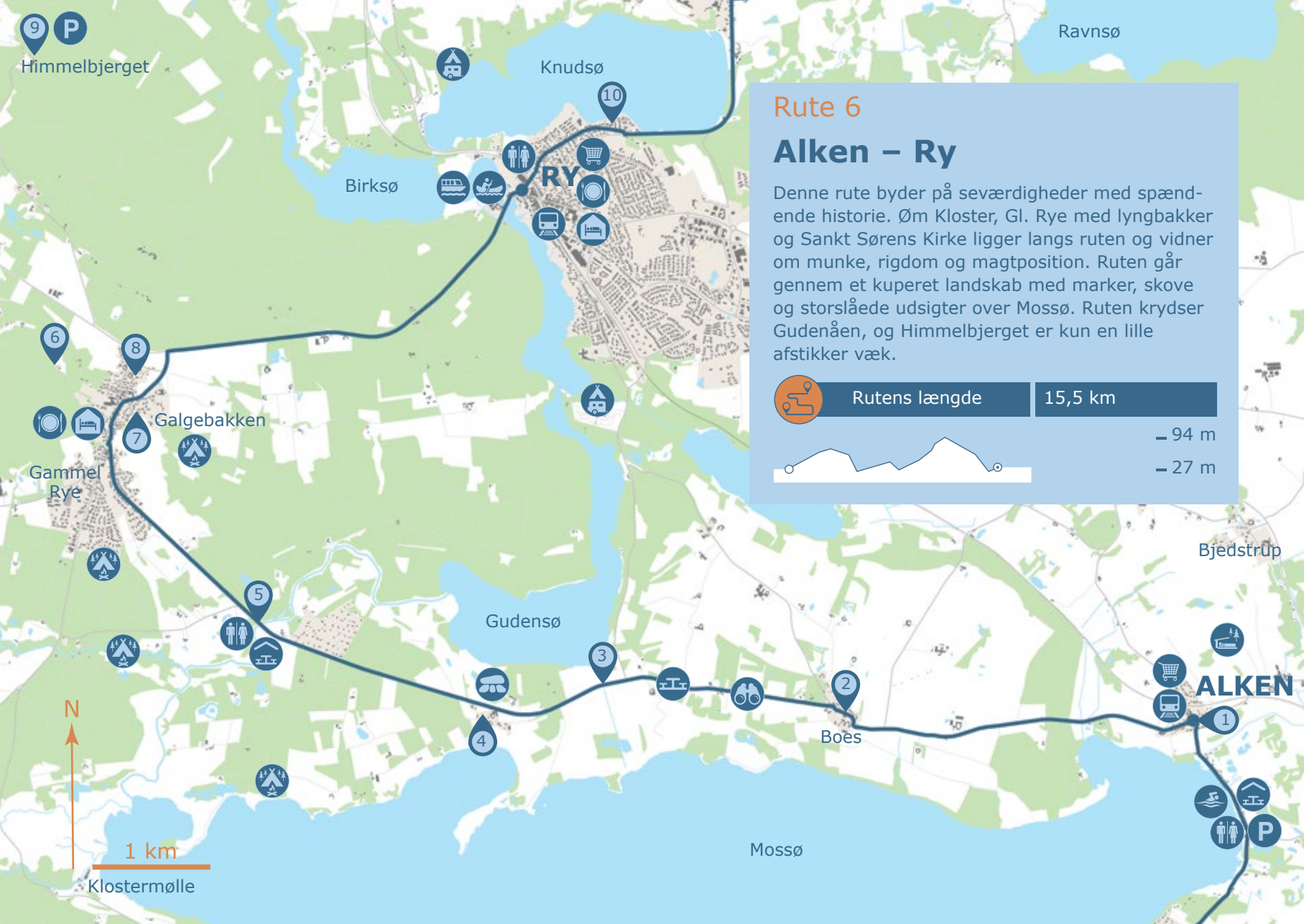
Ry Kanofart	kanoferie.dk	+4586891167
-------------	--------------	-------------

Lystfiskeri og fisketegn

Frit fiskeri i Mossø ved Mossøbrå		
Se	visitskanderborg.dk	+4586821911

Øvrige links

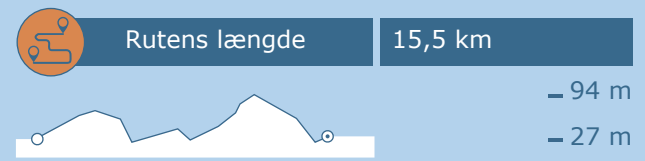
Vestermølle	vestermollelaug.dk	
-------------	--------------------	--

Rute 6

Alken – Ry

Denne rute byder på seværdigheder med spændende historie. Øm Kloster, Gl. Rye med lyngbakker og Sankt Sørens Kirke ligger langs ruten og vidner om munke, rigdom og magtposition. Ruten går gennem et kuperet landskab med marker, skove og storslåede udsigter over Mossø. Ruten krydser Gudenåen, og Himmelbjerget er kun en lille afstikker væk.

9 P Himmelbjerget

Knudsø

Ravnso

Birksø

RY

Galgebakken

Gammel Rye

Gudensø

Bjedstrup

ALKEN

Boes

Mossø

Klostermølle

1 km

N

1. Alken

Toget stopper i den lille by Alken. Mejeriet er nu forsamlingshus og købmandsbutik. I 70'erne var her fabrik for produktion af Hoptimister - de glade og sjove figurer med fjedre. Købmandsbutikken er skabt og drevet af lokale. Der er åbent, når folk er hjemme fra job og skole. Her er gode lokale varer, café og arrangementer. Midt i Alken er der en flot, ny shelterplads.

2. Boes

Byen Boes opleves bedst langsomt. Så sæt cyklen ned i gear eller stå af og gå rundt. De stråttækte landsbyhuse ligger tæt, og der er fine haver og måske en bod ved vejen. Flere af husene er fra omkring år 1800 og med smukt egebindingsværk.

3. Munkekanalen

Mellem Boes og Emborg kan du finde flere steder med flot udsigt over Mossø. I nærheden af Emborg ligger Munkekanalen. Kanalen er nu tørlagt, og stedet er markeret med en informationstavle. Kanalen blev gravet af munkene på Øm Kloster. Den forbandt oprindeligt Gudensø og Mossø der, hvor det landfaste stykke var smallest. Kanalen blev brugt til transport af varer og materialer. Dengang var det den nemmeste måde at transportere varer på.

4. Øm Kloster - ruinpark, klosterhave og museum

Munke af cistercienserordenen kom til Øm en forårsdag i 1172. I klosteret byggede, producerede og handlede munkene i næsten 400 år. De udøvede også lægegerning, havde plejehjem og underviste. Efter reformationen blev bygningerne i 1561 revet ned. De mange synlige rester af munkesten fra fundamentet gør, at man sagtens kan fornemme klosterets storhed. Fem velbevarede middelaldergrave er udstillede,

ligesom der er klosterhave, bryghave og klostermuseum. Den lille museumsbutik byder på både bøger, museumskopier og herlig øl fra Klosterbryg.

5. Emborg Bro

Mellem Øm Kloster og Gl. Rye går turen over Emborg Bro, som krydser Gudenåen. Der er anlagt bådebro, grillpladser og bålhytte, og det er et oplagt sted at holde pause. Her kan du komme helt tæt på Danmarks længste vandløb. Gudenåen udspringer i Tørring og løber ud i Randers fjord.

6. Gl. Rye og Skt. Søren's Kilde

Gl. Rye ligger smukt i landskabet omkranset af skove og lyngbakker. Der er dagligvarebutik, den store Skt. Søren's Kirke, skole, hotel, restaurant samt galleri med skulpturhave. Ved dagligvarebutikken kan du komme til Skt. Søren's Kilde der er markeret ved et lille anlæg inde i skoven. I middelalderen var Gl. Ryes kilder berømte langt ud over landets grænser for deres helbredende kraft. Tusinder valfartede hertil og besøgte også de store kildemarkeder, som blev afholdt i byen. Det skabte velstand for byen og kirken.

7. Gl. Rye Mølle

Højt placeret i byen ligger en smuk mølle fra 1872, hvor der er indrettet et museum. Mølle og savværk fremstår med deres oprindelige indretning. I de tilhørende lokaler bliver der fortalt om egnens produktion af glas og træsko, om flyvepladsen og flygtningelejre under 2. Verdenskrig. En lille gåtur fra møllen ligger Galgebakken. Gl. Rye var fra år 1560 – 1687 tingsted, det vil sige hjemsted for en af datidens domstole. På galgebakken kunne man eksekvere dommene hurtigt. Du kan roligt gå der op. Der er ikke længere nogen galge, men en smuk udsigt ud over de fredede lyngbakker. Følg skiltene fra Møll museet.

8. Skt. Søren's Kirke

Kirken har haft en omskiftelig historie. I 1400-tallet var kirken én sammenhængende bygning med to store korsarme i mellemrummet mellem langhus og tårn. Kirken nød dengang godt af byens rigdom og kirkens status som pilgrimskirke.

Efter reformationen begyndte bygningerne at forfalde, og korsarmene og tårnet blev revet ned. Det nuværende tårn er tegnet af Hack Kampmann og opført i 1912. Kirken har været centrum for dramatiske begivenheder. I 1534 var den ramme om et kongevalg, hvor Hertug Christian af Slesvig blev valgt til konge af Danmark med navnet Christian den 3. Den nye konge var protestant og efter hans magtovertagelse mistede den katolske kirke gradvist sin magt. Det medførte blandt andet, at Øm Kloster blev nedlagt.

9. Himmelbjerget

Der er ca. 4 km til Himmelbjerget fra Gl. Rye. Ud over at byde på en smuk udsigt over Julsø og skovene omkring, er der en herlig legeplads, restauranter, kiosker og toiletter. Det var på Himmelbjerget, at Steen Steensen Blicher i 1839 begyndte at afholde folkemøder med flere tusinde besøgende. I dag finder mange vej hertil blandt andet på Grundlovsdag. Himmelbjerg-tårnet er rejst i 1875.

10. Ry

Der er cykelsti mellem Gl. Rye og Ry. Langs vejen ligger de store skove, som grænser op til Gudenåen og søerne ved Ry. I Ry er der gode togforbindelser. Læs mere om Ry under rute 7.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Hotel Lyngdal	lyngdal-hotel.dk	+4586898269
Hotel Himmelbjerget	hotel-himmelbjerget.dk	+4586898045
Se også	visitskanderborg.dk	+4586821911

Campingpladser

Holmens Camping	holmescamping.dk	+4586891762
Birkhede Camping	birkhede.dk	+4586891355

Primitiv overnatning

Ryekol Teltplads	ryekol@spejder.dk	+4540422932
Se også	udinaturen.dk og visitskanderborg.dk	

Transport

Tog og busser	midttrafik.dk / rejseplanen.dk
---------------	--------------------------------

Kanoudlejning

Ry Kanofart	kanoferie.dk	+4586891167
Birkhede Camping	birkhede.dk	+4586891355

Lystfiskeri og fisketegn

Se	visitskanderborg.dk	+4586821911
----	---------------------	-------------

Øvrige links

Museum Skanderborg	museumskanderborg.dk	+4587943260
Øvrige museer og gallerier	visitskanderborg.dk	
Digital løsning	historiskatlas.dk	

Rute 7

Ry – Pøt Mølle

Denne rute er lang og kuperet, så sæt god tid af. Til gengæld vil du kunne opleve spændende kultur, historiske steder, smukke herregårde, imponerende industri og betagende udsigter. Du kan proviantere i Ry, Galten eller Hammel, ellers husk madpakke.

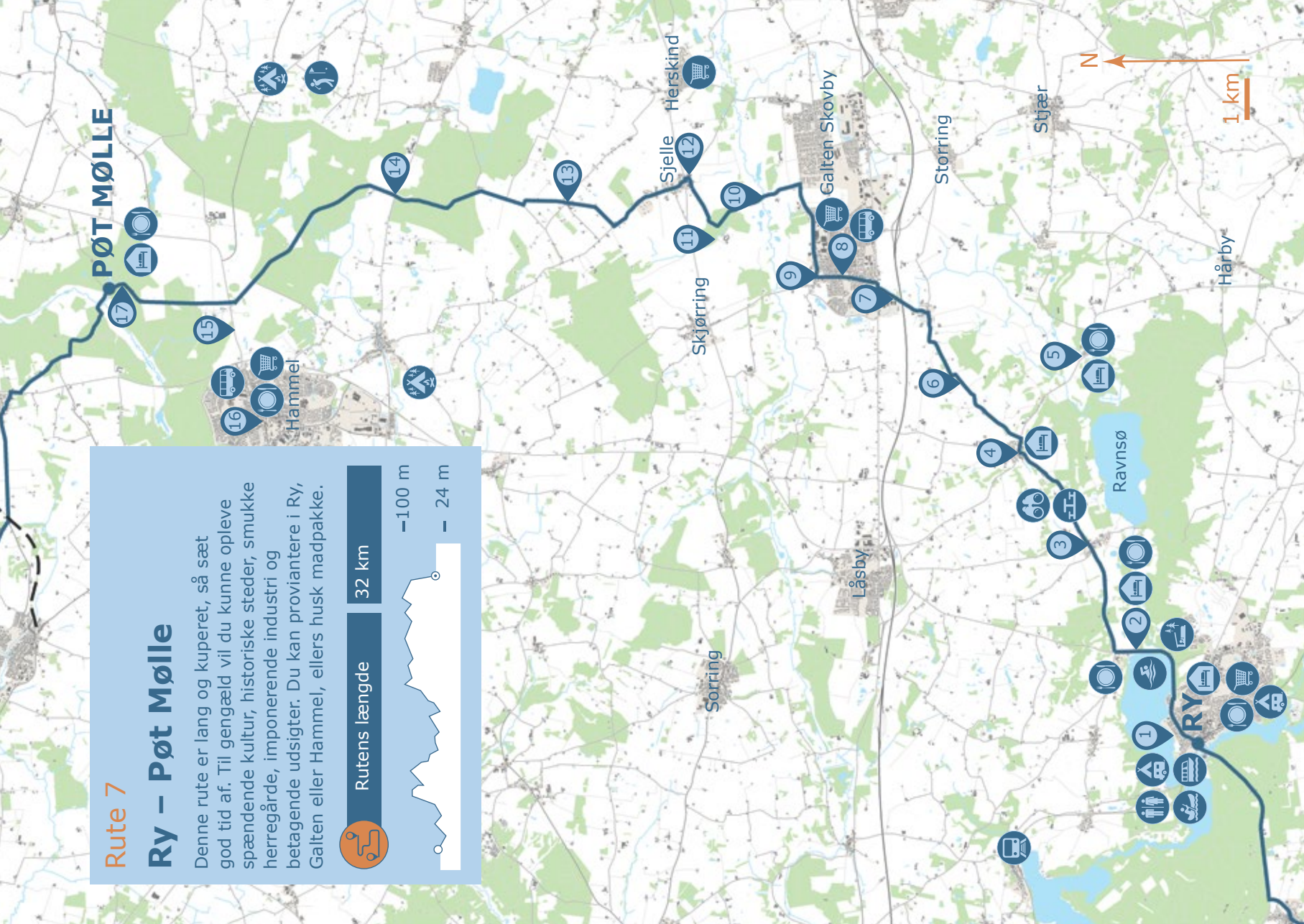

Rutens længde

32 km

– 100 m

– 24 m

1. Ry

Ry omkranses af Gudenåens søer og byder på et væld af oplevelser med sejlads, caféer og specialbutikker. Byens mange kreative borgere og kunstnere præger byen med kulturaktiviteter. Fra Kyhnsvej kan du ane Himmelbjergtårnet. På Ry Højskole har tusindvis af unge siden 1892 hentet inspiration og almen dannelse. Ry opstod først som by, da jernbanen kom til, og turismen satte ind sidst i 1800-tallet. Før var stedet kun et udskibningssted og en passage over Gudenåen ved brodæmningen og Rye Mølle. Vandmøllen har været i drift siden 1300-tallet. Dæmningens åleværk har tidligere sikret indtægter til broens vedligehold, og det var det eneste kongeligt privilegerede åleværk i Danmark. På Ry Marina giver museumsskibet Gammel Turisten, turbådene og den super bæredygtige Solbåden mulighed for blandt andet at sejle til foden af Himmelbjergtet. Stationstorvet i Ry har fået en fin, ny torvehal i 2017.

2. Knudhule

Knudhule Strand ved Knudsø er området største badested. Den har flere gange fået tildelt Blåt Flag. Flere sejler og surfer på Knudsø, og året rundt går mange ture her og kombinerer det med restaurantbesøg på Knudhule Badehotel. Her kan du vælge at campere, bo på hotel eller i hytte. Eller du kan køre lidt videre og tage ophold i shelter ved Skæggeskov.

3. Javngyde

Denne lille landsby emmer af ro og fred, og den ligger i læ af bakkerne tæt på Ravnsø. En brat stigning fra Javngyde mod Nr. Vissing fører til en rasteplads, hvor du må og skal stå af og nyde udsigten ned over skovene mod Ravnsø. Her kan man fornemme, hvordan istidens is og vandmasser formede dette fantastiske landskab.

4. Nr. Vissing

På Nr. Vissing Kro spiser og sover man godt. Det har man gjort siden 1801, hvor kroen opstod. Her kunne rejsende få mad og husly for natten, mens hesten blev opstaldet i laden. Kroen opnåede endda rettigheder som Kongelig Privilegeret Kro.

5. Sophiendal Gods og Veng Klosterkirke

En afstikker fra ruten på 2,5 km. fra Nr. Vissing ad Låsbyvej fører dig til Sophiendal Gods. Her er der slotshotel, restaurant, landbrug, m.m. Sophiendal Gods blev bygget i 1800-tallet, der hvor bygningerne fra det tidligere Veng Kloster lå. Lidt derfra ligger Veng Klosterkirke, som er landets ældst bevarede klosterkirke. Den stammer helt tilbage fra 1000-tallet og var en del af benediktinermunkenes oprindelige klosterbyggeri.

6. Udsigten Ryvej

Mod Høver og Galten kan du se over enorme vidder og mod nordøst anes Aarhus i det fjerne. Stå af, nyd udsigten og få suset, inden det går ned igen.

7. Fodertårne og moderne landbrug

Turen gå gennem Høver med de fine snoede gader. Engang var her tidligere både butik, skole og smedje. Tæt på Galten og broen over Herningmotorvejen kommer du forbi Danish Agro med de overvældende store korn- og foderbygninger. Her bliver høstafgrøder og foder fra og til hele verdens landbrug lagret og bearbejdet.

8. Galten Torv

Galten Torv var togstation for Hammelbanen fra 1902 – 1956. Stationsbygningen findes endnu på adressen over for biblioteket. Torvet er byens centrum og mødested. Her går man i den lille hyggelige biograf BioHuset, på biblioteket,

køber ind eller får lidt at spise. Det overdækkede byrum er et fint eksempel på arkitektonisk nytænkning, hvor man erstatter P-pladser med nye typer opholdssteder i byen. Jernbanesporene er borte og stedvist omdannet til stisystem for cykel og fodgængere gennem byen. Rundt omkring i Galten vil du kunne finde skulpturer og kunstnerisk udsmykning. VisitSkanderborg har en oversigt over værkerne på deres hjemmeside.

9. Galten Kirke

Kirken er bygget i 1880 og fik i 2014 et løft både kunstnerisk og arkitektonisk. Kunstneren Peter Brandes har lavet kirkens altertavle, altertæppe og de 10 glasmalerier. Derudover har arkitekt Jane Havshøj designet lamper og stole ved døbefonten. Kunstner Maja Lisa Engelhardt har stået for farvesætning af kirkens inventar i samarbejde med arkitekten. Kirken er åben i dagtimerne.

10. Lyngbygård Ådal

Mellem Galten og Sjelle kommer du over Lyngbygård Å. Ådalen genfandt i 2008 sine naturlige slyngninger efter et storstilet naturgenopretningsprojekt, hvor dræning, pumpestationer og lige kanaler blev sløjfet. Der er etableret gode stiforløb, hvor du kan komme helt tæt på åen.

11. Wedelslund

For enden af grusvejen, let skjult af skovene, ligger Wedelslund Gods. De ældste bygninger kan dateres til midten af det 17. århundrede. Godset er privatejet.

12. Sjelle

Landsbyen Sjelle strækker og bugter sig langs Voldbyvej. Den smukke højt beliggende kirke har et lille anlæg ved vejen

med bænke. I kirkens våbenhus findes en stor runesten med maskeaftegning. Inskriptionen tolkes således: "Frøsten satte denne sten efter sin »lagsmand« Gyrd, Sigvaldes broder; ..." Fra Sjelle går en cykelsti til Herskind, hvor brugsforeningen blandt andet sælger varer fra lokal produktion af mælk og brød fra Hertha. Hertha Levefællesskab er en smuk og anderledes landsby i landsbyen. Her bor man i givende naboskab med voksne udviklingshæmmede.

13. Herskind Savværk

På Lyngballevej kommer du tæt forbi et savværk, hvor store træstammer imponerer de forbipasserende. Det er en aktiv virksomhed, så du skal ikke gå ind på pladsen. Men du kan stoppe op og nyde duften af nyskåret træ og se de enorme mængder af løvtræ, som er værkets speciale. Mellem savværket og Lyngballegård følger ruten en skøn strækning med udsigt og kuperet skovterræn.

14. Frijsenborgs alléer

Ruten går gennem varierende skovbrugstyper og landbrugsland, som også bærer præg af nærheden til herregårdsmiljøet omkring Frijsenborg Slot. På Fuglsangvej pryder smukke vejtræer den klassiske allé. Flere af vejene omkring slottet er sådanne smukt anlagte alléer. Den store røde lade ved vejen markerer, at du er ved Frijsenborg Slot.

15. Frijsenborg Slot

Frijsenborg Slot er privatejet og er ikke åbent for offentligheden. Selve slottet blev ombygget i 1860'erne, og er et smukt eksempel på den såkaldte Rosenborgstil, som fandt inspiration i den hollandske renæssance. Svungne gavle, indfatninger i sandsten omkring vinduer og tårne med kobberspir er nogle af kendetegnene for stilen. Godset husede

engang et af Danmarks største grevskaber. I dag driver godset et moderne landbrug og skovdrift. Det er blandt andet en af de største producenter af pyntegrønt i landet. Der bliver lejlighedsvis afholdt slotskoncerter og andre arrangementer i de historiske omgivelser omkring slottet.

16. Hammel

Lidt vest for Frijsenborg Slot ligger Hammel. Her er der god mulighed for at handle i de mange butikker. Du finder også golfklub, biograf og svømmehal. I Hammel ligger kulturhuset Inside med bibliotek, lokalhistorisk arkiv, bowlingcenter, galleri samt café og restaurant. Der er også et godt udendørsareal med legeskulpturer og mulighed for forskellige aktiviteter. En af de store arbejdspladser i byen er Hammel Neurocenter.

17. Pøt Mølle

Mellem Frijsenborg Slot og Pøt Mølle er der en god bakke. Den har en stigning på 9,7%. Bakken bliver brugt flittigt af de lokale cykelklubber. Ruten slutter ved Pøt Mølle. Det er et smukt og indbydende sted med restaurant, mølledam og herlige skovstier. Se mere om Pøt Mølle under rute 8.

I Favrskov Kommune er der over 300 fredede fortidsminder. Se kulturarv.dk/fundogfortidsminder

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Hotel Ry	hotelry.dk	+4586891911
Knudhule Badehotel	knudhule.dk	+4586891407
Nørre Vissing Kro	nr-vissing-kro.dk	+4586943716
Se også	visitskanderborg.dk	+4586821911

Campingpladser

Holmens Camping	holmescamping.dk	+4586891762
Birkhede Camping	birkhede.dk	+4586891355

Primitiv overnatning

Skovhytten	skovhytten-siimskov.dk	
Shelter ved Skæggeskov	natur-ligvis.dk	+4524833680
Se også	udinaturen.dk og visitskanderborg.dk	+4586821911

Transport

Tog og busser	midttrafik.dk / rejseplanen.dk	
A/S Hjejlen	hjejleselskabet.dk	+4586820766
Museumsskibet Turisten	museumskanderborg.dk	+4587943260

Kanoudlejning

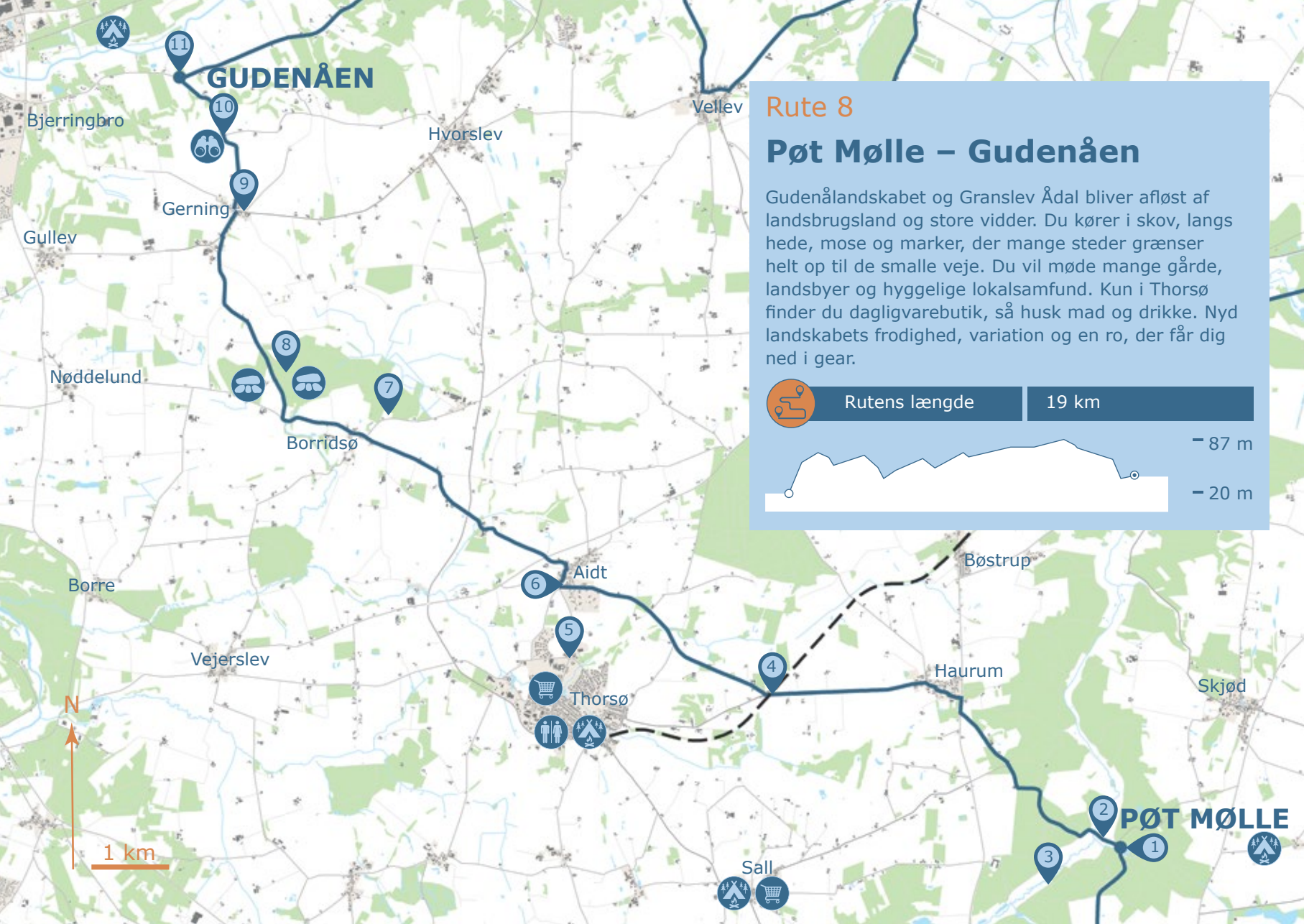
Ry Kanofart	kanoferie.dk	+4586891167
Birkhede Camping	birkhede.dk	+4586891355

Lystfiskeri og fisketegn

Se	visitskanderborg.dk	+4586821911
----	---------------------	-------------

Øvrige links

Digital løsning	historiskatlas.dk	
-----------------	-------------------	--

GUDENÅEN

Rute 8

Pøt Mølle – Gudenåen

Gudenålandskabet og Granslev Ådal bliver afløst af landsbrugsland og store vidder. Du kører i skov, langs hede, mose og marker, der mange steder grænser helt op til de smalle veje. Du vil møde mange gårde, landsbyer og hyggelige lokalsamfund. Kun i Thorsø finder du dagligvarebutik, så husk mad og drikke. Nyd landskabets frodighed, variation og en ro, der får dig ned i gear.

	Rutens længde	19 km
---	---------------	-------

1 km

PØT MØLLE

1. Pøt Mølle

I en lysning ved Frijsenborgskoven i det kuperede terræn ved Granslev Ådal ligger Pøt Mølle – Frijsenborg Slotskro smukt ved møllesøen. Her er der rig mulighed for at trække stikket ud og nyde et skønt ophold i noget af Danmarks smukkeste natur eller blot få lidt godt at spise.

2. Granslev Ådal

Det er Granslev Å, der løber ud i søen ved Pøt Mølle. Åen har sit udspring syd for Sall og sit udløb i Lilleåen lidt nordvest for Bidstrup Gods. Granslev Å er et naturmæssigt meget værdifuldt vandløb. Mange små vandløb med rent og klart vand løber ud i åen. Strømmen i åen er stærk, og åen har en bund af sten og grus, hvilket er rigtig godt for ørreder. Ådalen er blandt de bedste levesteder for insekter og ørreder i landet.

3. Marsk Stigs Kilde

Du kan følge stien fra ruten langs ådalen mod Marsk Stigs Kilde. Sagnet fortæller, at Marsk Stig holdt hvil på dette sted sammen med sine medsammensvorne efter mordet på Erik Klipping i Finderup Lade i 1286. I kilden er der dejligt rent drikkevand, og kilden producerer årligt op mod 15 millioner liter vand.

4. Gjernbanestien

Du krydser den nedlagte jernbane "Gjernbanen", der går fra Resenbro ved Silkeborg, gennem Thorsø og til Laurbjerg. Det er en fin cykelrute med asfaltbelægning. Har du mindre børn med, er det oplagt at cykle de knap 5 km. mod Laurbjerg.

5. Thorsø

Tag en kort afstikker fra ruten til Thorsø. Her er fine naturperler og kunst, blandt andet lyskunstværker af kunstneren Jette Hye Jin Mortensen. Værkerne blev etableret i 2016 og 2017.

6. Aidt

Ruten går gennem den hyggelige landsby Aidt, hvor marker med køer går helt ind til bygrænsen. Der har boet mennesker her siden oldtiden. I området omkring Aidt er der fundet utallige bopladser og værdifulde arkæologiske fund. Aidt Kirke er byens vartegn med sin synlige placering i landskabet.

7. Borridsø Shelterplads

Ruten går forbi Borridsø Shelterplads. Her finder du en nyetableret bålhytte med indbyggede shelters. Der er også et stort madpakkehus, boldbane samt handicaptolet.

8. Fortidsminder i landskabet mod Gudenåen

Vejen mellem Gudenåen og Borridsø bugter sig i det smukke terræn mellem hede, moser, skov og marker. I Tislund og Kirkeskov findes otte fredede rundhøje fra oldtiden.

9. Gerning Kirke

Landsbyen Gernings bebyggelse følger vejen. Kig forbi Gerning Kirke, hvor du finder en granitstenskvadre i skaktern indmuret i våbenhuset. Betydningen af mønsteret er uklart. Omkring 50 romanske kirker i Danmark har disse indmurede kvadre.

10. Udsigt mod Gudenådalen

Uanset om du kommer op ad den stejle bakke fra nord eller kommer fra Gerning, så stå af cyklen og nyd udsigten her.

11. Gudenåen ved Bjerringbro og Ulstrup

Hvor Kulturringen møder Hagenstrupvej tæt på Gudenåen, slutter denne rute. Her er der fem kilometer til Ulstrup og tre kilometer til Bjerringbro. I Bjerringbro er der spisesteder, indkøbs- og overnatningsmuligheder. Både Bjerringbro og Ulstrup har togforbindelse. Læs mere om Ulstrup under rute 9.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Pøt Mølle	pøtmølle.dk	+4586965100
-----------	-------------	-------------

Campingpladser

Bamsebo Camping	bamsebo.dk	+4586463427
-----------------	------------	-------------

Primitiv overnatning

Teltplads i Sall		+4586770684
Borridsø Shelterplads	udinaturen.dk	

Transport

Tog	rejseplanen.dk / arriva.dk
Busser	midttrafik.dk

Kanoudlejning

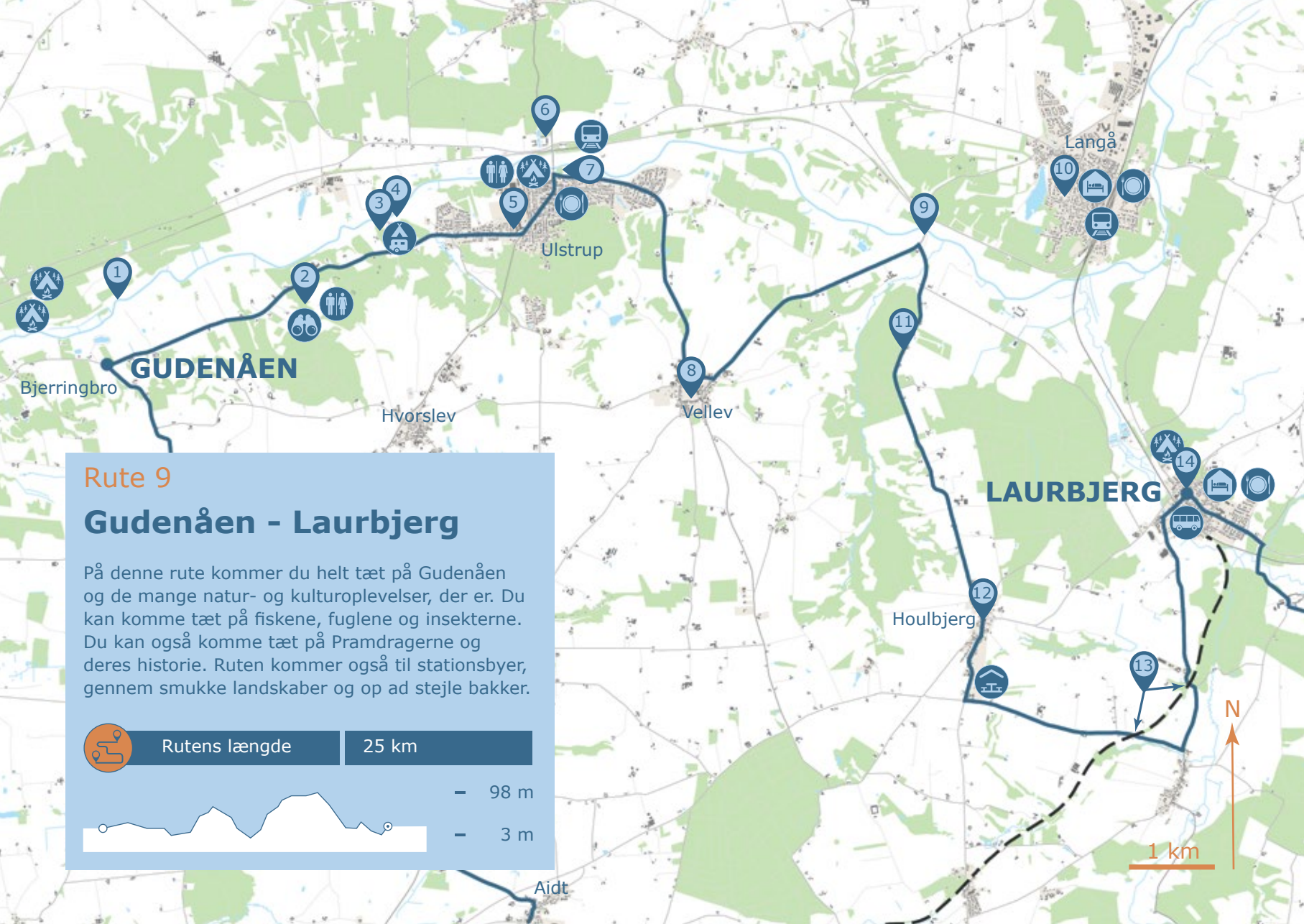
Oplev Gudenåen	oplevelgudenaen.dk
Outdoor Bjerringbro	natouren.dk

Lystfiskeri og fisketegn

Oplev Gudenåen	oplevelgudenaen.dk	
Køb fisketegn	fisketegn.dk	+4572185606

Øvrige links

Oplev Gudenåen	oplevelgudenaen.dk	
Hammel	hammelhandel.dk	
Viktualia i Sall	viktualia.dk	+4526841130
Museer og gallerier	favrskov.dk	

Rute 9

Gudenåen - Laurbjerg

På denne rute kommer du helt tæt på Gudenåen og de mange natur- og kulturoplevelser, der er. Du kan komme tæt på fiskene, fuglene og insekterne. Du kan også komme tæt på Pramdragerne og deres historie. Ruten kommer også til stationsbyer, gennem smukke landskaber og op ad stejle bakker.

Rutens længde

25 km

– 98 m

– 3 m

1 km

N

1. Gudenåen

Gudenåen er Danmarks længste vandløb. Den er 158 km lang, udspringer ved Tørring nordvest for Vejle og har sit udløb i Randers Fjord. Fra middelalderen og frem til i dag har Gudenåen spillet en stor rolle som fiskevand, transportvej, kraftkilde og rekreativt område. Som følge af disse vigtige egenskaber, opstod der samfund og industri langs Gudenåen. Eksempler herpå er mølleri, teglværk, pramfart, papirfabrikker og kraftværker. Gudenåen byder på alle former for fiskeri fra land. Både fluefiskeri og børnenes fiskenet kan bruges. Den er kåret som et af de ti bedste laksevande i Europa. Der er også fine bestande af havørreder, sandart, gedder og aborrer. Husk at tjekke fiskekort.dk for tilladelse til at fiske.

2. Busbjerg

Busbjerg ligger øst for Ulstrup. Du kan stille cyklen ved p-pladsen ved Hagenstrupvej og tage en gåtur rundt i det smukke hede- og lynglandskab. Istiden formede den markante bakke, der er 92 meter høj. I klart vejr kan du se helt til Randers og Viborg fra toppen. I området findes sjældne insekter. Busbjerg er kendt for Busbjergspillene, som foregår udendørs i forsommeren. Det er en tradition, som startede helt tilbage i 1945.

3. Bamsebo

Ruten går forbi Bamsebo Camping, som ligger direkte ned til Gudenåen. Campingpladsen byder på overnatning i hytter og telte. Du kan også leje en kano, købe fiskekort og få vejledning om lystfiskeri.

4. Pramdragerstien

Pramdragerstien gør det muligt at opleve Gudenåen og dens dyre- og fugleliv helt tæt på. Blishøne, andefugl, fiskehejre,

isfugl, svane, lille flagspætte og mange flere arter lever her. Du kan også høre rørsanger, nattergal og rørspurv om sommeren. Du kan være heldig at opleve odderen, som også opholder sig her. Trækstien er fredet, og der er kun adgang til fods. Du kommer til stien fra Bamsebo, Ulstrup Marina og Åbro ved Langå. Vær opmærksom på at dele af stien i perioder kan være oversvømmet. Pramdragerstien er i alt 76 km lang og går fra Silkeborg til Randers. Engang gik pramdragerne her og trak de lastede pramme op ad Gudenåen. Pramfarten på Gudenåen har eksisteret langt tilbage i tiden, men havde sin storhedstid i sidste halvdel af 1800-tallet, hvor op mod 120 pramme fragtede varer mellem Silkeborg og Randers.

5. Ulstrup

Ulstrup er smukt placeret på en nordvendt terrasselignende skråning i Gudenådalen omgivet af skovklædte bakker. På nordsiden af Gudenåen finder man Ulstrup Station, hvor jernbanen mellem Viborg og Langå går. Den har forbindelse til Aarhus og Aalborg. Ulstrup har flere muligheder for indkøb og overnatning.

6. Ulstrup Slot

Lidt nord for Ulstrup og lige op ad Gudenåen ligger Ulstrup Slot. Slottets historie går helt tilbage til det 14. århundrede. Hovedparten af de nuværende bygninger er fra 1615-17, vor Rigsmarsk Jørgen Skeel fik opført en stor borg med fire fløje i renæssancestil. Læg mærke til den spændende og rigt ornamenterede sandstensportal ved slottets portåbning. Det er tilladt at gå ind på den nærmeste gårdsplads. Selve slottet er beboet, og der er ikke adgang. Arrangementer på stedet bliver annonceret på hjemmesiden.

7. Dannebrogpladsen

Dannebrogpladsen ligger smukt ned til Gudenåen, og det er et flot sted at gøre holdt. Her er bænke, hvor du kan nyde udsigten over Gudenåen, Ulstrup Slot og Pramdragerstien. På pladsen er der nyetablerede shelters, bålplads, toilet og en flot naturlegeplads.

8. Vellev

Landsbyen Vellev ligger på et bakke drag syd for Gudenåen i et let kuperet terræn med flot udsyn over det smukke landbrugsland. Vellev omtales første gang i 1204. Byen var tidligere ejet af Dronningborg Slot, men blev senere overtaget af Frijsenborg Slot. Efter reformationen blev bønderne fri fra hoveriet.

9. Åbro

Åbro hører til de ældste broer over Gudenåen. I 1800-tallet var her livlig trafik, når prammene lagde til, og pramfolkene besøgte Åbro Kro. Kroen eksisterer ikke mere, men dengang var den efter sigende aldrig lukket. Når pramfolkene sent på natten gik til køjs, begyndte bøndervognene sydfra at komme. De var på vej til marked i Randers og gjorde holdt ved kroen for at få kaffe og brændevin. Fra Åbro er der også adgang til Pramdragerstien.

10. Langå

Ruten går tæt på Langå, som er en smukt beliggende by med gode indkøbs- og overnatningsmuligheder. I Kulturhuset er der et museum med lokalhistoriske udstillinger. I kirken er der en smuk runesten. Fra Langå Station kommer du nemt med toget mod nord, syd eller vest. Der er også gode busforbindelser til Randers og Aarhus. Langå kan derfor bruges som et sted at hoppe til og fra Kulturringen.

11. Houlbjergbakken

Houlbjergbakken er et yndet træningssted for cyklister. Bakken har en stigning på over 6%. På strækningen mellem Åbro og Houlbjerg er der en forskel på over 80 højdemeter.

12. Houlbjerg

Houlbjerg Kirke fra det 12. århundrede troner stolt i byen. De ældre borgere i Houlbjerg kan huske, at man engang bryggede øl og sodavand i byen. Der er et stort grønt område med flere fodboldbaner, en stor legeplads og bålhytte, så tag et hvil her og stræk benene.

13. Gjernbanestien

Mellem Houlbjerg og Granslev krydser du Gjernbanestien. Hvis du kører ad den mod syd, møder du Kulturringen ved Thorsø. Se mere under rute 15.

14. Laurbjerg

Ruten stopper i Laurbjerg. Her er der busforbindelse og mulighed for at spise, handle og overnatte. Se mere om Laurbjerg under rute 10.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Ulstrup Kro	ulstrupkro.dk	+4586464577
Fru Larsen	frularsen.dk	+4586468388
B&B The Funky Forest	thefunkyforest.com	+4571998094
Overnatning i Langå	langaa-guiden.dk	
Bondesholm B&B	bondesholm.weebly.com	+4586981405

Campingpladser

Bamsebo Camping	bamsebo.dk	+4586463427
Langå Camping	langaa-camping.dk	+4586461302

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk
----	---------------

Transport

Tog	rejseplanen.dk / arriva.dk
Busser	midttrafik.dk

Kanoudlejning

Oplev Gudenåen	oplevelvgudena.dk
Outdoor Bjerringbro	natouren.dk

Lystfiskeri og fisketegn

Oplev Gudenåen	oplevelvgudena.dk
----------------	-------------------

Øvrige links

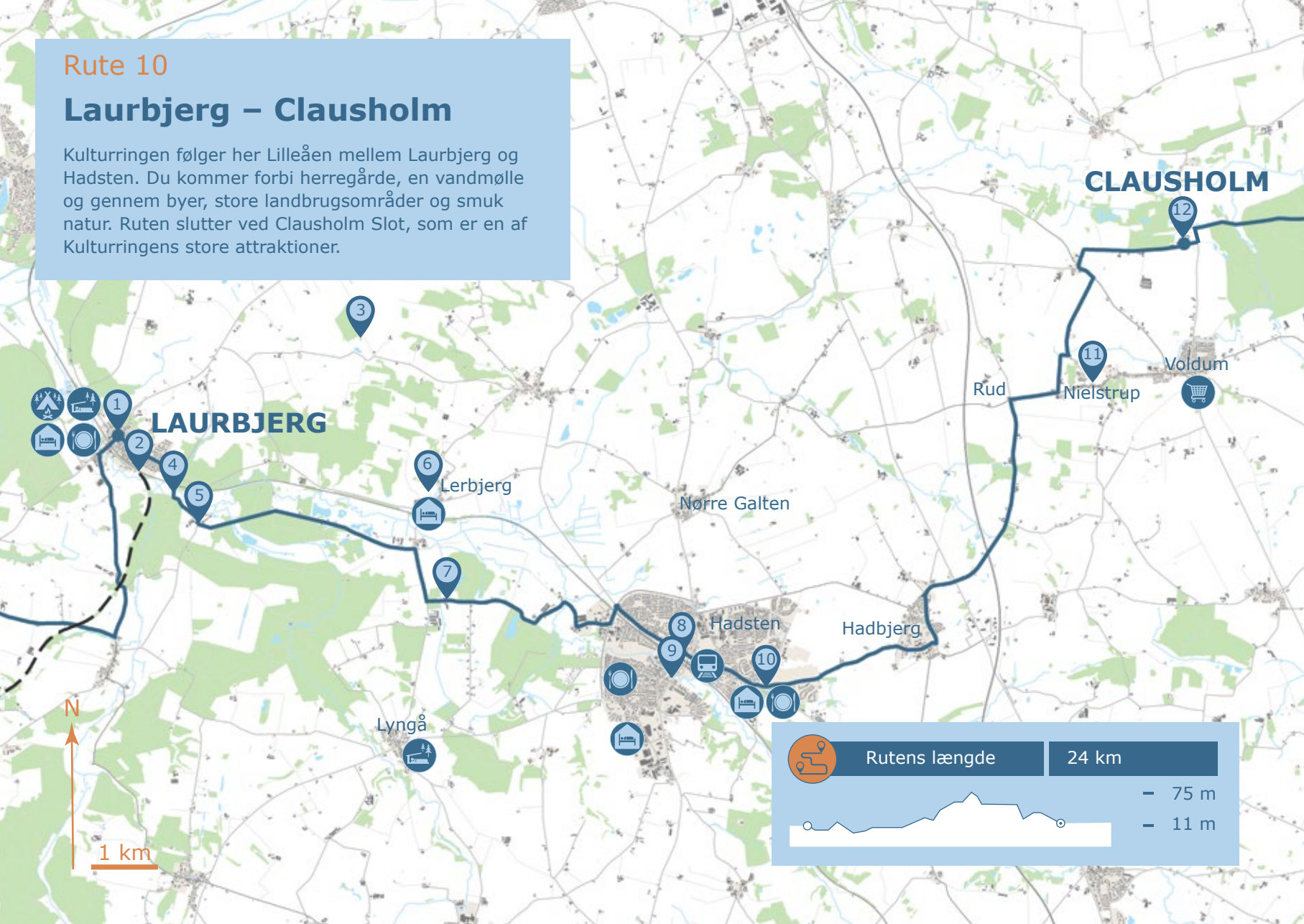
Favrskov	visitaarhusregionen.dk/favrskov
Ulstrup Slot	ulstrupslot.dk

Rute 10

Laurbjerg – Clausholm

Kulturringen følger her Lilleåen mellem Laurbjerg og Hadsten. Du kommer forbi herregårde, en vandmølle og gennem byer, store landbrugsområder og smuk natur. Ruten slutter ved Clausholm Slot, som er en af Kulturringens store attraktioner.

	Rutens længde	24 km
		- 75 m
		- 11 m

1. Laurbjerg

Laurbjerg er et fint start- og stoppested med indkøbsmuligheder, gourmetrestaurant og overnatningsmuligheder i forskellige prisklasser. Den tidligere stationsby er beliggende ved Bidstrupskovene og helt tæt på Lilleåen. Laurbjerg forbindes ofte med den lille hyggelige hotelrestaurant Fru Larsen. Det er et charmerende hotel med otte værelser. Denne lille perle er kendt for sit særligt gode køkken og sin helt egen personlighed.

2. Gjernbanestien

Vil du have en tryk, børnevenlig tur frem til Thorsø, så er det muligt at cykle ad den nedlagte jernbane over Thorsø. Stien forsætter videre til Resenbro ved Silkeborg.

3. Lysnet

Nordøst for Laurbjerg ligger højdedraget Lysnet 131 meter over havets overflade. En grusbelagt cykel- og vandresti fører til toppen. Herfra kan du se det flotte landskab omgivet af dale. Mod syd ser du Lilleåen. Selve bakken er en morænebakke med mange forskellige typer af ler dannet for 45-55 millioner år siden. Stedet er udpeget til nationalt geologisk interesseområde.

4. Lilleåen

Kulturringen krydser Lilleåen, som udgør et af de større tilløb til Gudenåen. Åen er 37 kilometer lang og løber ud i Gudenåen ved Langå. Den mest produktive ørredbestand i Danmark lever her, og der findes både hav- og bækørred. Åen er gydeplads for en stor del af disse fisk. Lilleåen er derfor et godt sted at fiske, og fluefiskeri er en yndet beskæftigelse her. Husk at tjekke fiskekort.dk for information om tilladelser til at fiske.

5. Bidstrup Gods

Bidstrup Gods ligger omkranset af skov. Hovedbygningen blev opført af general Johan Rantzau den Yngre i 1698. Blot 50 år senere beskrives hovedbygningen som "brøstfældig og forfalden". Den nye ejer, etatsråd de Lichtenberg, fik foretaget en omfattende modernisering. Udvendigt blev tre svungne kvistgavle tilføjet, og balkonen med den præsentable hovedtrappe blev opført. Byggestilen kaldes "jysk barok". De svungne gavle, små ovale vinduer og buerne over dørene er også karakteristisk for stilen. Godset er indrettet til seks private boliger. Der er adgang til gårdspladsen for besøgende, og der kan arrangeres rundvisninger efter aftale.

6. Retroworld

I Lerbjerg, en kort afstikker fra ruten, finder du Retroworld. Det er et Bed & Breakfast, der hylder 1960'erne og 1970'erne. Værelserne er indrettet tidstypisk. Du kan også overnatte i en campingvogn eller i en togkupé på 1. klasse. Der er torsdags-træf med rundvisning, og om sommeren er der ofte træf for veteranbiler, motorcykler og knallerter.

7. Herregården Favrskov

Herregården Favrskov har en lang historie, som går helt tilbage til 1277. Fra 1736 og frem til 1920 indgik Favrskov som en del af grevskabet Frijsenborg. Den nuværende bygning er fra ca. 1750 og er i dag privatejet.

8. Hadsten og Modelbane Europa

Hadsten er en større stationsby med et bredt udvalg af specialbutikker og supermarkeder. Hadsten Station har flere afgang i dagtimerne mod Aarhus og Randers. Den 3. september 1862 regnes som byens fødsel. På denne dag indviede Grevinde Danner og Frederik 7. Den Østjyske

Længdebane. Et rigt kultur og erhvervsliv voksede frem. Man kan besøge Modelbane Europa, som er en stor udstilling af modeljernbaner i storslåede landskaber og med mere end 100 togsæt. Hadsten har også biograf og spisesteder samt flere muligheder for overnatning.

9. Idræts- og kulturhuset Sløjfen

Hadsten Idræts- og Kulturhus Sløjfen ligger smukt ved Lilleåen midt i Hadsten by. Huset rummer byens bibliotek og café. Sløjfen har en ti meter høj udendørs klatrevæg og udlåner aktivitetsudstyr – blandt andet skateboards, bordtennisbat, bolde og styler. Foran kulturhuset er der også et mindre anlæg til skating, udendørs bordtennis og andet streetsport.

10. Kollerup Mølle Kro

Lige uden for Hadsten ligger Kollerup Mølle Kro ud til den smukke møllesø. Kollerup Mølle er nævnt første gang i 1313. I 1959 åbnede vandmøllen som gæstgiveri. Kroens restaurant har åbent for gæster de fleste dage, og man kan overnatte på kroen i et af de to værelser. En gåtur rundt om den smukke sø er anbefalelsesværdig.

11. Nielstrup Museum

I landsbyen Nielstrup finder du Nielstrup Museum. Det er et lille privat museum i Tove Tendahl-Hansens private hjem. Igennem en menneskealder har Tove Tendahl-Hansen samlet mere end 10.000 genstande, der fortæller historien om livet på landet omkring år 1900. Tove viser selv besøgende rundt og fortæller historien bag tingene.

12. Clausholm Slot og slotspark

Ruten slutter ved Clausholm Slot. Her kan du opleve et meget helstøbt barokanlæg. Parken har dagligt åbent hele sommeren. Slottet er åbent for publikum i juli. Du kan læse mere om Clausholm Slot under rute 11.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Laurbjerg B&B	laurbjergbb.dk	+4540312013
Retroworld B&B	retroworld.dk	+4540447540
Kulturhuset Sløjfen	hadstenkulturhus.dk	+4589641585
Restaurant Effesos	effesos.dk	+4586983077
Motel Hadsten	motelhadsten.dk	+4520211077
Kollerup Mølle Kro	kollerupmolkro.dk	+4586914150

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk
----	---------------

Transport

Tog	rejseplanen.dk
Busser	midttrafik.dk

Kanoudlejning

Oplev Gudenåen	oplevelvgudenaa.dk
----------------	--------------------

Lystfiskeri

Oplev Gudenåen	oplevelvgudenaa.dk
----------------	--------------------

Øvrige links

Modelbane Europa	modelbaneeuropa.dk	+4586915822
Clausholm Slot	clausholm.dk	+4586491200
Bidstrup Gods	bidstrupgods.dk	+4586468021

CLAUSHOLM

PINDSTRUP

1

P

2

Mygind

3

Lime

4

Skørring

5

Karlby

6

7

Hornslet

8

Mørke

9

Dagstrup

10

Rute 11

Clausholm – Pindstrup

Adelige slægter som Rosenkrantz og Reventlow sætter deres præg på denne rute, som går forbi nogle af deres prægtige herregårde.

Der vil også være små, hyggelige landsbyer med fine kirker og smukke strækninger med skove og moser. Skal du teste formen, så tag Mygindbakke op og ned.

Rutens længde

28 km

-62 m

- 5 m

1 km

1. Clausholm Slot

Ruten går lige forbi Clausholm Slot, hvis monumentale hovedbygning ligger omkranset af en imponerende voldgrav og et smukt barokt parkanlæg. Barokkens ideal om streng symmetri afspejler sig tydeligt her. Slottet blev opført af grev Conrad Reventlow i 1690'erne, men der er spor helt tilbage til 1100-tallet. Ikke meget er forandret ved slottet siden 1730'erne. Alle restaureringer og moderniseringer har haft det oprindelige for øje, og derfor fremstår slottet og parken meget autentisk. I slottets kapel findes et af Danmarks ældste orgler fra omkring år 1700. En dramatisk kærlighedshistorie har fundet sted her. Kong Frederik 4. forelskede sig i Conrad Reventlows datter Anna Sophie. Men da kongen allerede var gift, kunne han kun gifte sig med Anna Sophie til venstre hånd. Efter dronning Louises død i 1721 gjorde kongen Anna Sophie til dronning. Som enke blev hun dog forvist til Clausholm, hvor hun boede til sin død. Der er adgang til Clausholm om sommeren.

2. Mygind

Mellem Clausholm og Mygind følger ruten den smukke vej gennem Mygind Skov med høje træer og flere kulturhistoriske spor. Det var også i gammel tid den mest brugte vej, når man skulle fra Mygind og til Clausholm.

3. Lime

Lime ligger tæt på Alling Ådal, der er en del af det østjyske morænelandskab dannet under istiden. Engang slyngede Alling Å sig gennem moserne og engene her, men den er nu delvist udrettet. Lime Beboerforening er en aktiv forening, der arrangerer masser af tilbud til de lokale beboere. Man har blandt andet bygget shelters og bålhus i Lime Grusgrav.

4. Skørring

Mellem Lime og Skørring bugter vejen sig op og ned, og du kommer over en bakketop på 68 meter. I Skørring er der skole og daginstitutioner. Skørring Kirke er fra 1887. Den er bygget i bornholmsk granit og har Viborg Domkirke som forbillede. Der er elementer fra en tidligere kirke indmuret i kirken.

5. Karlby

I byen ligger Karlby Kirke i nyromansk stil. Den er tegnet af arkitekt Tage Olivarius. Mellem Karlby og Rosenholm Skov går ruten gennem den gamle Dyrehave.

6. Rosenholm Slot

Det prægtige renæssanceslot Rosenholm med tårne, spir, voldgrav og smuk slotshave emmer af ægte slotsstemning. Det har i mange hundrede år tilhørt adelsslægten Rosenkrantz. Jørgen Rosenkrantz (1523-1596) fik slottet bygget, og det stod færdigt i 1610. I parken ligger pavillonen Pirkentavl, som man betragter som Jyllands første universitet. Det blev brugt til undervisning af Holger Rosenkrantz (1572-1642), som var en stor kulturpersonlighed og politiker. I dag er slottet ejet af en familiefond. Slottet bliver brugt til blandt andet bryllupper og events. Det er muligt at komme med på rundvisning i de fine stuer og høre mere om Rosenkrantz'erne og selvfølgelig også om spøgelseerne.

7. Hornslet

Omtrent en kilometer syd for Rosenholm Slot ligger Hornslet. Området ved Hornslet har været beboet langt tilbage i historien. Kirken ligger, hvor oldtidsbyens hedenske offerplads engang lå. Nu er gravhøjene og runestenene for længst væk. Den første kirke i området kan dateres tilbage til år 950. Byen har et aktivt handelsliv, og toget stopper her.

8. Mørke

Mellem Rosenholm Slot og Mørke ligger der et større moseområde med et areal på ca. 120 ha. Den største af de gamle og vandfyldte tørvegrave er på godt 25 ha. Der er adgang via en markvej, der går mellem Gl. Mørkevej og Lykkenvej. Ad denne vej kan man gå tværs gennem mosen. Der er et fugletårn, hvorfra du kan studere nogle af de mange fugle. I Mørke findes en smuk kirke, et shelter tæt på Mørke Skole samt indkøbsmuligheder og en togstation.

9. Skaføgård Gods

Fra Mørke bugter cykelruten sig ad en naturskøn vej gennem Hvilsager og Sandmark Skov. Her ligger Skaføgård Gods, hvis hovedbygning blev opført mellem 1580 og 1582 af Jørgen Rosenkrantz, der også ejede Rosenholm Slot. Det er en trefløjet renæssancebygning med et stort porthus og voldgrav. Skaføgård tilhørte slægten Rosenkrantz til 1647. Derefter havde Skaføgård mange ejere, indtil det i 1852 blev overtaget af den senere regeringschef J.B.S. Estrup. Godset er stadig i denne families eje. Der er kun offentlig adgang til den ydre gårdsplads.

10. Pindstrup

Ruten går mod nord ad Pindstrupvej og her cykler du igennem et lavtliggende engområde. Vejen krydser Ryom Å, der bugter sig smukt gennem landskabet. Pindstrup ligger tæt på skov og mose, og det har byen levet godt af i århundreder. Læs mere om Pindstrup under rute 12.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Den Gamle Kro	gamlekro.dk	+4586994007
Se også	visitdjursland.dk	+4587521800

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk	
Se også	visitdjursland.dk	+4587521800

Transport

Tog	rejseplanen.dk / arriva.dk
Busser	midttrafik.dk

Kanoudlejning

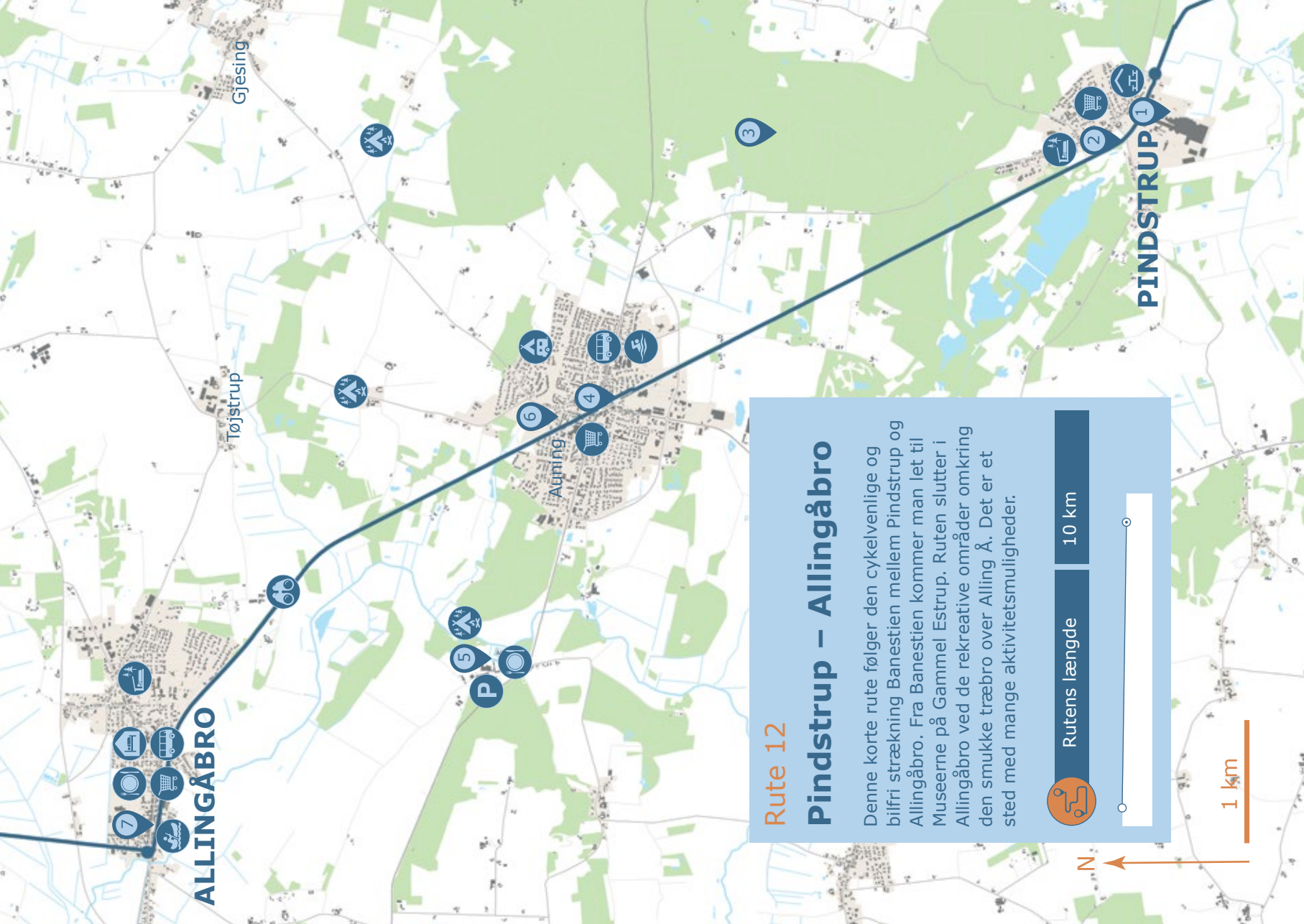
Oplev Gudenåen	oplevelvgudena.dk
----------------	-------------------

Lystfiskeri

Køb fisketegn	fisketegn.dk
Oplev Gudenåen	oplevelvgudena.dk

Øvrige links

Clausholm Slot	clausholm.dk	+4586491200
Rosenholm Slot	rosenholm.dk	+4586994010
Historisk Atlas	historiskatlas.dk	
Aude's Cykeludlejning	audesaps.dk	+4586993447

ALLINGÅBRO

Tøjstrup

Gjesing

Auning

PINDSTRUP

Rute 12

Pindstrup – Allingåbro

Denne korte rute følger den cykelvenlige og bilfri strækning Banestien mellem Pindstrup og Allingåbro. Fra Banestien kommer man let til Museerne på Gammel Estrup. Ruten slutter i Allingåbro ved de rekreative områder omkring den smukke træbro over Alling Å. Det er et sted med mange aktivitetsmuligheder.

Rutens længde

10 km

1 km

N

1. Pindstrup

I 1905 kom Johannes F. La Cour til Pindstrup. Området var rigt på råmateriale tørvt, og La Cour fik etableret tørveværker, savværk, træuldsfabrik og spånpladefabrik i byen. Pindstrup Mosebrug A/S har stadig hovedsæde her. De producerer spagum og dyrkningsmedier til gartnerier og havebrug. Det er dog Novopan Træindustri's bygninger og store bunker af træflis, der toner mest frem i byen. Her producerer de spånpladeprodukter. I byen ligger også den lille katolske kirke Sankt Michaels Kirke. Den blev etableret i 1920'erne af polske arbejdere på fabrikkerne.

2. Banestien

Fra Pindstrup til Allingåbro går ruten ad Banestien, som er anlagt på den nedlagte banestrækning mellem Ryomgård og Allingåbro. Det er en dejlig fredelig rute, der kommer forbi skov, mose og småsøer. Ruten er lige, flad og sikker at cykle på, også for de helt små cyklister. Mange bruger også stien til vandring, kørestole og barnevogne, så tag hensyn.

3. Løvenholmskovene og det vilde grønne bælte

Auning grænser mod øst op til de store smukke Løvenholmskovene. Store bøgetræer og høje grantræer på bakker bliver afløst af lavområder, højmose og brunsorte skovsøer, der er karakteristiske for området. Området er mange steder præget af tidligere tiders tørvegravning i de tykke spagnum-lag. Arealerne strækker sig fra Pindstrup og Ryomgård mod nordøst helt op til nordkysten.

4. Auning

Banestien går gennem byen på den nedlagte banestrækning og passerer blandt andet den oprindelige stationsbygning og kulturhuset Kulturperronen. Kulturperronen fungerer som

bibliotek, og her er mødelokaler, udstillinger, arrangementer og meget andet. Bygningen er opført på den oprindelige jernbane.

5. Gammel Estrup

Herregården Gammel Estrup blev bygget omkring år 1490 og ombygget i årene efter 1616. I 600 år var herregården i familien Brock/Scheels eje. I dag rummer herregården Gammel Estrup Herregårdsmuseum og Det Grønne Museum. Det Grønne Museum fortæller historien om dansk landbrug og dets følgeindustrier, om måltidets kulturhistorie samt om jagt og skovbrug. Her er maskiner, traditionelle danske husdyr, landarbejderboliger og forskellige haver. På herregårdsmuseet kan du opleve, hvordan adelen gennem tiderne indrettede sig i smukke sale, saloner og sovegemakker. I køkkenet, kældrene og værelserne kan du få en fornemmelse af tyendets hverdag på en herregård. Herregården er omgivet af en voldgrav, og en smuk barokhave med to orangerier pryder parkanlægget.

6. Auning Kirke

Auning Kirke er en middelalderkirke med fine kalkmalerier. Der er også et gravkapel for den adelige familie Scheel fra Gammel Estrup i kirken.

7. Allingåbro

Tilbage på Banestien, som fører dig gennem et smukt engområde, ommer du til Allingåbro, hvor ruten slutter. Der er flere muligheder for indkøb, spisning og overnatning. Der er endvidere busforbindelse til Grenaa og Randers. Læs mere om Allingåbro, museet Djursland for Fuld Damp og meget andet under rute 13.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Den Gamle Stald	dengamlestald.dk	+4586484133
Auning Kro	auningkro.dk	+4586483453
Allingåbro Hotel	kobu.dk	+4586481007
Se også	visitdjursland.com	+4587521800

Museer

Gammel Estrup	gammelestrup.dk	+4586483001
Det Grønne Museum	detgroennemuseum.dk	+4586483444

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk eller visitdjursland.com
----	--

Transport

Færger	randersfjord-faerger.dk	+4520785132
Tog og busser	rejseplanen.dk og midttrafik.dk	

Kanoudlejning

Djursland for Fuld Damp	dffd.dk	+4586480444
-------------------------	---------	-------------

Lystfiskeri

Køb fisketegn	fisketegn.dk	
Djursland for Fuld Damp	dffd.dk	+4586480444

Øvrige links

Allingåbro Portalen	allingaabro-portalen.dk	
Auning Kart Park	auningkartpark.dk	+4530581234
Naturpark Randers Fjord	naturparkrandersfjord.dk	

HEVRING

ALLINGÅBRØ

Rute 13

Allingåbro – Hevring

På denne rute kan du både opleve det flade land og bakker med udsigt over Randers Fjord og Kattegat ved Djurslands nordkyst. Du kommer forbi en herregård bygget i italiensk stil, dejlige strande og særegne naturområder. Ved Kyst- og Fjordcenteret vest for Voer kan alle udforske naturen og dyrelivet i og omkring fjorden. Det nordligste punkt på ruten er Udby.

Rutens længde

25,3 km

– 33 m

– 2 m

1 km

N

1. Allingåbro – tæt ved Randers Fjord

I Allingåbro starter ruten ved det rekreative område ved Alling Å. Her ligger den gamle station kaldet Djursland for Fuld Damp. Du kan leje kano og sejle syd mod Gammel Estrup eller ud mod fjorden. Du kan også tage på tur med skinncykel på den nedlagte banestrækning mod Randers. Lige overfor finder du shelters og mulighed for ophold på den smukke træbro med brede siddeplatforme.

2. Italiensk stemning på Herregården Stenalt

Nord for Allingåbro kommer ruten forbi herregården Stenalt. Det er en økologisk gård med en stor besætning af malkekøer. Stenalts gule hovedbygning - i palæagtig, italiensk byggestil fra 1799 - dukker pludseligt og overraskende op. Historien fortæller, at den daværende ejer på en af sine rejser til Italien forelskede sig i en italiensk kvinde, som han ville gifte sig med. Hun ville kun flytte til Stenalt, såfremt der blev opført en bolig i italiensk stil. I gårdbutikken er der mulighed for at købe stedets produkter såsom gedekød og mel. Der er åbent efter aftale.

3. Voer

Turen går gennem Voer, som er endnu en af de små landsbyer på turen. I Voer er der en landsbykirke. Voer Kirke har et meget specielt tårn, som er blevet tilbygget i forbindelse med en restaurering i 1590. Tårnet er et såkaldt styltetårn. Styltetårne er ret udbredte på Djursland men sjældne i resten af Danmark. Mellem Voer og Udby følger ruten Fjordvej. Det er en stille og smal vej, som næsten har karakter af cykelsti. Her er man nærmest alene i verden.

4. Kyst- og Fjordcentret og færgeren Ragna

Mod vest er der ikke langt til Voer Færgested, hvor Kyst- og Fjordcentret ligger. Her står lystfiskere side om side, når sildestimerne melder sig. Ved centret er der masser af naturaktiviteter med naturvejledere for hele familien. Du kan leje kano, fiske eller komme ud på det lave vand med waders på. Det er muligt at spise sin madpakke her, og der er legeplads til børnene. Overnatning er også mulig enten i værelser eller shelters med adgang til bad og toilet. Der er café på stedet, der sælger kage, is og drikkevarer. Fra Voer Færgested kan du tage cyklen med den lille færge Ragna over på den anden side af fjorden. Turen tager kun få minutter, og du kan vælge at sejle frem og tilbage bare for oplevelsens skyld. I det smalle stræde her, ligesom i Udbyhøj mod nord, har der været færgedrift siden 1600-tallet med flere slags færgetyper. På begge sider af fjorden er der, som en del af Naturpark Randers Fjord, faciliteter til overnatning og fiskeri. Der er blandt andet båd til Kanaløen, hvor man kan overnatte i shelter.

5. Udby og Udbyhøj kabelfærg

Det nordligste punkt på ruten er byen Udby. Her er der smuk udsigt over Randers Fjord. Den lille romanske teglstenskirke ligger som et vartegn højt og synligt i den sydlige ende af Udby. Alterkalken er et klenodie, der stammer helt tilbage fra 1677. En afstikker mod nord til Udbyhøj og færgestedet byder på endnu en færgetur. Denne gang er det med en kabelfærg. Det tager kun 4 minutter at komme over på den anden side. Landskabet mellem kysten og Randers Fjord er meget frodigt, og klimaet er mildt til gavn for eksempelvis frugtavl. Folkene herude hævder, at de har de bedste æbler, man kan få. Mellem Udby og landsbyen Ingerslev er der en fantastisk udsigt ud over Kattegat mod øst.

6. Estruplund Kirke og Gods

Estruplund Gods ligger lige ved ruten. Hovedbygningen er fra 1863 og er i privat eje. Overfor godset ligger Estruplund Kirke, som rummer nogle fantastiske kalkmalerier. På kirkegården er der et gravsted for engelske piloter, der blev skudt ned i området under 2. Verdenskrig.

7. Paradiset, vadehavsøer og St. Sjørup

Ved gadekæret i St. Sjørup er der dømt pitstop. Her er mulighed for at opholde sig på arealet omkring beboerhuset, som ligger ved kanten af søen. Måske kan man komme indenfor i huset og benytte nogle af husets faciliteter. St. Sjørup rummer et større sommerhusområde. Nord for St. Sjørup ligger Paradiset, som er et smukt naturområde ejet af Norddjurs Kommune. Her er der shelters og offentligt toilet. Stil cyklen og følg stien ud til den fantastiske strandeng og stranden. Det er muligt at gå ud til de skinnende hvide sandtanger. Tidevandet bestemmer, om du skal gå gennem vand eller ej. På sandtangerne er der flade bølgekрусninger og en sjælden ro. Husk picnickurven, men hold øje med tidevandet, hvis du vil holde kiksene tørre til den videre tur.

8. Hevring

Ruten slutter i landsbyen Hevring. Her kan du få dig en is ved det lokale ishuse. Det er også muligt at besøge det militære øvelsesterræn, hvis der ikke er øvelse. Det er en sjælden naturoplevelse. Læs mere om Hevring under rute 14.

Nationalmuseet har lavet en lydguide til nogle af de bedste kalkmalerier i danske kirker blandt andet Estruplund og Hornslet. Download app'en *Øret til Væggen* i App Store eller Android Market.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Allingåbro Hotel	kobu.dk	+4586481007
Ørsted Kro	oerstedkro.dk	+4587508950
Kyst- og Fjordcentret	kystogfjordcentret.dk	+4586489685
Se også	visitdjursland.com	+4587521800

Museer og gallerier

Se	visitdjursland.com	+4587521800
----	--------------------	-------------

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk eller visitdjursland.com
----	--

Transport

Randers Fjord Færgefart	randersfjord-faerger.dk
Tog og busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk

Kanoudlejning

Djursland for Fuld Damp	dffd.dk	+4586480444
Kyst- og Fjordcentret	kystogfjordcentret.dk	+4586489685

Lystfiskeri

Køb fisketegn	fisketegn.dk	
Djursland for Fuld Damp	dffd.dk	+4586480444

Øvrige links

Djurslands Strande	danmarksstrandguide.dk
Allingåbro Portalen	allingaabro-portalen.dk
Naturpark Randers Fjord	naturparkrandersfjord.dk

1 HEVRING

2

3

4

5

7

8

NIMTOFTE

Rute 14

Hevring – Nimtofte

Enestående naturområder, smukke autentiske strande, oldtidsminder og flokke af hjorte.

Denne rute har lidt af hvert. Turen starter i

Hevring, hvor en særlig naturoplevelse venter.

Herefter cykler du mod børnevenlige strande

på Djurslands nordkyst. Fortidsminderne venter

ved Tustrup, og efter Nørager kommer lange

strækninger med plantager, skov, krat og moser,

hvor der er mulighed for at se kronstyr.

Rutens længde

24 km

- 45 m

- 0 m

1 km

1. Hevring

Ruten starter i landsbyen Hevring. I sommerhalvåret holder det lokale ishus i byens sydlige udkant åbent, og man kan få sig en hjemmelavet isvaffel på friarealet. Her er der også legeplads og multibane. Der er adgang til det militære øvelses-terræn Hevringlejren, når der ikke er skydeøvelser. Når den orange kugle *ikke* er hejst, er der fri adgang til området. Der venter en enestående naturoplevelse, da arealet både har sø, mose, hede, skov, strandeng og vadehav, som tiltrækker trækfugle, vadefugle og mange andre dyr. Besøgende skal holde sig til stierne, men der er god information med regler ved indgangen til området.

2. Hevringholm

På vej mod kysten går ruten forbi herregården Hevringholm. Hovedbygningen er fra 1780, men herregårdens historie går helt tilbage til 1300-tallet. I de første næsten 300 år var det flere generationer af slægten Rosenkrantz, der ejede herregården. Der er ikke adgang til Hevringholm, men den er synlig fra ruten.

3. Lystrup Strand og Rygårde Strand

Ved Lystrup Strand ligger der et sommerhusområde, som blev etableret, før kystfredningen blev indført. Derfor kunne man opføre sommerhusene helt tæt ved stranden. I begyndelsen var det mest lokale folk, der byggede sommerhuse på endnu ikke udstykkede grunde. I dag er det et velorganiseret område, hvor der i stort omfang er opført nye og tidssvarende sommerhuse. Men stedet har ikke mistet sin autentiske stemning. Området er familievenligt med en smal sandstrand, hvor vandet kun gradvist bliver dybt. Der er flere muligheder for at gå en tur i strandengen og i de smukke lyngklædte bakker. Hvis man bevæger sig nogle hundrede meter mod øst,

kommer man til nabostranden Ryggårde. Her er der en dejlig badestrand, toilet og mulighed for at overnatte i shelters.

4. Stendysserne ved Tustrup

Ved Nørager skal du tage en lille afstikker mod øst på ca. 500 meter til fortidsminderne ved Tustrup. Her ligger der to stendysser og en af Danmarks største jættestuer omkring et centralanlæg, som er et såkaldt kulthus. Dysserne er fra stenalderens første bondekultur fra omkring 3.200 f. Kr. Der er et stisystem på ca. 3,5 km rundt i det smukke område. Fra stien er der udsigt til Hevring Ådal, som blev formet af smeltende indlandsis for ca. 15.000 år siden. Der er mulighed for at overnatte i shelters, benytte bålpladsen og besøge udstillingen i infohuset, hvor der også er toilet.

5. Nørager

Ruten passerer Hevring Ådal, hvor åen slynger sig gennem det smukke landskab. I udkanten af byen passerer du Nørager Kirke. Det er en romansk kirke med skib, kor og apsis i granitkvadre. Tårnet er lidt yngre. Byen har både vandrerhjem og købmand, hvor du kan tage et stop.

6. Karhus Plantage

Mellem Nørager og Nimtofte går ruten langs med Karhus Plantage. Ruten følger den smalle snoede vej med frit udsyn over marker og små bakker. Undervejs kan du se nærmere på vejboder med årstidens frugt og grønt eller dreje ind ad Keramikvej og aflægge Pottehuset et besøg. 4 km fra Nørager ligger landsbyen Fjerupgårde, hvor et lille underfundigt dekoreret og velfungerende forsamlingshus ligger som faldet ned fra himlen. De lokale kalder forsamlingshuset for Las Vegas.

7. Det vilde grønne bælte og krondyrene

Mellem Nørager, Tustrup og Ramten består landskabet af kratbevoksning, storskov, moser og lavområder, som når helt op til nordkysten ved Fjellerup. Området er præget af tidligere tørvegravning, og i større arealer bliver der stadig afskrælet muld til spagnum og potteplanter. Dette grønne bælte er meget tyndt befolket og skaber idéelle rammer for hjortevildt og store trækfugle som traner og gæs. Ravnene holder også til i området. I skumringen og morgengryet kan du være heldig at møde store flokke af krondyr, som er Danmarks største landpattedyr.

8. Djurs Sommerland og Nimtofte

Ruten krydser hovedvej A16. Ikke langt herfra ligger Djurs Sommerland. Her er der masser af sjov for alle aldre. Ruten slutter i Nimtofte, hvor der er indkøbsmuligheder og campingplads. Læs mere under rute 15.

Krondyrene her på Norddjursland nedstammer fra de oprindelige dyr, som kom til Danmark efter istiden for over 10.000 år siden. Bestanden har de seneste år været stadigt stigende, og der skønnes at være 2.800 krondyr på Djursland. Over halvdelen befinder sig i dette område på Norddjursland.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Ørsted Kro	oerstedkro.dk	+4587508950
Se også	visitdjursland.com	+4587521800

Museer og gallerier

Se	visitdjursland.com
----	--------------------

Campingpladser

Fjellerup Strands Camping	fjellerup-strand.dk	+4586317116
Dalgaard Camping	dalgaardcamping.dk	+4586317013
Hestehaven Camping	hestehavencamping.dk	+4586317191
Skovgårde Bibelcamping	skovgaardebibelcamping.dk	+4586317251

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk eller visitdjursland.com
----	--

Transport

Tog og busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk
---------------	--------------------------------

Lystfiskeri

Køb fisketegn	fisketegn.dk
---------------	--------------

Øvrige links

Djurs Sommerland	djursommerland.dk	+4586398400
Djurslands Strande	danmarksstrandguide.dk	

Rute 15

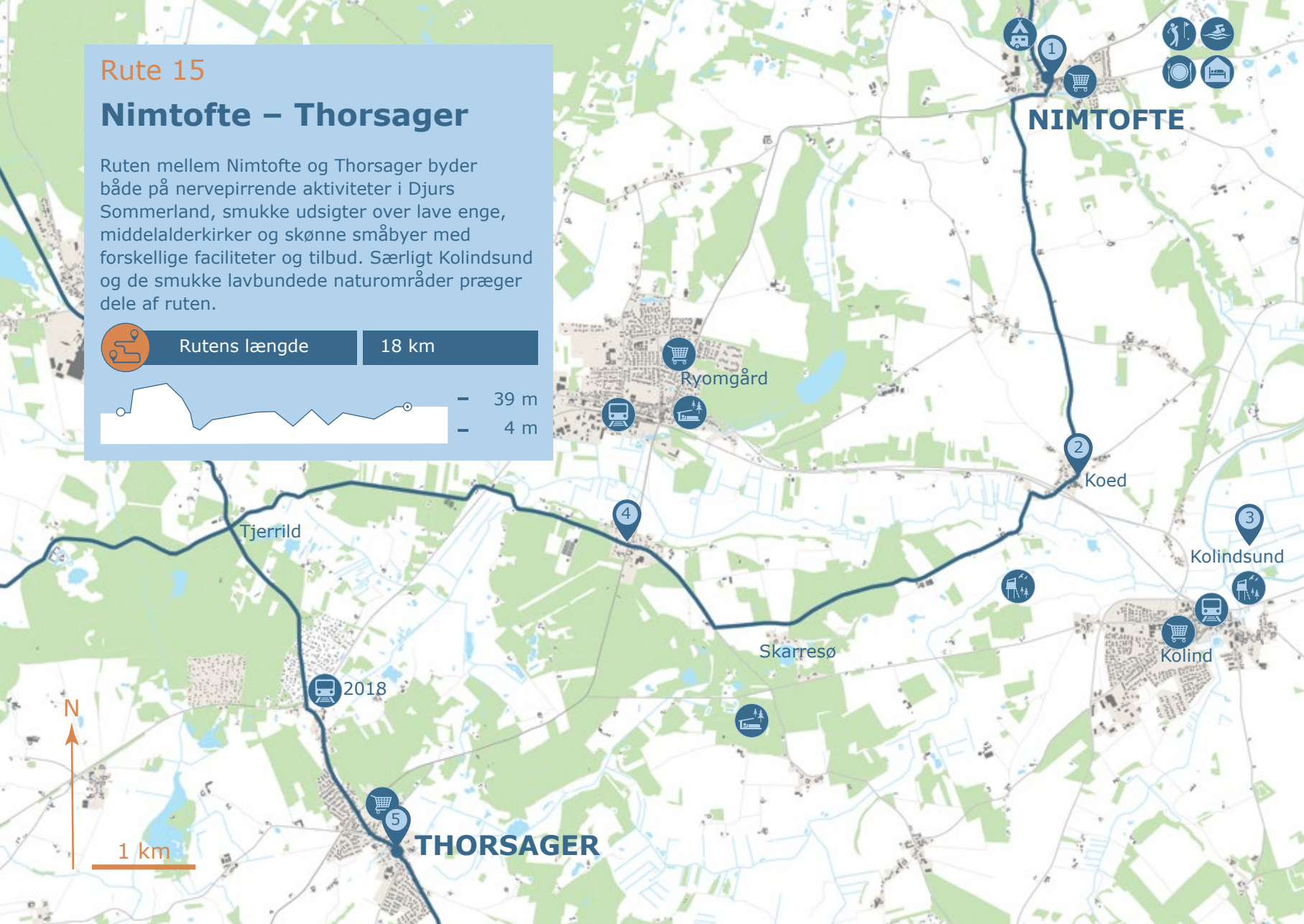
Nimtofte – Thorsager

Ruten mellem Nimtofte og Thorsager byder både på nervepirrende aktiviteter i Djurs Sommerland, smukke udsigter over lave enge, middelalderkirker og skønne småbyer med forskellige faciliteter og tilbud. Særligt Kolindsund og de smukke lavbundede naturområder præger dele af ruten.

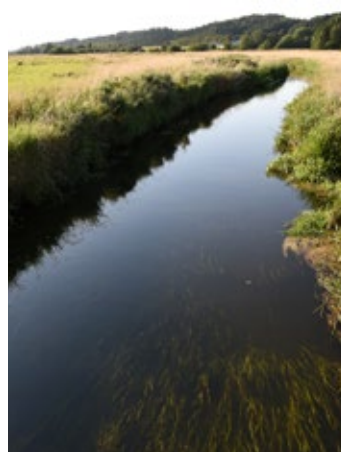
Rutens længde

18 km

1. Nimtofte

Nimtofte er en familievenlig by med mange fælles aktiviteter på kryds og tværs. Byen har både et erhvervsråd, et distriktsråd, en kulturhusforening, en friskole og en borgerforening. Der er også indkøbsmuligheder samt en campingplads og to golfbaner. I byen ligger også en landsbykirke, der delvist er fra 1100-tallet og et gammelt fint apotek, der er bygget i 1903. Nimtofte Å løber så smukt igennem byen lige ved det gamle apotek. Hvis der er behov for endnu mere fart, end cyklen kan klare, så ligger Djurs Sommerland kun et par kilometer nord for Nimtofte. Du finder det ved hovedvej A16.

2. Koed

Den lille Koed by har en fin lille middelalderlig landsbykirke, der formentlig er bygget i 1200-tallet. Specielt indgangspartiet med det fine solur er forunderligt. Koed ligger tæt på Kolind og Kolindsund. Der er to fugletårne i området. Det ene ligger lige ved ruten tæt på Koed. Det andet ligger lige efter Kolindbro på vejen ind mod Kolind. Her er det også muligt at opleve naturfænomenet Sort Sol, når tusindvis af stære samler sig ved Kolind Engso. Der er infostandere og foldermateriale på stedet. I Kolind er der togstation, gode indkøbsmuligheder og adgang til omfangsrige systemer af kanaler og Sivested Odde i Kolindsund. Hvis du tager en afstikker fra Kolind mod Nødgager, kan du besøge Skandinavisk Dyrepark og møde ulve, elge og bjørne i frie naturanlæg.

3. Kolindsund

I stenalderen gik Kolindsund fra Grenå i øst til Randers Fjord i vest. Hele det nordøstlige Djursland var dengang adskilt fra resten af landet. Senere tilsandede fjordmundingen, og Kolindsund blev til en lavvandet sø. I det lave vand voksede store rørskov. Siden er området blev afvandet ved hjælp

af talrige kanaler, diger og pumper, så man kunne bruge den oprindelige havbund til landbrugsjord. Der er et rigt dyreliv i området, og det er også godt at fiske her. Der, hvor ruten krydser vejen mellem Ryomgård og Kolind, kan du se udkanten af Kolindsunds lavbundede naturområder. Vejen mellem Korup og Ryom Å snirkler sig igennem et herligt område med huse, skov og enge. Tag et smut forbi den lille smukke landsby Skarresø, som omkranser en sø. I Skarresøhus kan man komme på kursus i at lave mad af ukrudt og spiselige blomster.

4. Mesballe ved Ryomgård

Fra Mesballe kan du tage en afstikker mod nord ud over et smukt engområde til Ryomgård. Det første du møder i byen, er den fine gamle herregård Gl. Ryomgård. På venstre side af vejen ligger togstationen og Djurslands Jernbanemuseum. Der er gode indkøbsmuligheder i Ryomgård. I udkanten af byen mod Kolind ligger Vallum Sø smukt i skoven.

5. Thorsager

Mellem Tjerrild-krydset og Thorsager går ruten ind igennem et gammelt sommerhusområde i skoven. Langs sommerhusområdet går jernbanen. Toget vil standse her, når den nye letbane fra Aarhus til Grenå åbner i løbet af 2019. I den ældste del af Thorsager er der gode indkøbsmuligheder. Jyllands eneste rundkirke ligger her på bakken. Kirken er fra 1200-tallet og er et besøg værd. Du kan komme helt op i tårnet. For foden af kirken bag forsamlingshuset er der borde og bænke ved byens lille sø, kaldet Andedammen. Læs mere om Thorsager under rute 16.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnattingssteder

Lübker Golf Resort	lubker.com	+4538408000
Sanggården	sanggaarden.dk	+4528796099
Kærgårdens Værelser	kaergaarden.net	+4522890011
Se også	visitdjursland.com	+4587521800

Museer og gallerier

Se	visitdjursland.com
----	--------------------

Campingpladser

Djurs Hytteby og Camping	djurshytteby.com	+4586398500
--------------------------	------------------	-------------

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk eller visitdjursland.com
----	--

Transport

Tog og busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk
---------------	--------------------------------

Lystfiskeri

Put & Take Moesholm	moesholm.dk	+4540795215
Se også	visitdjursland.dk / fisketegn.dk	

Øvrige links

Djurs Sommerland	djursommerland.dk	+4586398400
Djurslands Strande	danmarksstrandguide.dk	
Guide	nationalparkmolsbjerge.dk	

Rute 16

Thorsager – Femmøller Strand

På denne rute kommer du flere gange igennem Nationalpark Mols Bjerge. Du kan også opleve Jyllands eneste rundkirke i Thorsager, Møllerup Gods med en dramatisk fortid og dejlig feriestemning ved Femmøller Strand. Dele af ruten er kuperet, så der er god mulighed for at få trænet benene.

Rutens længde

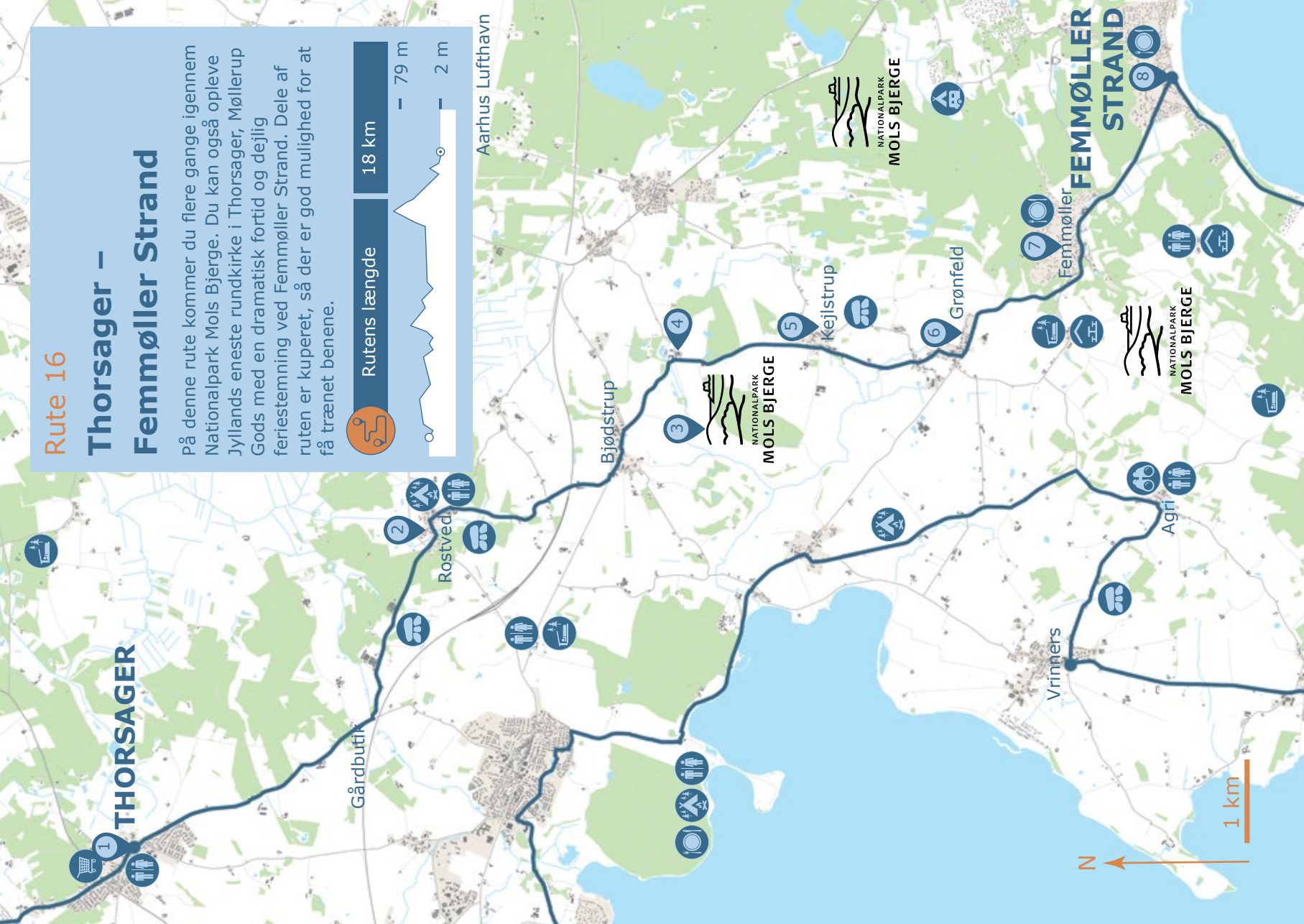
18 km

– 79 m

– 2 m

Aarhus Lufthavn

1. Thorsager

Thorsager er nok mest kendt for sin rundkirke - den eneste af sin slags i Jylland. Der er syv bevarede rundkirker i Danmark, hvor fire ligger på Bornholm, én i Jylland, én på Fyn og én på Sjælland. Thorsager Rundkirke ligger på en høj bakke i byen, og blev opført i tiden omkring år 1200. Døbefonten i kirken er ældre endnu, og man mener, at der tidligere har ligget en trækirke på samme sted. Kirkens indre er domineret af fire svære søjler i røde teglsten, der bærer det centrale tårn. Man kan komme helt op i tårnet. Thorsager er en aktiv by med blandt andet den store cykelklub CK Djurs. Mellem Thorsager og Rostved går turen forbi plantecenteret Åkjærsgård. Området her bliver kaldt Smouen, og man dyrker vin flere steder. Området er også rigt på gravhøje.

2. Rostved

I Rostved står seks træskulpturer skabt af kunstneren Birger Holmgaard. Skulpturerne tager udgangspunkt i den nordiske mytologi og fortællingerne om Thor og Odin. Der er en skulptur af Odin med den ene af sine to ravne på skulderen. En anden skulptur viser Thor, der kæmper med Midgårdsormen. Kærlighedsgudinden Freja ses med sine to katte, og jætten Trym og Fenrisulven er her også. Der har boet mennesker i området siden stenalderen. Der er fundet en jernaldergravplads vest for byen og en jernalderlandsby på den anden side af Bjørnebakken.

3. Nationalpark Mols Bjerge

Nationalpark Mols Bjerge er en af Danmarks i alt fire nationalparker. Området er udpeget, fordi det har enestående naturområder, landskaber og kulturværdier. Istiden har formet landskabet i Nationalpark Mols Bjerge, som også bærer præg af bosætninger fra den tidligste stenalder. I nationalparken er

der store bakkedrag og forskellige naturtyper som hede, mose, skov og græsningsarealer. Der er også spændende kyststrækninger med fine badestrande og godt fiskevand. Du kan opleve mange sjældne planter og insekter, heriblandt utallige sommerfugle. Køer, får og vildheste afgræsser bestemte områder i nationalparken og er med til at vedligeholde området. Status af nationalpark betyder, at natur- og kulturværdierne i området bliver sikret og formidlet, så de kommer alle til gode. I Nationalpark Mols Bjerge er der mange faciliteter og tjenester, der giver dig mulighed for at cykle, vandre, ride, komme på guidede ture og få masser af information om området.

4. Møllerup Gods

Møllerup Gods har en lang og dramatisk historie bag sig. Under de nuværende bygninger findes resterne af et trefløjet borganlæg fra middelalderen. Borgen tilhørte den berygtede Marsk Stig Andersen Hvide (ca. 1230–1293). Han var en magtfuld mand. Dog måtte han flygte fra Møllerup, da han i 1286 blev dømt for at være medvirkende til mordet på Kong Erik 5. Klipping. Den nuværende hovedbygning blev opført af Knud Gyldenstjerne i slutningen af 1600-tallet. Selve navnet Møllerup betyder "stedet med møllerne". Engang lå der møller langs bækken, der flyder gennem parken. Møllerne eksisterer ikke mere. Møllerup Gods bliver i dag drevet som et moderne landbrug, hvor man blandt andet dyrker hamp. Der bliver afholdt verdensballet, udlejet ferieboliger og festlokaler. Godset arrangerer rundvisninger efter aftale.

5. Kejlstrup

Kejlstrup ligger på det yderste af en randmoræne, der blev dannet i slutningen af istiden. Her frembragte isen et skarpt skel mellem fed muldjord og mager sandjord. Skellet går øst for Kejlstrup og bliver kaldt for Krogryggen. Her kan du også

se resterne af en flot runddysse. Den er et vidne om, at der har boet mennesker i området for omkring 3000–3500 år siden. Rund- og langdysserne var datidens begravelsessteder, men de fungerede også som den pågældende "stammes" kendemærke i landskabet.

6. Grønfeld

Grønfeld by og omegn er et af de steder på Mols, hvor du kan være heldig at se rovfuglen rød glente. Du kan kende den på den kløftede hale. Kun et fåtal af dem yngler i Danmark. Hvis du er rigtig heldig, får du måske øje på en havørn. Det er Nordeuropas største rovfugl med et vingefang på op til 244 cm. Mellem Grønfelt og Femmøller kommer du til rutens højeste punkt ved Basballe. Bakken er en yndet motionsbakke for cyklister. Der er shelterplads i Basballe med et dejligt bålhus, vandpost og toilet.

7. Femmøller

Byen hedder Femmøller, fordi den på et tidspunkt havde fem vandmøller ved Mølleåen. Fire af møllerne ligger der stadig. Femmøller er en del af Nationalpark Mols Bjerger, og området har i mange år tiltrukket turister. I 1909 byggede man et af Danmarks første badehoteller i Femmøller. Det er i dag Femmøller Efterskole. At man valgte at placere et badehotel et stykke fra badestranden vidner om, at naturoplevelsen i Mols Bjerger også var en vigtig del af et ferieophold i området dengang. Mellem efterskolen og Strandkær finder du områdets måske mest kendte og elskede vandresti, kaldet Den Italienske Sti.

8. Femmøller Strand

Ruten slutter ved Molskroen ved Femmøller Strand. I området er der flere muligheder for overnatning, spisning og indkøb. Læs mere om Femmøller Strand under rute 17.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Møllerup Gods	moellerupgods.dk	+4587586900
Se også	visitdjursland.com	+4587521800

Campingpladser

Krakær Camping	krakaer.dk	+4570883968
----------------	------------	-------------

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk eller visitdjursland.com
----	--

Transport

Tog og busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk
---------------	--------------------------------

Sejlads

Skødshoved sejler i sommerferien på Kaløvig, se:	visitdjursland.dk
--	-------------------

Lystfiskeri

Se også	visitdjursland.dk / fisketegn.dk
---------	----------------------------------

Øvrige links

Djurslands Strande	danmarksstrandguide.dk
Guide	nationalparkmolsbjerger.dk
E-bog for børn	ellabellaseventyr.dk/nationalpark-mols-bjerger-og-ebeltoft
Hent digital guide til Kalø Slotsruin i Google Play eller App Store	

VRINNERS

NATIONALPARK
MOLS BJERGE

FEMMØLLER
STRAND

NATIONALPARK
MOLS BJERGE

NATIONALPARK
MOLS BJERGE

Rute 17

Femmøller Strand – Vrinnere

At cykle på Mols er godt for både krop og sjæl, når ruten bugter sig op og ned i det smukke kuperede landskab. Du kommer både tæt på stranden og ind i landskabet. Ofte er der kig til havet både mod øst, syd og vest. På dele af ruten har området status af nationalpark, så der er garanti for smukke naturoplevelser. Ruten starter i en unik arkitekturhistorisk perle ved Femmøller Strand.

	Rutens længde	19 km
---	---------------	-------

1. Femmøller Strand

Ved Femmøller Strand ligger fine gamle sommerhuse tæt på kysten. Husene er en del af arkitekt Egil Fischers ferieby. Egil Fischer opkøbte i 1920'erne jord ved Femmøller Strand og kunne derfor gennemføre sine visioner for området. Hans plan var en ferieby med lige alléer, akser, pladser og torve. Det var ikke set før i Danmark, og området rummer derfor en helt særlig kulturarv. Flere af de karakteristiske bindingsværkshuse blev også tegnet af Egil Fischer, ligesom han var arkitekten bag Molskroen. De senere år er meget af området blevet gen-etableret ud fra arkitekt Egil Fischers oprindelige værdier og intentioner. Stranden ved Femmøller Strand er flad og meget børnevenlig. I sommerhalvåret er der iskiosk tæt på stranden. I skolernes sommerferie er der endvidere en Blå Flag Station bemandet med en naturvejleder. Her kan store som små undersøge livet på det lave vand.

2. Molskroen

Ved Femmøller Strand ligger Molskroen og Molskroen Strand-hotel. Molskroen var den første bygning, som Egil Fischer tegnede og fik opført ved stranden. Den smukke beliggenhed og den gode mad gjorde hurtigt stedet til et populært og eksklusivt badehotel, og det er det stadig. Både et ophold på kroen eller blot et besøg på restauranten er noget ud over det sædvanlige.

3. Ebeltoft

En afstikker til Ebeltoft er oplagt, og der er cykelsti hele vejen. Ebeltoft er en mere end 700 år gammel købstad, hvor du kan se fine gamle huse, tangdiger, Glasmuseet med glaspusteri, Maltfabrikken, Fregatten Jylland, Museum Østjylland med Farvergården og Siamesisk Samling, Vægterne og Det Gamle Rådhus. Byen rummer også havneområde, hoteller, spisesteder og et rigt handelsliv.

4. Øvre og Nedre Strandkær

Mellem Femmøller Strand og Fuglsø er der skiltet til Strandkær, der rummer både Øvre og Nedre Strandkær. Øvre Strandkær er ejet af Naturstyrelsen og har madpakkerum, aktivitetsstand og naturhistorisk besøgscenter i Nationalpark Mols Bjerge. Nedre Strandkær, også kaldet Molslaboratoriet, er ejet af Naturhistorisk Museum. Her kan du komme med en naturvejleder på guidet tur på en af de mange smukke stier i Mols Bjerge. Langs stranden får man et flot kig ud over Ebeltoft Vig og op over Mols Bjerge, hvor kvæget græsser. Kvæget laver naturpleje i bjergene og holder området frit for træer og buske. De såkaldte overdrev er en truet naturtype, der rummer en meget høj biologisk mangfoldighed af insekter og blomsterplanter.

5. Fuglsø

I den fine lille landsby ligger Fuglsø Kro, der stammer helt tilbage fra 1800-tallet. Kroen drives i dag som et Bed & Breakfast.

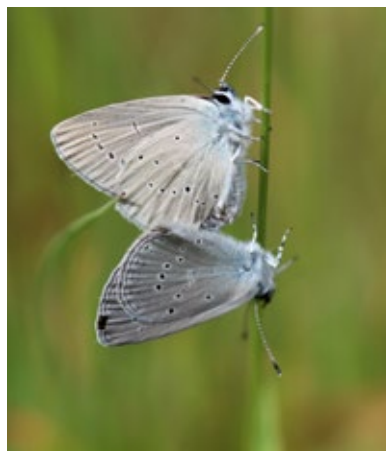
6. Fuglsøcentret og Karpenhøj Naturcenter

På Fuglsøcentret er der både mulighed for overnatning, noget at spise, og der er også ofte koncerter med god musik. Karpenhøj er et friluftcenter, hvor du kan leje friluftsudstyr som for eksempel kajakker og MTB. Ned mod kysten ved Fuglsø Strand ligger St. Jættehøj, som en af de mange store flotte bronzealderhøje på Mols. Hvis du har telt med eller vil leje hytte, ligger Sølyst Camping smukt ned til vandet mellem Dragsmur og Fuglsø.

7. Dragsmur

En enestående udsigt over havet møder dig ved Dragsmur. Du kan også se General Ryes Skanser og hele Helgenæs

halvøen. General Ryes Skanser, som nu er jordvolde, stammer fra Treårskrigen mod tyskerne i 1848-50. Dengang afskar skanserne fuldstændigt Helgenæs fra Dragsmur. General Rye trak sine tropper ud på Mols, da tyskerne var nået til Aarhus. Fra Helgenæs kunne han sende sine soldater videre med skib til Fredericia, hvor det endelige slag skulle stå. Skanserne var med til at sikre soldaternes udskibning. Du kan finde informationstavler på stedet, der fortæller mere om de dramatiske begivenheder.

8. Helgenæs

Ruten går ikke længere sydpå end Dragsmur, men en afstikker til Helgenæs-halvøen er oplagt. Her er der en dejlig ø-stemming. Sletterhage Fyr på sydspidsen er et fantastisk sted. Især, hvis du vil se marsvin. Du kan både nyde udsigten fra toppen eller se de fine små udstillinger i bunden af fyrtårnet. Er du til en længere gåtur, kan du gå en smuk tur langs stranden for at se Tyskertårnet. Det er et levn fra 2. Verdenskrig. Det kan ske, at et stort containerskib passerer forbi i sejlrenden, der går tæt på kysten. Der er fine fiskesteder flere steder ved Dragsmur og på Helgenæs.

9. Vistoft og Trehøje

Mellem Dragsmur og Vistoft afløser den ene udsigt den anden. Vistoft Kirke ligger smukt i udkanten af byen, og er opført på en såkaldt "falsk" bakketop ca. 60 meter over havet. Det gør den til en af landets højest beliggende kirker. Fra kirken er der vid udsigt over Knebel og Kalø Vig. Kirken er formentlig opført omkring midten af 1100-tallet og rummer flere smukke kalkmalerier. Kirkens klokke er fra omkring år 1300, og den er en af de ældste i landet. Fra Vistoft går der en grusvej gennem Viderup og ind i Mols Bjerge til de fantastiske Trehøje.

10. Mols Kafferisteri

Ved foden af Vistoftbakken ligger Mols Kafferisteri. Husk at nyde udsigten ud over Skellerup Enge, inden du går ind. Mols Kafferisteri importerer selv kaffebønner og te direkte fra bønderne og rister selv kaffen. Du kan nyde en kop kaffe i caféen eller købe kaffebønner med hjem. Risteriet er en del af Molbordet, som er et fødevarenetværk på Djursland, der fokuserer på kvaliteten af råvarerne.

11. Knebel

Knebel by ligger på de jævnt kuperede morænebakker på det skrånende terræn øst for Knebel Vig. Byen rummer et aktivt lokalt liv med både skole, idrætsliv og foreninger. Knebel Kirke står på en bakke ved Knebel Vig og er fra ca. 1170. Altertavlen er fra 2001 og skabt af den danske kunstner Bjørn Nørgaard. Som en afstikker fra ruten ligger Porskær Stenhus i bakkerne. Kør ad Porskærvej til Agri. Stendyssen er en af landets mest monumentale vidnesbyrd over de første agerdyrkere med bopladser i stenalderen – også kaldet for dragtbærerkulturen.

12. Vridders

Ruten stopper i Vridders, hvor der blandt andet er mulighed for indkøb. Du kan læse mere om mulighederne i Vridders under rute 18.

Nationalpark Mols Bjerg præger også store dele af denne og den efterfølgende rute. Du kan læse mere om nationalparken på side 134.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Mols Bjerger Feriecenter	molsbjerger.dk	+4586352044
Fuglsøcenteret	fuglsoecentret.dk	+4586351355
Fuglsø Kro	fuglsoekro.dk	+4521622113
Molskroen	molskroen.dk	+4586362200
Se også	visitdjursland.com	+4587521800

Campingpladser

Sølystgård Camping	soelystgaard.dk	+4586351239
--------------------	-----------------	-------------

Primitiv overnatning

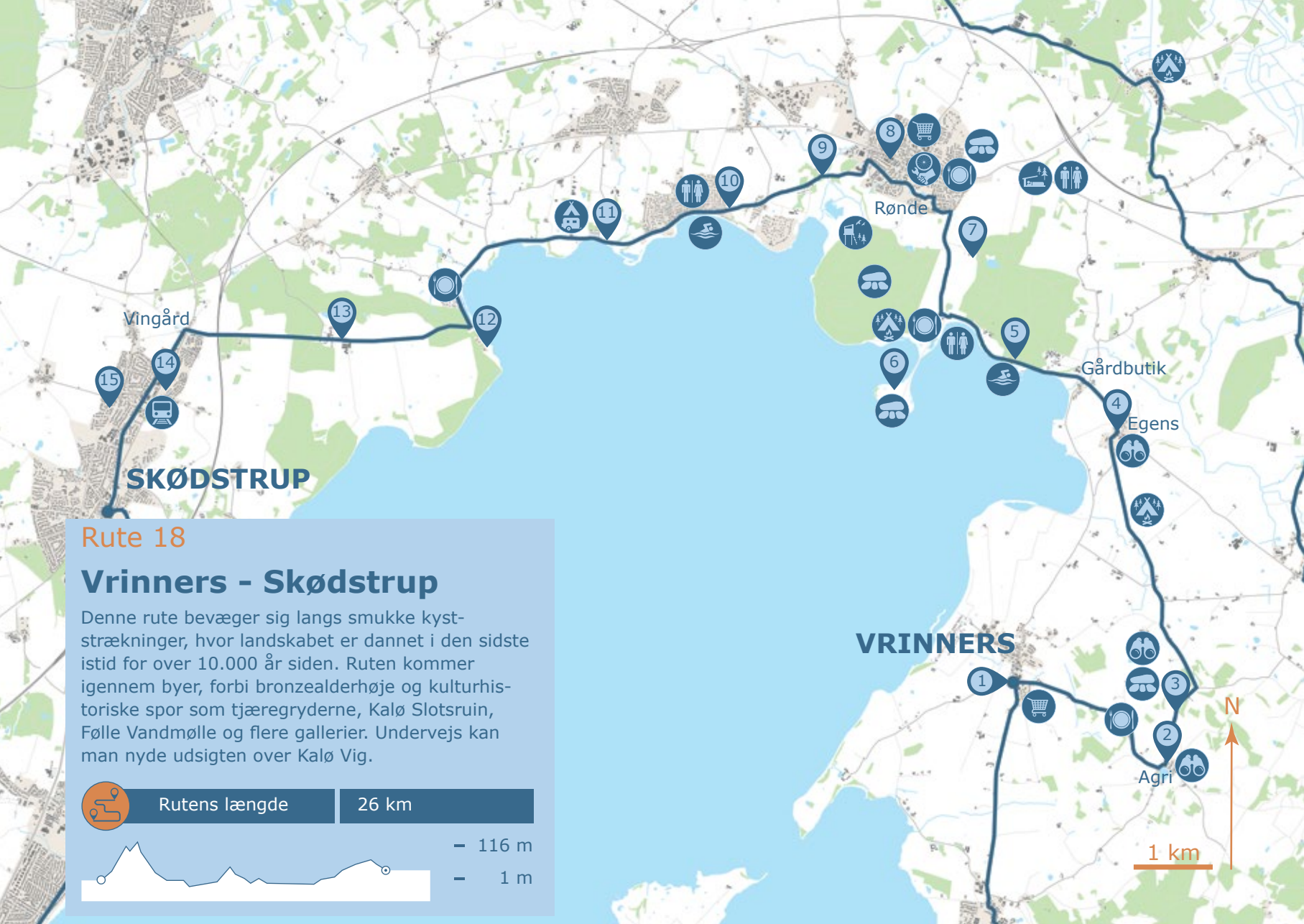
Shelter på Karpenhøj	karpenhoej.dk	+4586352804
Se	udinaturen.dk eller visitdjursland.com	

Transport

Tog og busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk
---------------	--------------------------------

Sejlads

Skødshoved sejler i sommerferien på Kaløvig, se:	visitdjursland.com
--	--------------------

Rute 18

Vrinners - Skødstrup

Denne rute bevæger sig langs smukke kyststrækninger, hvor landskabet er dannet i den sidste istid for over 10.000 år siden. Ruten kommer igennem byer, forbi bronzealderhøje og kulturhistoriske spor som tjæregryderne, Kalø Slotsruin, Følle Vandmølle og flere gallerier. Undervejs kan man nyde udsigten over Kalø Vig.

Rutens længde

26 km

- 116 m

- 1 m

VRINNERS

1 km

1. Vranners

I Vranners bør man ikke snyde sig selv for et besøg i Knebelgodt. Her bor chokoladefabrikken Woodshade Organics, der laver økologisk chokolade samt bryggeriet Mjødgaard, der brygger smagfuld mjød på lokal honning og urter. Der er butik på stedet, som også har et udvalg af andre lokalt producerede varer. Der er også en velassorteret Dagli'Brugs i Vranners. Vranners Kirke er fra 1907.

2. Agri

Mellem Vranners og Agri er der en stigning på over 100 m. Undervejs skal du huske at nyde den betagende udsigt. Agri er fra gammel tid blevet betragtet som molboernes hovedstad. Mange molbohistorier stammer fra området. Agri Sø er en af Danmarks højst beliggende søer. Den ligger 100 meter over havet. Agri Kirke er en middelalderkirke fra 1200-tallet, og den tilhørende præstegård er fra slutningen af 1600-tallet. Fra Agri kan du komme til den naturskabte Agri Bavnehøj. Engang tændte man bål her, når fjenden kom. Nu er der placeret en kompasnål på toppen. Du kan også tage et smut ad grusvejen til Trehøje, som er tre flotte bronzealderhøje. I området er der yderligere 11 andre bronzealderhøje.

3. Stabelhøjene

Stabelhøjene er to majestætiske bronzealdergravhøje eller høvdingehøje, som ligger lige nord for Agri. Højene, der også i folkemunde kaldes "Jomfrubrysterne", er Mols Bjerges andet- og tredjehøjeste punkt. Tag den korte afmærkede vandretur fra landevejen til Stabelhøjene, hvor udsigten ud over Djursland, Kalø Vig og Mols Bjerge er helt unik. Der er en infostander ved vejen.

4. Egens og Egens Havhuse

Egens Kirke er en af Danmarks mindste kirker. Den ligger på en lille bakke med udsigt over Kalø Vig til Kalø Slotsruin. I Egens Havhuse kan du besøge en keramiker. Du mærker måske også duften af nyrøgede fisk fra Mols Røgeri. Døm selv, om de har Danmarks bedste fiskefrikadeller. På strandengen kan du også se de gamle tjæregryder, hvor fiskere tjærede deres garn. Der er også den lille økologiske gårdbutik Helges, hvor man om sommeren kan købe de lækreste friske jordbær og asparges.

5. Kalø Økologiske Landsbrugsskole og Nappedam

Kalø Økologiske Landbrugsskole ligger smukt i udkanten af Ringelmoseskov. Ved Nappedam Bådelaug er der adgang til toilet, og du kan købe en is. Eller måske får du lyst til en dukkert i havet fra badebroen på havnemolen. Ruten tager dig også forbi Jagtens Hus, der er Danmarks Jægerforbunds flotte nybyggede domicil.

6. Kalø Slotsruin

På halvøen for enden af en lang og velbevaret middelaldervej ligger Kalø Slotsruin. Her lå der engang et af Danmarks største borganlæg. Borgen blev bygget i år 1313 af Kong Erik Menved. Den fungerede som fæstningsværk mod fjendtlig indtrængning. Inde i tårnet er der for nylig blevet opført en trappe, så du kan komme op i tårnet. Ved slotsruinen er det også muligt at købe mad, isvafler og fylde vanddunken. Fra p-pladsen er der adgang til Hestehaveskoven ad en bred grusvej. Her ligger den lille jagt- og badehytte Thyrahytten. Den er opført i 1905 og opkaldt efter baronesse Thyra von Jenisch.

7. Bregnet Kirke

Bregnet Kirke er opført i sidste halvdel af 1400-tallet i gotisk stil. Kirken er smukt restaureret i år 2000, hvor interiøret

har fået et moderne udtryk af billedkunstner Arne Haugen Sørensen. Der er adgang i dagtimerne.

8. Rønde

Nationalpark Mols Bjerges grænse går ved Rønde. Rønde er en aktiv handelsby med mange forskellige forretninger samt kulturhus. Der er også cykelværksteder, caféer og restauranter. På toppen ligger bronzealderhøjen St. Bavnehøj på 102 m. Fra højen er der en fin udsigt mod syd til Kalø Gods, Jagtslottet, Kalø Slotsruin og Mols. Lidt udenfor Rønde ligger Kalø Gods. Den smukke hovedbygning i bindingsværk er opført i starten af 1700-tallet af grevinde M. B. Reventlow. Jagtslottet overfor er opført i 1898-99 af den daværende godsejer Martin Johan Jenisch. Det er tegnet af arkitekt Hack Kampmann.

9. Følle Vandmølle ved Følle Bund

Ud mod kysten passerer vejen Følle Vandmølle, der siden år 1610 er kendt som Kalø gamle vandmølle. Et enkelt af de gamle møllehuse er bevaret. Knubbro Bæk, som i sin tid forsynede møllen med vand, risler forbi. Området kaldes Følle Bund, og naturen her bliver plejet af græssende kreaturer. Det er et yndet raste- og yngleområde for mange fuglearter. Du kan få et godt udsyn til fuglelivet fra fugletårnet, der ligger i kanten af Hestehaveskoven.

10. Følle Vig og Strand

Kursuscenteret Kaløvig Center ligger ved indgangen til Følle Vig. Huset er oprindeligt opført som badehotel for mere end 100 år siden, og det er blandt andet kendt for sit fine trætophus. Følle Strand er en børnevenlig og lavvandet strand, hvor der både findes iskiosk og adgang til toilet. I tilknytning til stranden ligger et stort sommerhusområde med små fine huse, der ligger helt ned til stranden.

11. Løgten Bugt - Ugelbølle Hoved

De fredede områder ved Ugelbølle Hoved og Mågeøen er landskabsgeologiske seværdigheder. Landskabet omkring Kalø Vig blev formet af en gletsjertunge af is. På Mågeøen er der en rig variation i naturen samt et yndet raste- og yngleområde for havfugle. Der er en fortrinlig badestrand ved Rosenholm Bådelaug, hvor der er flere gode faciliteter. På den anden side af vejen ligger Gl. Løgten Strandkro.

12. Vosnæs Pynt

Ved Vosnæs Pynt ser man ofte lystfiskere, og i ny og næ dukker der et lille rundt sælhoved op af vandet. Området er mest kendt for sit gode havørredfiskeri. Der er et rigt dyreliv i området med snesevis af forskellige fuglearter og masser af vildt i skovene.

13. Vosnæs Gods

Ruten går forbi smukke Vosnæsgård, som er en del af Vosnæs Gods. Godset er ejet af Adam greve Knuth, og det har tilhørt familien siden 1869. Vosnæsgård er tegnet i 1897 af arkitekt August Klein og gennemgribende renoveret i 1948. Parken rundt om hovedbygningen har karakter af engelsk landskabshave.

14. Siloetten

I Løgten dominerer Siloetten bybilledet. Den ombyggede kornsilo rummer i dag 21 boliger med frit udsyn til Århusbugten. Siloetten er ombygget af arkitektfirmaet C.F. Møller Architects i samarbejde med Christian Carlsen Arkitektfirma.

15. Løgten – Skødstrup

Før Løgten og Skødstrup kommer du helt tæt på vinmarker. Hedegårdens Vinavl har en gårdbutik med egne vine. Ruten slutter i Skødstrup, hvor der er indkøbsmuligheder og togforbindelser til Aarhus. Læs mere under 1/nord side 16.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Se	visitdjursland.com	+4587521800
----	--	-------------

Campingpladser

Kaløvig Camping	kaloevig-camping.dk	+4586371305
-----------------	--	-------------

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk eller visitdjursland.com
----	---

Transport

Tog og busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk
---------------	---

Sejlads

Skødshoved sejler i sommerferien på Kaløvig, se:	visitdjursland.com
--	--

Lystfiskeri og fisketegn

Se	visitdjursland.com og fisketegn.dk
----	--

Øvrige links

Djurslands Strande	danmarksstrandguide.dk
Guide	nationalparkmolsbjerger.dk

Rute 19

ISSEHOVED Sælvig - Ballen

Betagende udsigter, kulturhistoriske perler, frisk skovluft og friske råvarer. Denne rute viser Samsø frem fra øens allerbedste og smukkeste sider. Ruten går langs Sælvigbugten med udsigt til børnevenlige badestrande og Tunø. Vikingernes Kanhavekanal, idylliske Nordby og dramatiske Issehoved venter på toppen af øen.

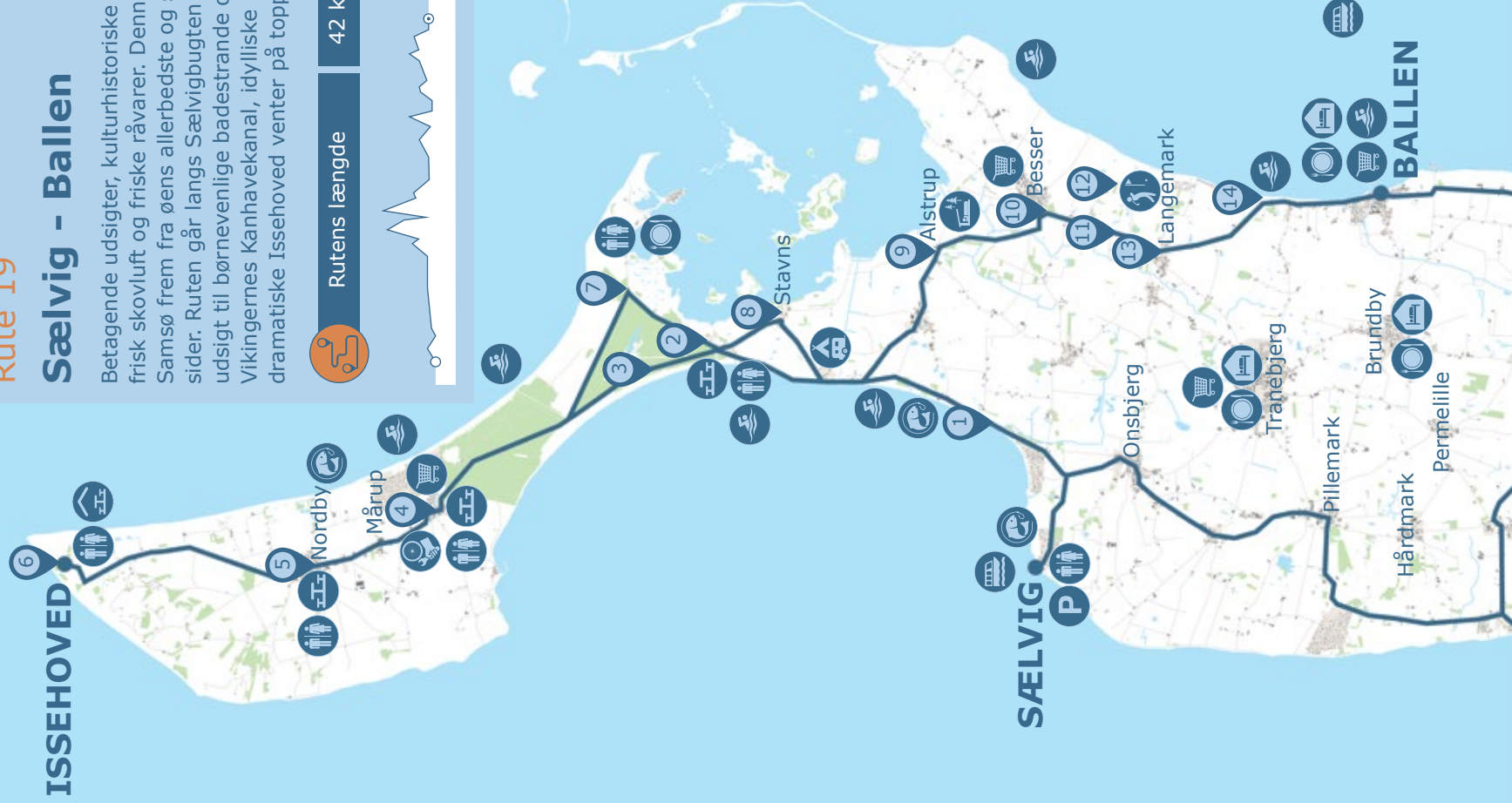

Rutens længde

42 km

-28 m

- 0 m

1. Udsigter langs Sælvigbugten

Cykelstien følger Sælvigbugtens runding ad Havvejen, og de næste ca. 5 km cykler du kun nogle få meter fra havet ad en tosporet cykelsti. Der er mange picnic-egnede bænke langs strækningen. Vandet i Sælvigbugten er lavt, og der er masser af sandorm. Efter en god gang blæst kan man også finde søstjerner, snegle og muslinger. Det er også godt at stryge fjordrejer her. Cirka halvvejs ligger Sælvigbugtens Camping, hvor der er butik og mulighed for overnatning.

2. Mærk historien ved Kanhavekanalen

På det sted, hvor Samsø er smallest, venter der en historisk oplevelse, der går helt tilbage til vikingetiden. Her gravede vikingerne i år 726 en smal kanal, som sikrede en nem og hurtig passage. Dengang var færdsel på vand langt nemmere end på land. Med kanalen slap man for den lange vej rundt om øen, og vikingerne kunne nemmere kontrollere farvandet omkring Samsø. I dag kan man se en skulptur af et vikingskib ved kanalen, og der er gode informationstavler, der fortæller om stedets spændende historie. Der er desuden borde og bænke på stedet.

3. Ud i det grønne på Nordsamsø

Lige efter Kanhavekanalen kan du følge Havvejen gennem Mårup Skov. Flere steder langs ruten er der små afstikkere til stranden, og der er god mulighed for at gå en tur eller indtage madpakken ved de opstillede borde og bænke.

4. Maleriske Mårup

For enden af Mårup Skov ligger landsbyen Mårup. Der er mulighed for indkøb i den lokale dagligvarebutik. Du kan også vælge at tage en afstikker på ca. 2 km til Mårup Havn, hvor der er kiosk og restaurant. Herfra er der rutebåd til Tunø om

sommeren. Det er også muligt at komme på sælsafari fra Langøre, som du kommer til senere på ruten.

5. Velbevarede Nordby

Inden du når Nordby, kan du dreje til venstre ad Mårup Kirkevej. Her kommer du forbi Nordby Kirke, der ligger som en ensom skikkelse i landskabet. Herefter venter et oplagt stop i landsbyen Nordby, som i 1990 blev kåret til Danmarks bedst bevarede landsby. Du kan parkere cyklen og gå en tur rundt blandt de idylliske bindingsværkshuse, der ligger omkring det maleriske gadekær. Mange af husene var oprindeligt stuehuse til gårde. Læg mærke til de gamle brønde i rødmalet træværk og medstensatte sider. Klokketårnet ved gadekæret ringer solen op og ned. I Nordby kan du finde mange små butikker med blandt andet kunsthåndværk. Du kan også vælge at besøge det gamle posthus, der er indrettet i historisk stil med interiør fra 1930'erne. Er du til øl, finder du også Samsø Bryghus her, som brygger flere forskellige slags øl. Bryghuset har café og butik.

6. Betagende udsigter ved Issehoved

Fra Nordby fortsætter ruten nordpå ad vejen Issehoved. På vejen ligger Samsø Labyrinten. Den dækker et areal på 6ha. Begiv dig ud i den, hvis du tør! De asfalterede veje mod Issehoved hører op efter et par kilometer, men giv ikke op! For enden venter der nemlig et af Samsøs absolut smukkeste landskaber i form af Nordby Bakker og Samsøs nordspids, Issehoved. Stil cyklen og gå de sidste meter igennem bakkerne til Issehoved. Her kan man på en klar dag se både Aarhus, Helgenæs og Sletterhage Fyr. Der er flere fine vandreruter i området. På de åbne græsklædte bakker vokser blandt andet gule kodrivere, røde storkenæb og hvide stenbræk. Der er borde og bænke samt toiletbygning.

7. Nordby Hede og Langøre Havn

Fra Issehoved går ruten igen sydpå ad samme vej, som du kom, indtil du har passeret Mårup. I Mårup Skov skal du dreje til venstre ad Langørevej. Her cykler du langs den smukke Nordby Hede i et par kilometer. Har du mod på en lille afstikker, kan du cykle helt ud til den hyggelige havn ved Langør. Undervejs er der en smuk udsigt til Stavns Fjord, og du kan kigge ind i den lille Langøre Kirke. Langøre Havn er en naturhavn, der har været brugt siden vikingetiden. Nu bruges den både af sejlere og lokale fritidsfiskere. Der er toiletter, spisested og røgeri.

8. Nyd udsigten over Stavns Fjord

Ruten fortsætter ad vejen Kanhave og ned til Kanhavekanalen. Her følger du ruten videre mod landsbyen Stavns. Selvom det går en smule opad, så husk at kigge op fra pedalerne. Langs vejen er der nemlig en fornem udsigt over Stavns Fjord med de mange smukke græs- og kratklædte holme. Stavns Fjord har fungeret som vildtreservat siden 1926. I Stavns følger du Staunsvej tilbage til Havvejen og kører sydpå.

9. Vin og økoverer i Alstrup

Når du kommer forbi Lille Vorbjerg, går ruten mod øst ad Toftebjergvej til Toftebjerg og Alstrup. Langs vejene er der en del boder og et par gårdbutikker, hvor du kan forsyne dig med friske, samske råvarer. I Alstrup vokser vinmarkerne. Kig eventuelt inden for hos Samsø Vinsyndikat, hvis du vil smage på de samske druer. I udkanten af Alstrup finder du også Yduns Have. Det er et landbrugsfællesskab, der dyrker mere end 100 forskellige slags økologiske grøntsager, frugter og urter. Her finder du en gårdbutik, og det er også muligt at leje hytte på stedet. Lige efter Yduns Have deler vejen sig i to, og du skal cykle til venstre ad Alstrupvej.

10. Rundtur i Besser og et smut til Besser Rev

Inden du drejer til højre og sydpå mod Besser Kirke, kan det anbefales at tage en lille rundtur i Besser. Drej til venstre ad Besser Hovedgade og gå på opdagelse i den hyggelige landsby, der byder på hele tre gadekær, et hyggeligt udsigtstårn og flere flotte bindingsværkshuse. Du kan også tanke op i den kombinerede købmand og café Søster Sidevind i Besser Hovedgade. På den anden side af Besser skifter vejen navn til Sildeballe, og efter et par kilometer venter Besser Rev. Her kan du stille cyklen og gå en smuk tur på det fem kilometer lange oversøiske stenrev. Vær dog opmærksom på, at der er adgang forbudt i perioden 1. april – 15. juli i fuglenes yngleperiode.

11. Besser Kirke

Kirken ligger smukt placeret i udkanten af Besser. De ældste dele af kirken blev bygget midt i 1200-tallet. Altertavlen er fra 1589, og prædikestolen er fra 1602. Kirken er omgivet af sagn. Der er fortællinger om nissen, der bor i tårnet, om barselskvinden, der går igen, og om bjergmanden, der byggede kirken.

12. Prøv Samsøs golfbane

Lige over for Besser Kirke ligger Samsøs golfbane. Her kan du leje golfudstyr og tage en runde på den smukt placerede og yderst miljøvenlige bane. Banerne bliver plejet efter bæredygtige principper, hvor alger, får og søvand er med til at holde banerne. Golfvognene har solcelletag, og gæster kan få udleveret et mælkebøttejern og hjælpe til, hvis man vil. Banens hul 8 er kåret til Danmarks smukkeste par 3-hul. Der er en 9-hullers Pay & Play bane, hvis du og familien vil prøve kræfter med spillet.

13. Smedjen i Langemark

Efter golfbanen skal du dreje til venstre ad Bøgeshøjvej mod Ballen. Første stop er Langemark. Her kan du besøge byens gamle smedje. I gamle dage havde hver landsby sin smedje. Her mødtes de lokale til en snak, imens smeden skoede en hest eller smedede et redskab. Smedjen i Langemark lukkede i 1988. Den blev overdraget til Samsø Museum, der åbner smedjen på udvalgte dage.

14. Mod Ballens fine strand

Fra Langemark går ruten ned mod Ballen. Inden du når til Ballen, kan du dreje af til Ballen Strandcamping, som ligger ud til vandet på en fin naturgrund. Her er det muligt at leje hytte eller campingvogn. Efter cirka tre kilometer rammer du Strandvejen nord for Ballen, hvor der er smukke udsigter over vandet og adgang til badevenlige strande. Ruten slutter ved Energiakademiet. Det kan du læse mere om under rute 20.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Samsø Perlen	samsoeperlen.dk	+4586592500
Strandlyst Hotel	strandlystsamsoe.dk	+4521272540
Hotel Svedskeguden	hotelsvedskegyden.dk	+4586596922
Se også	visitsamsoe.dk	+4586890005

Museer og gallerier

Samsø Museum	samsoemuseum.dk	+4586592150
--------------	-----------------	-------------

Campingpladser

Sælvigbugtens Camping	saelvigbugtens-camping.dk	+4586590707
Klitgård Camping	klitgaardcamping.dk	+4586596169
Ballen Strandcamping	ballenstrandcamping.dk	+4586596169

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk og visitsamsoe.dk
----	---------------------------------

Transport

Færgе Jylland - Samsø	tilsamsoe.dk	+4570225900
Færgе Samsø - Sjælland	samsoelinjen.dk	+4570251025
Busser	samsoebus.dk	+4572108010

Lystfiskeri og fisketegn

Se	visitsamsoe.dk og fisketegn.dk
----	--------------------------------

Rute 20

Ballen - Sælvig

Få mere at vide om Samsøs grønne omstilling på Energiakademiet. Fyld maven på gourmetrestauranterne og besøg det hyggelige havnemiljø i Ballen.

Tag turen forbi Brattingsborg Gods, de idylliske landsbyer og gør stop ved de mange smukke udsigter, der er.

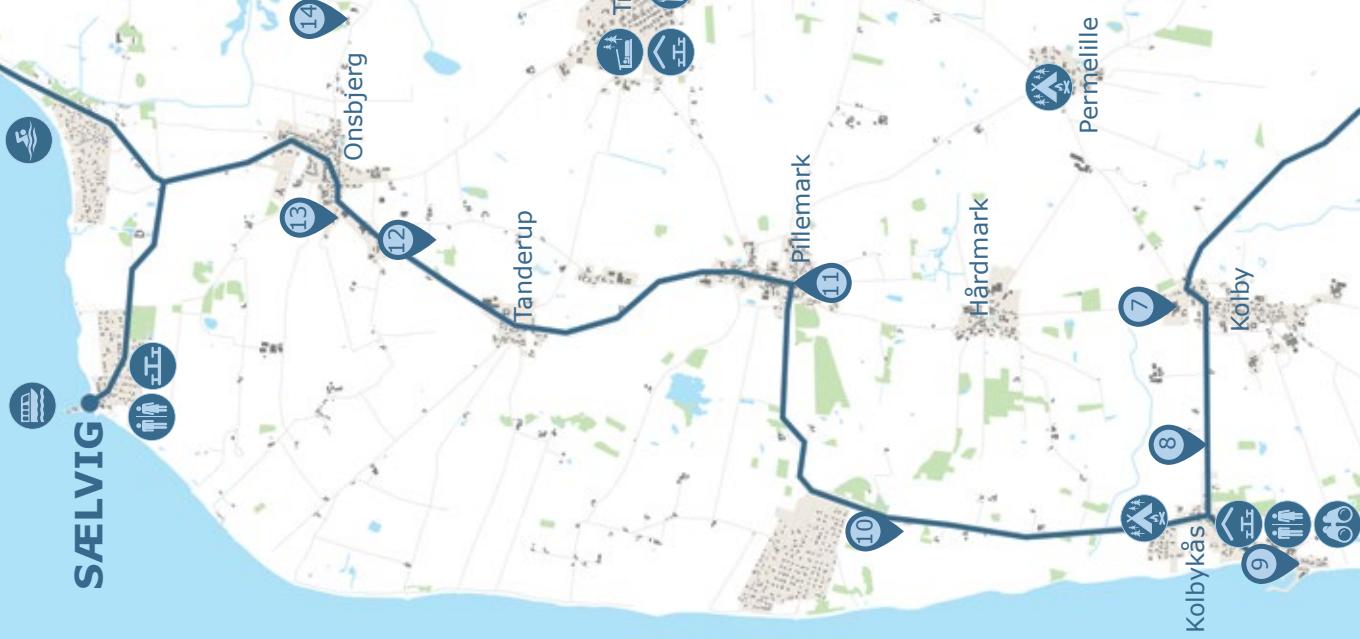
Rutens længde

20 km

-26 m

0 m

1 km

1. Ren energi på Energiakademiet

Samsø er i dag 100% selvforsynende med el fra vindmøller, halmværker og solenergi. Successen med den grønne omstilling på øen skyldes i høj grad samarbejde og medejerskab. Hvis du besøger Samsø Energiakademi, kan du få mere at vide om vedvarende energi og bæredygtighed. Energiakademiet er en forskningsinstitution og et forsamlingshus for bæredygtige tanker og idéer. Hvert år tager akademiet imod politikere, fagfolk, embedsmænd og andre interessenter fra hele verden. De kommer for at høre historien om, hvordan Samsø på 10 år har lagt sin energiforsyning radikalt om. Også private kan komme og få rådgivning om energirigtige løsninger til deres boliger. Selve bygningen, der huser Energiakademiet, er opført ud fra økologiske grundprincipper med blandt andet naturlig ventilation og solceller på taget. Der er åbent for rundvisninger om sommeren.

2. Gourmetoplevelser, købmandsgård og kalkovn i Ballen

Ballen er Samsøs sommerhovedstad, og området omkring havnen summer af liv i sommerhalvåret. Her kan du sætte dig til rette på en af de mange gode gourmetrestauranter, der findes i Ballen. Det er blandt andet SAK Samsø, Skipperly og Behrnt ved Ballen Badehotel. Ved havnen i Ballen ligger den gamle købmandsgård fra 1840. Gården var i drift frem til 1971. I den modsatte ende af havnen langs en lille strandsti ligger den gamle kalkovn. I ovnen forarbejdede man frem til 1936 kalk, der blev brugt til at kalke øens gårde og kirker.

3. Samsø Observatorium

Fra havnen i Ballen følger du Slagterivej mod Nørreskifte. I udkanten af Ballen, tæt på Ballen Færgehavn, ligger det lille Samsø Observatorium. Observatoriet huser en lille udstilling, og der er stjerneikkert og udsigtsplatform. Åbent efter aftale.

4. Udsigt til vindmøller, lilla marker og havet

Efter observatoriet slår ruten et kort sving mod Ballen Færgehavn og fortsætter så til højre ad Nørreskiftevej. Her kan man se nogle af Samsøs landvindmøller. I de tidlige sommermåneder lyser purløgsmarkerne landskabet omkring møllerne op i smukke lilla farver. Til den modsatte side er der flere steder frit udsyn til havet, og på klare dage kan man se Røsnæs og skorstenene i Kalundborg. Ruten går nu mod Ørby. Efter et par kilometer slår Nørreskiftevej et knæk. Her er der et skilt, der viser mod stranden. Ved stranden er der borde og bænke samt en lille badebro. Her er der ofte også fred og ro.

5. Landarbejdere i Ørby

Nørreskiftevej fører ind til landsbyen Ørby, der har en særlig historie. Byen brændte ned til grunden i 1871, og bønderne havde ikke selv ressourcer til at genopføre husene. Grevnen af Brattingsborg tilbød at opføre små, nye beboelseshuse i landsbyen. Til gengæld overtog han jorden og ansatte bønderne som godsarbejdere. Mod nord i Ørby ligger kirken, som blev bygget i 1904. Den fungerer som et anneks til Tranebjerg Kirke og som kirke for øens katolske menighed.

6. Brattingsborg – øens eneste herregård

Fra Ørby går ruten til Brattingsborg Gods. Godset er sæde for slægten Danneskiold-Samsøe, som har ejet store dele af øen siden 1676. Godset er en moderne landbrugsvirksomhed med markbrug, svineproduktion, drift af skov, jagt og udlejning af boliger. Historien om godset går helt tilbage til ca. 1120, hvor det daværende gods var kongens borg. Hovedbygningen og den tilhørende park er opført i perioden 1870 til 1898 og er i engelsk stil. Hvis du vil, kan du køre fra ruten og sydpå til Brattingsborg Skov. Parkér cyklen og tag madpakken med i skoven.

7. Kolby Kirke

Ruten tager dig til Kolby forbi Kolby Kirke, som er fra omkring år 1300. Læg især mærke til den lille trappeopgang i korbuens nordlige side. Det er formodentlig en prædike- eller lektoriestol fra den katolske tid. Der findes også et interessant kalkmaleri fra 1558, der viser Skt. Georg, der dræber dragen.

8. Kolby Mølle

På vejen mellem Kolby og Kolby Kås ligger Samsøs eneste hollandske mølle højt placeret i landskabet. Møllen blev bygget i 1859. Den malede mel frem til 1947. Møllen er i dag åben for besøgende om sommeren.

9. Nyd udsigten i Kolby Kås

Denne rolige havn byder på fine udsigter over havet. Indtil færgehavnen i Ballen blev bygget, lagde færgen fra Kalundborg til i Kolby Kås. I dag bliver havnen brugt til lystbådehavn og til nødhavn. Der er flere borde og bænke i området.

10. Museumslandbruget Fredensdal

Et par kilometer nede ad Vestermarksvej på vej mod Pillemark kommer du forbi husmandsstedet Fredensdal, som er et museumslandbrug. Her kan du opleve, hvordan et landbrug i 1930'erne så ud. Der er adgang til stuehuset og staldene i sommermånederne. Her kan du måske opleve husdyrene i arbejde sammen med stedets frivillige.

11. Landsbystemning og solnedgang i Pillemark

Landsbyen Pillemark hører til en af de større på Samsø. Her har en af øens store jordbæravlere sin gård. I byen er der boder med grøntsager og til tider også loppemarkeder. Fra Møllebakken mod vest er der en fin udsigt over havet, hvor

du kan nyde øens smukkeste solnedgang. Lidt nordvest for Pillemark ligger Tranemosen. På de i alt 12 tønder land er der et rigt fugleliv.

12. Bestig Dyret på Samsø og se en smuk udsigt

I Tanderup kan du nyde den medbragte madpakke ved de opstillede borde og bænke i midten af landsbyen. Lige uden for byen ligger Sydsamsøs højeste punkt, der har fået det dramatiske navn "Dyret". På toppen af den 51 meter høje bakke er der en smuk udsigt over øen. "Dyret" har primært været samlingspunkt ved store folkemøder.

13. Onsbjerg Kirke

Efter Tanderup kommer Onsbjerg, der frem til midten af 1800-tallet var Samsøs vigtigste by og hovedstad. Her kan det betale sig at kigge ind i Onsbjerg Kirke, som antageligt er Samsøs ældste. 1200-talskirken er også kendt under navnet "Helligkors Kirke" på grund af et forgyldt metalkrucifiks, der blev opbevaret i kirken. Korset er i dag udstillet på Nationalmuseet, men der hænger en kopi i kirken.

14. Hotel og galleri i Vadstrup

Efter cirka halvanden kilometer mod øst ad Søndergade ligger Vadstrup 1771. Hotellet er smukt indrettet i en 1700-tals gård. Her er også et galleri med en permanent udstilling af kunstner Rie Tofts malerier, betonskulpturer og keramik. Desuden er der periodevis særudstillinger med skiftende gæsteudstillere.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Ballen Badehotel	ballenbadehotel.dk	+4586591799
SAK Samsø	saksamsøe.dk	+4528773877
Vadstrup 1771	vadstrup1771.dk	+4586591771
Brundby Hotel	brundby-hotel.dk	+4586590011
Se også	visitsamsøe.dk	+4586590005

Museer og gallerier

Samsø Museum	samsøemuseum.dk	+4586592150
--------------	-----------------	-------------

Campingpladser

Ballen Strandcamping	ballenstrandcamping.dk	+4586596169
Camping og Feriecenter Samsø	feriecentersamsø.dk	+4530486565

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk og visitsamsøe.dk
----	---------------------------------

Transport

Færge Jylland - Samsø	tilsamsøe.dk	+4570225900
Færge Samsø - Sjælland	samsøelinjen.dk	+4570251025
Busser	samsøebus.dk	+4572108010

Lystfiskeri og fisketegn

Se	visitsamsøe.dk og fisketegn.dk
----	--------------------------------

Rute 21

Hjarnø - Rosenvold

Ruten starter med rundtur på Hjarnø. Tag færgen fra Snaptun eller cykelfærgen fra Alrø. Både på Hjarnø og på fastlandet byder turen på smuk natur, landskab med store vidder og mange steder med skøn udsigt over vandet. På fastlandet kommer du forbi smukke parkanlæg, den livlige havneby Juelsminde og til skønne strande. Ruten slutter ved Rosenvold.

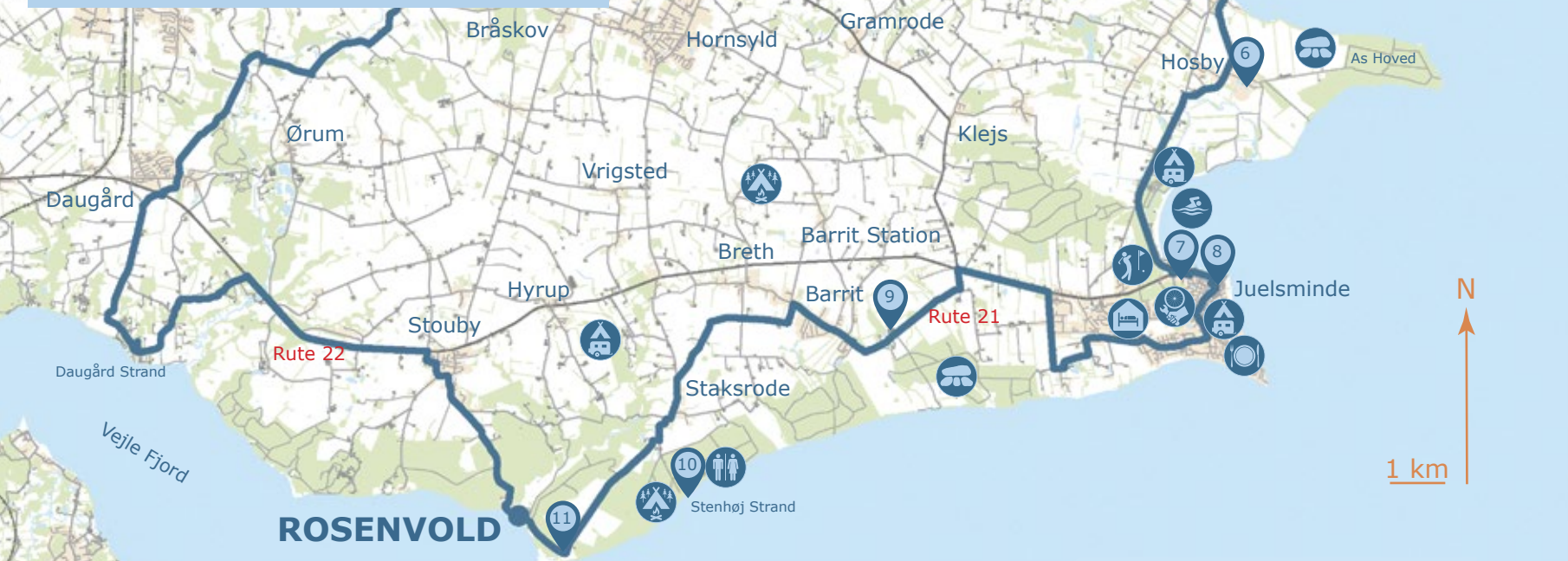

Rutens længde

35,5 km

– 59 m

– 0 m

1. Cykelfærgen Alrø - Hjarnø

Du kan starte turen på Alrø, hvor der fra maj til september er forbindelse til Hjarnø med person- og cykelfærgen. Færgetiderne kan ses på Visit Juelsminde's hjemmeside. Som alternativ kan du følge den nationale cykelrute 5, som går rundt om Horsens Fjord. Hele året er der også færgeforbindelse mellem Snaptun og Hjarnø. Turen tager kun 7 minutter.

2. Hjarnø

Hjarnø måler beskedne 3,2 km², har omtrent 100 indbyggere og ligger kun 800 meter fra fastlandet. Her finder du flot natur med et rigt dyreliv, et levende lokalt kulturliv, skønne badestrande og gode muligheder for vandreture. På øens sydside finder du endvidere en gravplads fra vikingetiden med 10 skibssætninger. Ønsker du at udforske øen over flere dage eller blot slappe lidt af, er Hjarnø Camping et oplagt sted at overnatte. Der er åbent fra påske til september. Campingpladsen har også kiosk.

3. Hjarnø Kirke

Danmarks næstmindste kirke er opført af kampesten. Den er formodentligt bygget i 1500-tallet. Kirketårnet er tilføjet i 1877. Kirkeskibet i kirken er en model af et vikingskib, hvilket er enestående i en dansk kirke. Der er åbent i dagtimerne. Overfor kirken ligger øens galleri, hvor primært lokale kunstnere udstiller deres værker. Her kan du opleve alt fra malerier til keramik og andet kunsthåndværk.

4. Snaptun

Den charmerende havne- og fiskerby Snaptun ligger ved udmundingen af Horsens Fjord. Her kan du spise din frokost ved lystbådehavnen. Foruden den lille M/F Hjarnø er der også færgesoverfart til Endelave.

5. Tønballe Naturcenter

Tag eventuelt en afstikker mod vest, hvis du ikke har noget imod grusvej. På den gamle gård Tønballegård findes et videns- og oplevelsescenter om natur- og miljøforhold. Stedet skal motivere besøgende til at benytte naturen med omtanke og medvirke til at fremme en bæredygtig livsstil. Besøg blandt andet en udsigtsplatform 12 meter oppe i et træ. Naturcentret er kun åbent efter aftale, men der er offentlig adgang til landskabsudstillingen. Naturcenteret ligger i smuk natur med et rigt dyreliv. Alle kan færdes frit i den store skov og langs kysten.

6. Palsgaard Slot og As Hoved

Palsgaards historie går helt tilbage til år 1275. I den fantastiske park på hele 21 ha. er der mange flotte stauder og sjældne træer samt moderne kunst af bl.a. Hanne Varming og Erik A. Frandsen. Parken er åben for offentligheden fra kl. 08 til solnedgang. Hvert år afholdes Palsgaard Sommerspil i parken, hvor sang og teater harmonisk forenes på den smukke friluftscene. Hovedbygningen er privat. Palsgaard er også en stor industrivirksomhed, der producerer specialprodukter til fødevarerindustrien. Hvis du fortsætter ud ad Palsgaardvej, kommer du til As Hoved, hvor skoven møder havet. Det er et yndet udflugtsmål for bl.a. fiskere. Halvøen ender i en 11 meter høj moræneklint, der indeholder aflejringer fra tre istider.

7. Juelsminde

I den charmerende havneby finder du mange spisesteder, overnatnings- og indkøbsmuligheder. Der er især livligt omkring den hyggelige havn, hvor du kan nyde en is eller en kop kaffe, mens børnene fanger krabber fra krabbebroen. Byen har et strøg med mange forskellige butikker og specialbutikker, og der er flere overnatningsmuligheder. Juelsminde Strand Camping er

en dejlig campingplads med mange faciliteter beliggende ved lystbådehavnen med direkte adgang til stranden. Her tilbydes alle former for camping samt hytteudlejning og vandrerhjem. Er du på udkig efter masser af komfort efter nogle aktive dage i cykelsadlen, har det 3-stjernede Hotel Juelsminde Strand masser at byde på – alt sammen i gåafstand fra byens centrum.

8. Juelsminde Havnemuseum

Museet er oprettet og drives af lokale ildsjæle. Her kan du lære alt om byen Juelsminde og dens udvikling fra fiskerby til populær havneby for turister. Oplev historierne om Fregatten Jylland, hvis ene anker kan ses på byens havnefront eller hop ind i museets skibssimulator. Museet arrangerer derudover også røgedage med røget makrel, øl og musik. Der er åbent fra maj til oktober.

9. Barritskov

Nyd turen mod landsbyen Barrit langs de brede marker, hvor de lokale landmænd og deres forskellige maskiner ofte ses i gang som et tydeligt symbol på de danske årstider. Hvis ikke traktorerne kører eller mejetærskerne buldrer, er der derimod god sandsynlighed for at spotte rådyr og andet vildt. Barritskov er hjemsted for virksomheden Aarstiderne, der leverer økologiske grøntsags- og måltidskasser til hele landet. Fra tid til anden holder Aarstiderne arrangementer på Barritskov som f.eks. høstmarked, workshops og fællesspisning. Du kan også tage en tur på grusvejene gennem skovene mellem Barrit Skov og Klakring.

10. Stenhøj Strand

Stenhøj Strand er blot en kort afstikker fra ruten og absolut et besøg værd. Det sidste stykke vej mod strandens parkeringsplads er på jord/grus. Ved kysten står den smukke skov på

dramatisk vis ansigt til ansigt med fjordens vand blot adskilt af den stejle skrænt. Deraf navnet Stenhøj. Dette møde mellem naturens elementer er fantastisk og gør kyststrækningen i området helt unik. Gå langs den tre kilometer lange strandbred, men vær forberedt på en forhindringsbane af træstammer, der får lov at blive liggende. De skal derfor forceres for nå frem, men til gengæld sikrer det en naturlig kyststrækning. Kig efter fossiler, der skyller op på stranden, eller efter legesyge marsvin langs kysten. Om sommeren har stranden en lille badebro, og for lystfiskeren er dette et særligt populært sted med mulighed for at fange både hornfisk, havørreder, skrubber og torsk.

11. Rosenvold Gods

Ruten slutter ved Rosenvold Gods, som blev opført af Karen Gyldenstjerne i 1585 og opkaldt efter hendes mand, Holger Rosenkrantz. I 1660 kom Rosenvold i Rantzau-slægtens besiddelse, hvilket det stadig er. Den nuværende ejer Carl Johan Ulrik Rantzau er således den 17. i rækkefølgen. Godset er ikke åbent for offentligheden.

Praktiske oplysninger

Spisesteder Hjarnø

Se mere på:	hjarnø.dk	+4525366776
-------------	-----------	-------------

Spise- og overnatningsteder Juelsminde

Hotel Juelsminde Strand	jmstrand.dk	+4575690033
-------------------------	-------------	-------------

Juelsminde Fiskebistro	juelsminde.nu	+4575693222
------------------------	---------------	-------------

Museer og gallerier

Juelsminde Havnemuseum	havnemuseum.dk	+4527132535
------------------------	----------------	-------------

Campingpladser

Hjarnø Camping	hjarnoecamping.dk	+4575683686
----------------	-------------------	-------------

Juelsminde Strand Camping	juelsmindecamping.dk	+4575693210
---------------------------	----------------------	-------------

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk	
----	---------------	--

Transport

Hjarnø Færgefart	hjarnøfærgefart.dk	+4530702345
------------------	--------------------	-------------

Cykelfærgen	visitjuelsminde.dk	+4575602120
-------------	--------------------	-------------

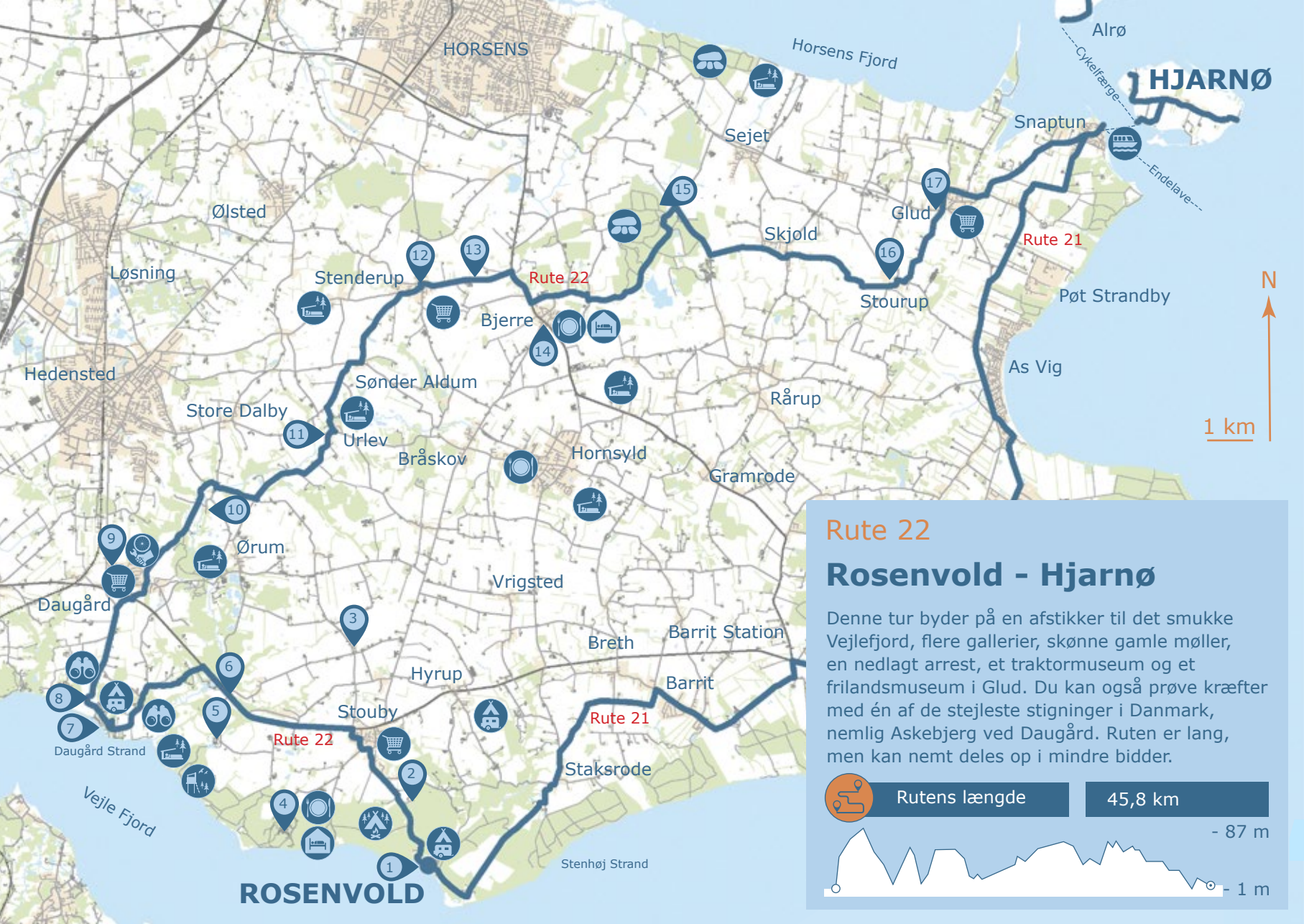
Tog/Busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk	
------------	--------------------------------	--

Øvrige links

Palsgaard	palsgaardsommerspil.dk	
-----------	------------------------	--

Aarstiderne	aarstiderne.com	+4570260066
-------------	-----------------	-------------

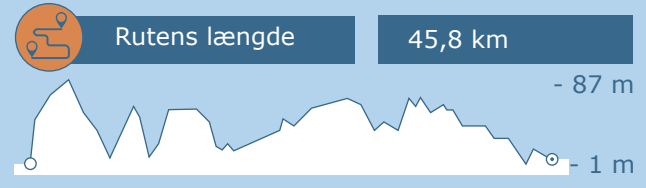
Visit Juelsminde	visitjuelsminde.dk	+4575693313
------------------	--------------------	-------------

Rute 22

Rosenvold - Hjørnø

Denne tur byder på en afstikker til det smukke Vejlefjord, flere gallerier, skønne gamle møller, en nedlagt arrest, et traktormuseum og et frilandsmuseum i Glud. Du kan også prøve kræfter med én af de stejleste stigninger i Danmark, nemlig Askebjerg ved Daugård. Ruten er lang, men kan nemt deles op i mindre bidder.

1. Rosenvold Havn og Camping

Ca. 1 km vest for godset ligger Rosenvold Havn, som er en fin lille havn fortrinsvis for lystbåde. Der er også en dejlig indbydende sandstrand og den populære campingplads Rosenvold Strand Camping, der tilbyder alle former for camping. Her finder du også en lille kiosk.

2. Galleri Merete & Elias

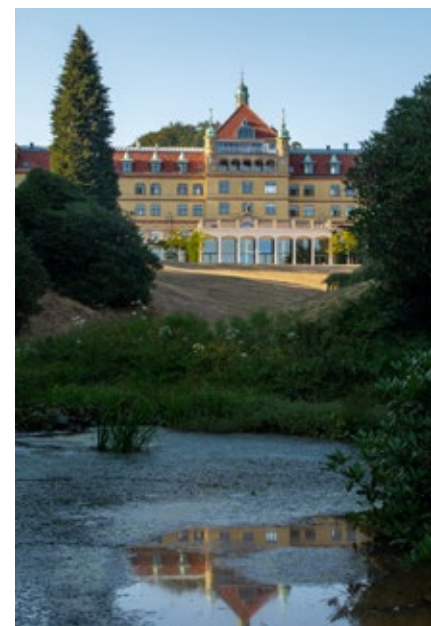
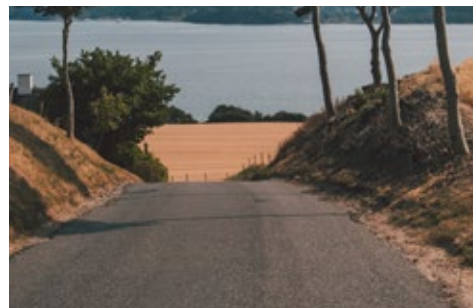
Kunstnerparret Merete Falk og Elias Nielsen har åbnet et lille fint galleri med deres egne malerier på Gerdas Minde. Galleriet er åbent efter aftale.

3. Stouby Kirke

Tag evt. en lille afstikker i Stouby, hvor kirken ligger frit i landskabet mod nord. Der har været kirke siden omkring år 1100. Den nuværende gotiske bygning stammer fra en ombygning omkring år 1400. I koret kan du blandt andet se nogle smukke glasmosaikker fra 1952 skabt af Kresten Iversen.

4. Vejlefjord

Ta' en lille afstikker fra ruten mod Hotel Vejlefjord – der findes tydelig skiltning dertil fra Stouby. Den store hovedbygning blev bygget i 1898 – 1900 som sanatorium. Arkitekten bag, Vilhelm Dahlerup, er kendt for at have tegnet flere markante bygninger, som for eksempel Det Kgl. Teater og Hotel D'Angleterre. Vejlefjord fungerede i de første mange år som et idyllisk beliggende tuberkulose sanatorium, hvor patienterne kunne få frisk luft, motion og hvile. Sanatoriet var en vigtig årsag til, at tuberkulosen i Danmark stort set blev udryddet i løbet af den første halvdel af 1900-tallet. Det er stadig muligt at få frisk luft, motion og hvile på Vejlefjord! Hotellet åbnede i 2008 for en imponerende 'Kur og Spa'-afdeling, der byder på skønne sansoplevelser og velvære. I den romantiske landskabelige

park med broer, vandløb og søer, kan du spadsere på de mange anlagte kurveje. Parken er åbent for offentligheden. Du kan blandt andet tage turen ud til Træskohage Fyr. Fyret er oprindeligt fra 1904, men blev taget ud af drift i 1982. Lokale ildsjæle samt fondsmidler muliggjorde i 2017 en total renovation af fyret. Det står nu i dets oprindelige udseende og danner ramme om ét af de smukkeste steder langs fjorden.

5. Rohden Gods

Det er muligt at følge den nationale cykelrute 5, som går lidt nord for Vejle Fjord og forbi Rohden Gods. Men vær opmærksom på, at en stor del af ruten er grusvej. Rohden Gods nævnes for første gang i 1662. Siden da er stedet vokset til at være et stort og flot gods. Der er ikke adgang til godset. Det er dog tilladt at færdes i skovene til fods.

6. Belle Art Gallery

I Belle tilbydes de både et eksklusivt sortiment af kunst fra danske og udenlandske kunstnere samt et stort udvalg af tæpper. Belle Art Gallery er et familiefirma grundlagt i 1953.

7. Daugård Strand

Har du badetøj med, er Daugård strand ét af de bedste steder at tage sig en dukkert. Hop i fra den fine badebro og svøm ud til tømmerflåden, hvorfra udsigten over fjorden, med Vejlefjordbroen i baggrunden, virkelig kan nydes. For børnene er der rig mulighed for at løbe rundt på græsset, spille bold på volleybanen eller at fange krabber mellem de store sten i vandkanten. Med en god musling som madding kan spanden hurtigt blive fyldt! Der findes toiletfaciliteter på stranden. Tæt ved vejen ligger der en hyggelig lokal campingplads for foden af Askebjerg. Campingpladsens information er også kiosk. Der er åbnet fra marts til september.

8. Askebjerg

Hvis du kører fra campingpladsen mod Daugård skal du nu ud på en af landets stejleste stigninger ved Askebjerg. På det stejleste rammer stigningen hele 13%. Husk at stoppe op og nyd udsigten over Vejle Fjord.

9. Daugård

Her finder du blandt andet Galleri Clifford med et bredt udvalg af moderne kunst. Skal du have lappet dæk eller skiftet en cykelslange, står Daugård Cykel Service klar til hjælp. I toppen af Daugård ligger den lokale købmand, hvor du kan belønne dine anstrengelser med en is eller en sodavand. Nord for Daugård går ruten ad Hestehaven, som blandt andet tager dig langs med Hedensted Golfbanes fantastiske græsplæner, der er velbesøgt af golfentusiaster fra det ganske land.

10. Røde Mølle

Tag en idyllisk afstikker forbi den gamle vandmølle Røde Mølle og de dertilhørende marker. Efter Røde Mølle kan du tage en smuk tur til Hedensted forbi det nyudstykkede boligområde Lille Dalby Bakker. I Hedensted findes diverse butikker, heriblandt to cykelhandlere.

11. Urlev

I byen ligger Castbjerggård, som både huser et konferencecenter samt en højskole for hørehæmmede. Overfor ligger Urlev Kirke, som har rødder helt tilbage til 1200-tallet.

12. Stenderup

Landsbyen Stenderup er et godt eksempel på det hyggelige lokalliv, der findes i områdets mange landsbyer. Nyd synet af byens kirke eller besøg den lokale købmand, som står klar med lappegrej, hvis uheldet er ude.

13. Bjerre Mølle

Møllen, der er den eneste bevarede teglhængte mølle i Danmark, står som et smukt varetegn for Bjerre Herred. Møllen er en ottekantet hollandsk vindmølle med løgformet hat, og den står i flot stand. Det er et oplagt sted at stoppe og nyde synet, samtidigt med at du får lidt ny energi i kroppen. Møllen er altid åben.

14. Bjerre Arrest

Tag en lille afstikker fra ruten mod syd. Her ligger Bjerre Arrest ved vejen. Arresten har i årenes løb huset alt fra mordere og nazister til danske modstandsfolk under besættelsen. Nogle af byens forbrydere er endda blevet henrettet på galgebakken i Bjerrelide, senest i 1858. Lokale ildsjæle har med succes fået søsat et restaureringsprojekt, som skal forvandle arresten til en attraktion med bl.a. vandrerhjem og museum. Projektet er undervejs.

15. Bjerge Skov

Ruten tager dig gennem den idylliske Bjerge Skov, hvor sollyset på en god dag bryder smukt igennem trækroneernes blade, mens du følger den rolige vej og de bløde sving. Cykler du på mountainbike, er der her anlagt en MTB-rute med forskellige sværhedsgrader, som bestemt er et forsøg værd. Ruterne skal køres med urets retning for alles sikkerheds skyld.

16. Danmarks Ferguson Museum

På gården Ankerslund ved Glud kan du se en stor samling af Fergusontraktorer. Her er der rig mulighed for at gå på opdagelse og nærstudere nogle af de traktorer og redskaber, som ændrede landbruget for altid. Det er muligt at gå rundt på egen hånd. Du kan også forudbestille en rundvisning af museumsejeren Henrik Nielsen, som med stor passion vil

fortælle historien om 'den lille grå' og sit arbejde med at samle og restaurere hundredevis af maskiner.

17. Glud Museum

Ruten tager dig forbi det enestående frilandsmuseum i Glud. Museet formidler udviklingen på landet og i landsbyerne i kommunen. På museet kan du se gamle velbevarede bygninger fra egnen, som for eksempel 'Marthas Hus' og 'Fiskerhuset', der giver et spændende indblik i livet i landsbyerne de sidste 350 år. Oplev også den spændende historie om museets grundlægger Søren Knudsen i hans villa 'Hildesheim'. Takket været museets mange frivillige er der en levende stemning og ofte rig mulighed for aktiviteter.

Praktiske oplysninger

Spise- og overnatningssteder

Brasseriet Hotel Vejlefjord	hotelvejlefjord.dk	+4576823380
-----------------------------	--------------------	-------------

Museer og gallerier

Glud Museum	gludmuseum.dk	+4575683082
Ferguson Museum	fergusonmuseum.dk	+4520447368

Campingpladser

Løgballe Camping	logballe.dk	+4575691200
Rosenvold Strandcamping	rosenvoldcamping.dk	+4575691415
Vejle Fjord Camping	vejlefjordcamping.dk	+4575895254

Primitiv overnatning

Se	udinaturen.dk
----	---------------

Transport

Tog / busser	rejseplanen.dk / midttrafik.dk
--------------	--------------------------------

Øvrige links

Visit Juelsminde	visitjuelsminde.dk	+4575693313
Bjerre Arrest	bjerrearrest.dk	

Nyttig viden, inden du cykler

5 gode råd

1. Pump dækkene: Flade dæk gør cyklen tung, øger modstanden og risikoen for punktering.
2. Smør kæden: Undgå rustne og snavsede kæder.
3. Stram op: Løse skruer, kæder og gear kan rasle og gå itu.
4. Indstil sadlen: Sæt dig i sadlen og trød pedalen i bund med forfoden. Dit knæ skal være let bøjet. Sadlen skal sidde vandret, men må gerne pege lidt nedad fortil - aldrig opad. At cyklens størrelse passer er særlig vigtig, når børn skal lære at cykle.
5. Pak cyklen rigtigt: Fordel vægten lavest muligt.

Gode ting at medbringe

Cykelhjelm, cykelpumpe, lappegrej og dækjern. Vandflaske og måske lidt godt til dig og dine cykelvenner. Cykelkortet/cykelguiden, telefon og opladerstik. Åndbart regntøj, let overtøj og cykelbukser alt efter rutelængde og vejr.

Cykelbagage

Cykeltasker til at montere på bagagebæreren er gode. Så kan du fordele vægten så langt mod jorden som muligt. Det giver den bedste balance og mindste belastning. En lille cykeltaske på styret med kortholder og plads til f.eks. pung og telefon er også smart og anvendelig.

Cyklen med i tog og bus

Der er mange stoppesteder for tog og bus langs Kulturringen. På Rejseplanen.dk kan du se hvilke togafgange, der medtager cykler. I IC-tog skal du huske at bestille plads til cyklen. Aarhus Letbane er togforbindelsen, der forbinder Aarhus med oplandet via fem strækninger mod Odder, Hasselager,

Brabrand, Hinnerup og Grenaa. Aarhus Letbanes kørerplaner finder du på Rejseplanen.dk.

Alle regionale busser og X-busser medtager cykler. Dog ikke i myldretid og kun, når der er plads. Der er ikke mulighed for pladsreservation. Du skal købe en cykelbillet. Forvent, at du selv skal placere cyklen i bagagerummet. Orienter dig på Rejseplanen.dk og på Midttrafik.dk.

Cyklen med i bilen

Har bilen anhængertræk, kan du montere et cykelstativ. Hvis du dækker bilens nummerplade, skal du have en såkaldt 3. nummerplade. Husk også at fastgøre cyklernes forhjul med en cykel-elastik. Du kan også få cykelholdere til tagbagagebærer.

Cykel og kanoferie

Flere kanoudejere tilbyder bil og cykeltransport mellem landingsstederne i forbindelse med kanopakketure. Kontakt kanoudejerne og campingpladser med kanoudejning og spørg om logistik og transportmuligheder. Se kanosiden.dk.

Nyttige links

Kulturringen.dk

Find cykelstier - danskecykelstier.dk

Digitalt kort med cykelruter og cykelstier - opencyclemap.org

Ruteplanlægger - aviki.org/da/denmarkbybike

Generelt - visitdenmark.dk

Shelters - shelterapp.dk

Overnatning i det fri - udinaturen.dk

Åbne kirker - vejkirker.dk

Arrangementer - kultunaut.dk

Cyklistforbundet.dk

© Kulturringen og forfatterne
3. oplag, revideret 2021

Udgiver: Kulturring Østjylland, C/O Skanderborg Kommune,
Skanderborg Fælled 1, 8660 Skanderborg
Redaktion: Skanderborg Kommune og Lene Bilgrav-Nielsen
Forfattere: Aarhus, Odder, Skanderborg, Favrskov, Norddjurs,
Syddjurs, Samsø og Hedensted kommuner.
Grafisk tilrettelæggelse: Kirstine Hedensten og Lene Bilgrav-
Nielsen

Fotografer: Morten Rygaard, Fedja Salihbasic, Anders Hede,
Ann Malmgren, Jens Reddersen, Marianne Graversen, Ditte
Isager, Photopop, Kim Wyon, Thomas Ivarsson, Claes Bech-
Poulsen, Henrik Bentsen, Nicolai Bauer, Mads Dalegaard,
Steffen N. Christensen, Morten Jac, Gert Skærlund, Gerhard
Burock, Niclas Jessen, Davis Slater, Bjørn Thunæs, Nicolai
Perjesi, Erik Schou, Sebastian Nils, Max Steinar - Danmarks
Jægerforbund, VisitDenmark, VisitAarhus, VisitDjursland,
VisitSkanderborg og VisitGudenåen.

Side 11; Kunstmuseet Aros, fotograf Anders Trærup
Side 70; "En af de ti glasmosaikruder udført af Peter Brandes
til Galten Kirke." Foto: Tinas Fotostudie
Side 151: C.F. Møller Architects og fotograf Julian Weyer

ISBN 978-87-999782-2-9

